

Nationaal Park
De Biesbosch

GD1

14.04.2020

0071

14 APR. 2020

PARKSCHAP NATIONAAL PARK
DE BIESBOSCH
JAARSTUKKEN
2019

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	4
A. JAARVERSLAG	5
1. Bestuur en organisatie.....	5
2. Algemene ontwikkelingen	5
2.1 NLDelta	5
2.2 Governance Parkschap	6
3. Algemene taken.....	7
3.1 Bestuursondersteuning.....	7
3.2 Biesboschverordening	7
4. Projecten en programma's	7
4.1 Ondernemend Biesboschcentrum Dordrecht.....	7
4.2 Informatie in het veld	8
4.3 Gastheren	9
4.4 Marketing en communicatie Biesbosch	11
5. Beheer natuur- en recreatiegebied De Hollandse Biesbosch	12
5.1 Terreinbeheer	12
5.2 Handhaving en toezicht	16
5.3 Biesboschcentrum Dordrecht	17
6. Gebouwen en gronden.....	21
7. Werken voor derden.....	21
8. Algemene dekkingsmiddelen Hollandse Biesbosch	23
9. Investerings	23
B. Financiële paragrafen	24
10. Programmarekening.....	24
10.1 Algemene dekkingsmiddelen.....	24
10.2 Algemene uitkeringen	24
10.3 Weerstandsvermogen en risico's.....	25
10.4 Onderhoud kapitaalgoederen	30
10.5 Bedrijfsvoeringsparagraaf.....	31
10.6 Verbonden partijen.....	32
10.7 Financieringsparagraaf	32
10.8 Grondbeleid	33
C. JAARREKENING	34
11. Overzicht baten en lasten (exploitatie)	34
12. Totaal saldo van baten en lasten, mutaties reserves en gerealiseerd resultaat	36
13. Balans per 31 december 2019	38
14. Vaste activa	40
15. Vlottende activa.....	42
15.1 Voorraden	42
15.2 Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	42
15.3 Liquide middelen	42
15.4 Overlopende activa.....	42
16. Vaste Passiva	43
16.1 Eigen vermogen	43
16.2 Voorzieningen.....	45
16.3 Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar	45
17. Vlottende passiva	46
17.1 Kortlopende schulden.....	46
18. SISA	48
19. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	48
19.1 Inleiding.....	48
19.2 Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening.....	48
19.3 Balans - Vaste activa	49
19.4 Balans - Vlottende activa.....	50
19.5 Balans - Vaste passiva.....	51
19.6 Balans - Vlottende passiva.....	51

Bijlagen

1. Exploitatierkening (detail) (a+b)
2. Staat uit te voeren werken
3. Opbouw balanswaarde gronden in erfpacht
4. Staat van Activa (a + b)
5. Staat van reserves en voorzieningen
6. Inkomstenverdeelstaat
7. Kostenverdeelstaat
8. Overzicht lang lopende lening

Inleiding

Koers bepalen

Het centrale thema in 2019 is het realiseren van een heldere en robuuste koersontwikkeling voor de Parkschap organisatie. Deze koers moet ervoor zorgen dat zowel binnen de werkorganisatie als in de bestuurlijke samenwerking weer duidelijkheid komt over waar we naar toe bewegen. Dat moet opleveren dat het gebied de Biesbosch weer de volle aandacht kan krijgen die het verdient.

Bij de start van het jaar is sprake van een onverminderde druk op de begroting en een grote behoefte aan het krijgen van duidelijkheid over de ambitie, taken, verantwoordelijkheden, kwaliteit en organisatie van het Parkschap. De vragen hierover zijn in 2019 beantwoord en er is inzicht gegeven in en duidelijkheid geboden over de taken en verantwoordelijkheden van de Parkschap organisatie inclusief de financiële structuur.

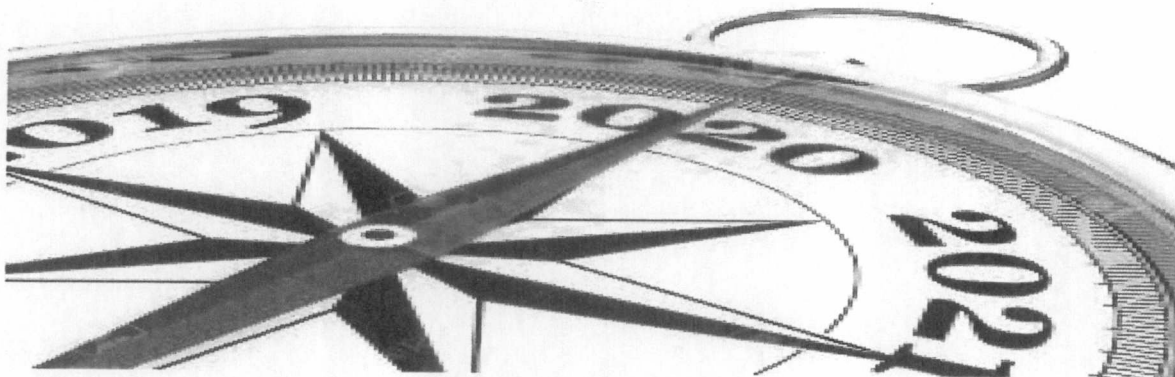
Door de samenwerkende partijen is intensief gewerkt aan een heldere koers. Deze koersbepaling betekent het versterken van de samenwerking in de Biesbosch. Daarvoor is nodig een wijze van organiseren die aansluit bij het Biesboschnetwerk, flexibel is en participatie mogelijk maakt. Deze koers betekent dat de werkorganisatie van het Parkschap wordt afgebouwd. De Parkschap organisatie laat zien dat zij in staat is over haar eigen schaduw heen te stappen. Dat kan, omdat de medewerkers zich verbonden voelen met De Biesbosch. Voor hen staat het belang van het unieke natuurgebied de Biesbosch voorop.

Deze nieuwe koers zorgt voor onzekerheid bij de medewerkers. Daarbij komt een forse werkdruk als resultaat van de bezuinigingen de afgelopen jaren, gecombineerd met extra inzet voor de koersontwikkeling. Vanuit hun verantwoordelijkheidsgevoel voor en betrokkenheid bij het gebied laten zij hun veerkracht zien. Ook dit jaar hebben zij zich weer met volle overtuiging ingezet voor alle bezoekers en overige bij de Biesbosch betrokken mensen en organisaties.

Door de onder toezichtstelling in 2019 is sprake van een beleidsarme begroting. Dit betekent dat er geen financiële ruimte is voor impulsen voor het gebied. Toch zijn we er met alle betrokken partijen er weer in geslaagd te zorgen voor beleefbare topnatuur. In 2019 hebben zo'n 1,2 miljoen mensen de Biesboschregio bezocht en het unieke natuurgebied mogen ervaren en beleven. Opvallend is dat we het afgelopen jaar weer meer bezoekers mochten verwelkomen vanuit Duitsland, Frankrijk en vooral België.

Nu er een heldere en robuuste koers ligt, heeft de toezichthouder (provincie Zuid Holland) het preventief financieel toezicht voor 2020 opgeheven.

Met deze nieuwe koers, kan de blik weer naar buiten, gericht op het unieke natuurgebied de Biesbosch. Het bewaken van deze topnatuur en het zorgen voor een optimale beleving ervan, dat is waar het om gaat en wat het vertrekpunt is van alles wat we doen, ook in 2020.

A. JAARVERSLAG

1. Bestuur en organisatie

Het Algemeen Bestuur bestaat uit: Jürgen Vissers, Lieke Schuitmakers (Drimmelen), Rik van der Linden, Marco Stam (v.z.), (Dordrecht), Roland van Vugt, Matthijs van Oosten (gemeente Altena). De onderstreepte bestuursleden vormen het Dagelijks Bestuur. De heer Van Oosterhout wordt wegens gezondheidsklachten definitief vervangen door wethouder Lieke Schuitmaker.

De Bestuurscommissie bestaat uit de dagelijks bestuursleden en Ad van Hees (hoofd Staatsbosbeheer Zuidwestelijke delta), die in de loop van 2019 vanwege pensionering wordt vervangen door mevrouw Sandra van Adel. De Bestuurscommissie wordt voorgezeten door onafhankelijk voorzitter Max Hoefijzers. De directeur van het Parkschap is de secretaris van Bestuurscommissie, Dagelijks en Algemeen Bestuur. In 2019 was sprake van een directeurswisseling van achtereenvolgens Gerard de Baaij (tot 1 februari), m.i.v. 1 februari tijdelijk mevrouw Christa Koets en per 1 april 2019 is Ingrid Koenraats aangesteld als interim directeur.

De bemensing van de Parkschap organisatie wordt gevormd door eigen personeel, inhuur (detachering) en flexibele inhuurkrachten. Gedetacheerd vanuit de gemeente Dordrecht zijn: directeur (1 fte), managementondersteuning (0,5 fte), financial controller (0,45 fte) en manager Biesboschcentrum Dordrecht (0,5 fte). De manager Biesboschcentrum Dordrecht is per 1 mei met pensioen gegaan, waarna opvolging heeft plaatsgevonden.

Het eigen Parkschap personeel bestaat uit een beleidsmedewerker, een beheerder en assistent-beheerder, een handhaver en medewerkers Biesboschcentrum (in totaal circa 14 fte, 21 mensen) en diverse flex-krachten (ca. 3 fte).

2. Algemene ontwikkelingen

2.1 *NLDelta*

Parkschap Nationaal Park De Biesbosch wordt in NLDelta vertegenwoordigd als lid van de NLDeltafel, die regie voert op de uitvoer van het programma en de ambities uit 'Dit is onze natuur'. In 2019 is NLDelta de tweede kwartiermakersfase ingegaan en heeft de NLDeltafel de wens uitgesproken om de NLDelta-samenwerking te continueren. De provincies Zuid Holland en Noord Brabant, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Wereld Natuurfonds en de gemeente Dordrecht hebben menskracht en middelen ter beschikking gesteld en een samenwerkingsovereenkomst getekend. Daarmee kan de samenwerking t/m 2020 worden voortgezet. Ingezet wordt op het leveren van een bijdrage aan de gebiedsontwikkelingen in het NLDelta werkgebied en het verkrijgen van de status Nationaal Park Nieuwe Stijl. Het plan is om deze status te verwerven in 2021. Het Parkschap is inhoudelijk verbonden met NLDelta en levert capaciteit en expertise. Het governancemodel zoals dat in 2019 is ontwikkeld voor het Parkschap vormt zowel op proces als inhoud een inspiratiebron voor het nog te ontwikkelen governancemodel voor NLDelta. Dit is één van de voorwaarden voor het kunnen aanvragen van de status Nationaal Park. Sinds 1 januari 2019 is niet meer het Parkschap maar de Gemeente Dordrecht penvoerder van NLDelta. Alleen het door EZ beschikbaar gestelde prijzengeld werd nog door het Parkschap beheerd. In 2019 zijn de meeste projecten die in gang werden gezet met het prijzengeld, afgerond. Voor het project NLDelta Challenge/Onderwaterbos is uitstel aangevraagd.

2.2 Governance Parkschap

Het bestuur van het Parkschap vindt het noodzakelijk zich te oriënteren op de toekomst van de samenwerking in de Biesbosch. Dit is ingegeven door zowel de financiële als organisatorische inzichten en ontwikkelingen. Concreet gaat het dan om het gedeeltelijk wegvallen van de financiering als gevolg van het uittreden van de provincie Zuid Holland, provincie Noord-Brabant en de gemeente Sliedrecht en om de ontwikkelingen rondom NLDelta.

Met de samenwerkende partijen zijn indringende gesprekken gevoerd over de meerwaarde van en wil tot samenwerken. Die is groot. Er is een breed gedragen gevoel van gezamenlijke bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de Biesbosch. Er is een gemeenschappelijk besef dat de natuur van de Biesbosch uniek is. Dat de Biesbosch zorgt voor een trots gevoel en een enorme betrokkenheid bij veel mensen en partijen. Dat vraagt om een vorm van samenwerken die ruimte biedt, flexibel is en deze betrokkenheid benut via participatie.

Daarbij is sprake van een diversiteit aan invalshoeken en belangen: van aandacht voor het behoud en versterken van de kwetsbare natuur, educatie, regelgeving, handhaving, beheer en onderhoud tot aan de ontwikkeling van de recreatie voor een optimale beleving van de natuur en het versterken van de vrije tijd economie. Dat vraagt om een bestuurlijke samenwerking die gericht is op de natuurbeleving, die zorgt via regelgeving voor balans tussen natuurbehoud en natuurbeleving én de belangen behartigt van het gebied de Biesbosch.

Eind 2019 heeft het bestuur van het Parkschap gekozen voor een ander governance model om de samenwerking te organiseren. Een netwerkmodel dat zorgt voor een versterkte samenwerking doordat deze flexibel is, ruimte laat voor participatie, uitgaat van gelijkwaardigheid en zorgt voor een duidelijke koppeling tussen geld en resultaat voor de Biesbosch. Ook is gekozen voor een eenvoudige organisatievorm met zo min mogelijk bureaucratie. Definitieve besluitvorming over de nieuwe koers vindt plaats in het tweede kwartaal 2020. Deze keuze en koers betekent ook dat de huidige gemeenschappelijke regeling kan worden ontbonden. In 2019 heeft het bestuur van het Parkschap daarom het intentiebesluit genomen tot het liquideren van de Gemeenschappelijke Regeling Parkschap NP De Biesbosch. Ook is gestart met het voorbereiden van de besluitvorming door de betrokken Colleges en Raden over de liquidatie. Deze is voorzien voor de zomer van 2020. Om te komen tot de nieuwe samenwerkingsvorm zal in 2020 ook ingezet worden op het ontwikkelen van een gebiedsvisie vertaald in een uitvoeringsprogramma en het opbouwen van de nieuwe bestuurlijke samenwerking en netwerkorganisatie.

3. Algemene taken

3.1 *Bestuursondersteuning*

Het Algemeen Bestuur heeft in 2019 zes keer vergaderd. Voorafgaand aan de AB-vergaderingen hebben Bestuurscommissie vergaderingen plaatsgevonden. De Parkschap organisatie heeft ondersteuning geleverd in de vorm van het secretariaat, de inhoudelijke voorbereidingen, planning & control en verslaglegging. De belangrijkste thema's van 2019 waren: visie (notitie taken en toekomst), Biesbosch verordening en p&c-cyclus.

3.2 *Biesboschverordening*

In hun vergadering van 27 november 2019 hebben de Bestuurscommissie en het Dagelijks Bestuur besloten het Algemeen Bestuur voor te stellen de "Algemene Verordening houdende regels ten aanzien van water, land recreatie en natuur in de Biesbosch (tweede wijziging) in de vergadering van 22 januari 2020 vast te stellen. Het doel van de wijziging is gedurende de 1 of 2 jaar dat de GR naar verwachting nog bestaat er op een rechtmatige wijze vergunningen kunnen worden verleend aan de huidige vergunninghouders van passagiersschepen. Daarnaast zijn er verschillende aanwijzingsbesluiten gewijzigd en ontdaan van locaties welke nu buiten het in juni 2019 vastgestelde "nieuwe" rechtsgebied vallen.

4. Projecten en programma's

4.1 *Ondernemend Biesboschcentrum Dordrecht*

In 2019 is een flinke start gemaakt met de revitalisering van het Biesboschcentrum. Hiervoor is een projectleider aangesteld van de gemeente Dordrecht. De revitalisering richt is op:

1. Een nieuwe tentoonstelling.
2. Realisatie van een Klimbos.
3. Modernisering een aanbesteding horeca.
4. Verbeteren entree.
5. Verbeteren bereikbaarheid.
6. Verbouwing begane grond.
7. Verbeteren (rondvaart)botenverhuur.

Dit project is het laatste onderdeel van de subsidie van de provincies Zuid-Holland en Noord-Brabant (2e tranche verdienmodellen). Aanvullende middelen voor dit project én de uitvoering daarvan zijn verkregen vanuit de Waterdriehoek (in totaal € 218.000).

De aanbesteding van de tentoonstelling is in december 2019 afgerond. In 2020 zullen ontwerp en realisatie plaatsvinden. Over het Klimbos zijn reeds gesprekken gevoerd met een belangstellende partij en de mogelijkheden worden in 2020 uitgewerkt. Aanbesteding horeca zal plaatsvinden in 2020 en herinrichting (voor rekening van de exploitant) begin 2021.

Verbeteren van de entree zal worden opgenomen in de verbouwing. Hiervoor zijn een aantal schetsen gemaakt. In 2020 zal het plan verder moeten worden uitgewerkt en eerste kwartaal 2021 zal de realisatie worden afgerond. De verhuur van fluisterbootjes komt het financiële resultaat van het Biesboschcentrum ten goede. De wens is om ook in 2020 en 2021 een aantal nieuwe fluisterboten aan te schaffen. Tevens wordt in 2020 2 maanden een overdekte rondvaartboot gehuurd van Fluistertours Biesbosch, om de (on)mogelijkheden van een grotere en overdekte rondvaartboot te bekijken.

4.2 Informatie in het veld

In 2019 zijn de zgn. Van-baken-naar-baken-kaarten verder uitgerold in de Biesbosch. Het Parkschap werkte met o.m. gemeente Altena en Dordrecht, Waterschap Hollandse Delta, Staatsbosbeheer en diverse ondernemers en belangenorganisaties samen aan 8 informatiepanelen voor fietsers en wandelaars in Biesboschstijl. Zeven zijn er geplaatst in de Nieuwe Dordtse Biesbosch. Ook de TOP Hollandse Biesbosch kreeg nieuwe panelen in dezelfde stijl. De gemeente Dordrecht was opdrachtgever en financier voor de panelen in de Nieuwe Dordtse Biesbosch, het Parkschap had hierbij een initiërende en een verbindende rol. Voor een paneel op de Bandijk is het Parkschap opdrachtnemer van gemeente Altena. Dit paneel wordt begin 2020 geplaatst. In samenwerking met Rijkswaterstaat en Staatsbosbeheer werden bij alle 12 vaaringangen van de Biesbosch grote borden geplaatst die varende bezoekers welkom heten en hen wijzen op de Biesboschverordening.

4.3 Gastheren

Toeristisch-recreatieve ondernemers die een gastheercursus hebben gevolgd mogen zichzelf Gastheer van de Biesbosch noemen. Elke ondernemer heeft een individuele overeenkomst met de Biesbosch en betaalt een jaarlijkse bijdrage van (in 2019) ca. € 79. De cursus die begin 2019 i.s.m. IVN werd gegeven leverde 8 nieuwe gastheerbedrijven op. Het bevorderen van de aandacht voor de Biesbosch in de breedste zin van het woord en de samenwerking tussen gastheren rond de Biesbosch staan centraal in het gastheerschap. Omdat ook enkele ondernemers om diverse redenen hun deelname hebben opgezegd, bedraagt per 1/1/2020 het aantal Biesbosch-gastheren 73.

Om gastheren te informeren over ontwikkelingen in de Biesbosch en het onderlinge contact te bevorderen zijn 2 nieuwsbrieven verstuurd en 3 netwerkbijeenkomsten georganiseerd: in februari i.s.m. Brabantse Biesbosch gemeentes in Grand Café Witte Huis Drimmelen, in april een vaarexcursie met de nieuwe gastheren vanuit Natuurpoort Biesbosch Vissershang en in november een bijeenkomst bij Stayokay Dordrecht met een vaarexcursie met aandacht voor de crossingtochten in WO II.

Ter gelegenheid van het 25 jarig jubileum van de Biesbosch als nationaal park konden gastheren een feestpakket bestellen met o.a. een vlag en stickers. Ook is er i.s.m. gastheren een kaart met 25 Biesboschbelevissen gemaakt.

De regiofolder 'Waar naartoe in en om de Biesbosch' en de Biesboschplacemat zijn geactualiseerd met de nieuwe gastheren. Ook de hotspotkaarten met hotspots voor bever en arenden zijn herdrukt.

De activiteiten en producten voor gastheren worden gefinancierd uit de jaarlijkse bijdrage van de gastheren, aangevuld met advertenties van gastheren en bijdragen van andere partijen.

Wat heeft het gekost?

Parkschap	Rekening 2018	Begroting 2019 na wijziging	Rekening 2019	
Lasten bestuursondersteuning				
Personeel OVERHEAD PARKSCHAP	216.516	207.108	206.687	
Personeel - RECREATIE	51.157	74.760	57.411	
Algemene kosten - OVERHEAD	95.200	81.138	76.260	
	362.873	363.006	340.357	22.600
Baten bestuursondersteuning				
Bijdragen inzake personeel OVERHEAD	26.648	25.616	25.616	
Bijdragen - RECREATIE	1.637	20.000	21.046	
Bijdragen algemene kosten - OVERHEAD	38.815	18.500	20.688	
	67.099	64.116	67.349	3.200
Lasten Parkschapsbeleid				
Ondergedompeld / Parkschapsbeleid algemeen	3.778	0	2.750	-2.700
Uitwerking verdienmodellen	9.046	0	0	0
NLDelta	230.671	212.560	0	212.600
Ecolodge, oplaadpunten en Grienduul	30.455	32.092	22.087	10.000
Gastheerschap	9.559	12.000	13.402	-1.400
Streeknetwerk en/of Beleef & Geef	5.285	0	0	0
Donateursprogramma Biespas	201.357	0	0	0
	490.152	256.652	38.238	218.400
Baten Parkschapsbeleid				
Ondergedompeld / Parkschapsbeleid algemeen	3.719	0	2.667	2.700
Uitwerking verdienmodellen	2.000	0	0	0
NLDelta	229.284	212.560	3.118	-209.400
Ecolodge, oplaadpunten en Grienduul	18.760	23.697	22.031	-1.700
Gastheerschap	6.672	12.000	13.372	1.400
Streeknetwerk en/of Beleef & Geef	4.326	0	0	0
Donateursprogramma Biespas	23.170	0	0	0
	287.931	248.257	41.189	-207.100
Baten Bijdragen deelnemers in nadelig saldo				
Gemeente Dordrecht	211.432	96.159	94.904	
Gemeente Drimmelen	47.723	23.612	23.357	
Gemeente Werkendam / Altena	47.211	45.862	44.608	
	306.366	165.633	161.869	-3.800
Baten Uittredesommen en begrotingssubsidie				
Provincie Zuid-Holland	62.912	62.912	64.691	
Gemeente Sliedrecht	15.828	15.828	15.828	
Provincie Noord-Brabant	62.912	62.912	62.912	
	141.652	141.652	143.431	1.800
Totaal saldo der baten en lasten				
Mutatie algemene reserve	49.977	0	-35.242	35.200
	-49.977	0	35.242	
Geraamd en gerealiseerd resultaat	0	0	0	0

Toelichting:

- Op de lasten voor bestuursondersteuning is sprake van een onderuitputting van € 22.600 hetgeen grotendeels wordt veroorzaakt door het niet benutten van het budget voor vervangende inhuur voor een medewerker die werkzaam is voor NLDelta.
- De hogere baten onder bestuursondersteuning ad. € 3.800 worden deels veroorzaakt door het aanwenden van resterende middelen van het voormalige beleidsprogramma Ondergedompeld voor een bijdrage inzake Nederland Waterland (circa € 2.200).
- De lasten voor het Parkschapsbeleid zijn in totaal € 218.400 lager dan begroot: dit wordt voor het grootste deel, € 212.600, veroorzaakt doordat het resterende prijzengeld van **NLDelta** nog niet is doorbetaald aan de samenwerkingspartners in afwachting van volledige afronding van het programma in 2020. N.B. De baat op NLDelta van € 3.118 heeft betrekking op een voordelige subsidievaststelling in 2019.
- De extra uitgaven ad. € 2.700 voor **Parkschapsbeleid Algemeen** hebben betrekking op de Biesbosch vaarkaart (Parkschapsbeleid algemeen) en worden gedekt door een bijdrage van Evides.
- De lasten voor de ecolodge, oplaadpalen en Grienduul zijn ca. € 10.000 lager dan begroot in afwachting van een impuls en/of overdracht van deze voorzieningen. De deelnemers en

Staatsbosbeheer hebben extra bijgedragen aan het in stand houden van de voorzieningen oplaadpalen en zonnepont.

- Een deel van deze extra bijdragen, waarvan **deelnemersbijdragen** met een omvang van ad. € 3.800 wordt doorgeschoven naar 2020 ter continuering van deze exploitaties alvorens overdracht in het kader van de liquidatie van het Parkschap plaatsvindt.
- Het voordeel op de begrotingboekjaarsubsidie van de provincie Zuid-Holland ad. €1.800 betreft de indexering van de subsidie.

Per saldo is sprake van een voordeel van € 35.242, die aan de algemene reserve Parkschap (gezamenlijk deel) wordt toegevoegd.

4.4 *Marketing en communicatie Biesbosch*

Naast reguliere marketingactiviteiten, zoals website, advertenties en jaarlijkse folders werden in 2019 specifieke promotieactiviteiten ondernomen. Er werd uitgebreid aandacht besteed aan het 25-jarig jubileum van Nationaal Park De Biesbosch, o.a. met een jubileumfolder met 25 Biesboschbelevingen, samengesteld met ondernemers, een social media campagne met fotowedstrijd, persaandacht en jubileumvlaggen bij de bezoekerscentra en gastheren.

NP De Biesbosch nam op 1 mei deel aan de, door SNP georganiseerde, landelijke Klokhuisdag met een informatiestand en een belevingsprogramma. Deze dag in Almere werd bezocht door 3500 kinderen en hun familie. Voorafgaand besteedde het NPO programma Het Klokhuis in april een hele aflevering aan de Biesbosch. Deze werd door zo'n 150.000 mensen bekeken.

Door RTV Dordrecht werden, met medewerking van het Parkschap, 4 afleveringen gemaakt van het programma De Biobak, waarin Biesboschnatuur en -beleving op laagdrempelige wijze werd gepresenteerd.

Voor de publieksdag ten behoeve van de opening van De Nieuwe Dordtse Biesbosch werd in samenwerking met de Fietsersbond een fietsroute ontwikkeld, waarvan een folder met kaart en inhoudelijke informatie werd gedrukt. Het Biesbosch MuseumEiland nam het initiatief tot herdenking van 75 jaar bevrijding en de rol van de Biesbosch in de Tweede Wereldoorlog. Biesboschcentrum Dordrecht organiseerde een aanvullend, interessant activiteitenprogramma voor

de Hollandse Biesbosch, dat doorloopt in 2020. Via de diverse communicatiekanalen van NP De Biesbosch werd aandacht besteed aan dit Biesboschevenement.

Sinds enige tijd is er behoefte aan een algemene informatiefolder voor publiek. Het Parkschap heeft deze folder in 2019, met inhoudelijke bijdrage van Staatsbosbeheer, ontwikkeld. Begin 2020 wordt de folder in Nederlands en Engels gedrukt en verspreid over de bezoekerscentra en gastheren.

In 2021 is het 600 jaar geleden dat de St. Elisabethsvloed plaatsvond. Deze gebeurtenis markeert het ontstaan van de Biesbosch. Partijen in en om de Biesbosch en in het deltagebied hebben het plan opgevat om daar in 2021 groots aandacht aan te schenken. In opdracht van NLDelta is een ambitiedocument opgesteld waaraan het Parkschap heeft bijgedragen. Het is de bedoeling om de heropening van het vernieuwde bezoekerscentrum met een feestelijk evenement onderdeel te laten zijn van het programma 2021.

Als icoon vormt de Biesbosch onderdeel van NLDelta. Vanuit de identiteit en het sterke merk van de Biesbosch dragen het NP en de regio bij aan de marketing en communicatie van NLDelta. Dit gebeurt door de samenwerkende (marketing)partners in de Biesbosch.

5. Beheer natuur- en recreatiegebied De Hollandse Biesbosch

Onder natuur- en recreatiegebieden Hollandse Biesbosch vallen zowel het beheer als toezicht & handhaving en het Biesboschcentrum Dordrecht.

5.1 *Terreinbeheer*

Nature Office

Eind 2016 is het Parkschap een samenwerking aangegaan met Nature Office, een Duitse milieuorganisatie die zich inzet voor projecten gericht op CO2 compensatie. Drukkerij Tuijtel uit Hardinxveld-Giessendam is aangesloten bij Nature Office en heeft de Biesbosch 'geadopteerd' als gebied om CO2 compensatie projecten te ondersteunen. In de praktijk komt het erop neer, dat Tuijtel zijn klanten per bestelling om een vrijwillige financiële bijdrage vraagt om CO²-compensatie via aan- en herplant in de Biesbosch (mede) te financieren. In 2018 + 2019 is hiertoe ongeveer € 10.700 door Tuijtel aan het Parkschap ter beschikking gesteld voor de herplant van het door essentaksterfte geteisterde recreatiebos nabij de Helsluis in natuur- en recreatiegebied de Hollandse Biesbosch.

Voorziening dag- en verblijfsrecreatie

Om de waardering van de bezoekers aan het natuur- en recreatiegebied te behouden is, het van belang dat de basisvoorzieningen op orde blijven.

Naast het dagelijks onderhoud aan de basisvoorzieningen "spaart" het Parkschap voor het op termijn vervangen of uitvoeren van groot onderhoud aan deze voorzieningen. Op basis van een meerjarig onderhoudsplanning wordt dit "spaartegoed" jaarlijks toegevoegd aan de onderhoudsfondsen.

Jaarlijks regulier onderhoud

Het Dagelijks Bestuur heeft op 7 april 2017 de verordening uitsluitend recht Drechtwerk groenonderhoud Biesbosch vastgesteld. Invulling van de vastgestelde verordening heeft op 21 december 2017 geleid tot een marktconforme inschrijving van DWGroen tot uitvoering van Raamovereenkomst 2018 e.v..

Ter invulling van het gestelde in de genoemde raamovereenkomst is op 11 januari 2019 de jaaropdracht'19 voor een bedrag van € 373.445,20 (exclusief BTW) verstrekt.

In het kader van social return on investment is het door deze opdrachtverstrekking mogelijk om in ieder geval voor 2019 gebruik te kunnen (blijven) maken van inzet van mensen uit de regio met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Opvallend dit jaar waren:

Twee achtereenvolgende jaren met warmterecords en daaruit volgende extreme droogte zorgden voor lage grondwaterstanden in de eerste helft van het jaar. Het gras kleurde geel en bomen en beplanting stierven af. Tegenover de droogte eerder dit jaar staat een natte herfst. Extremen welke van invloed zijn geweest op de uitgevoerde onderhoud- en beheersmaatregelen.

De deze zomer - na een intensieve voorlichtingscampagne - onder goede terreinomstandigheden gestarte rooiwerkzaamheden in het door essentaksterfte geteisterde recreatiebos nabij de Helsluis in natuur- en recreatiegebied de Hollandse Biesbosch zijn eind oktober gestaakt. De ongeveer 400 mm neerslag welke deze herfst is gevallen maakte het onmogelijk om zonder schadelijke insporing en verdichting de werkzaamheden af te ronden. Voor dat het werk opgeleverd kan worden zullen de resterende werkzaamheden (chippen resterend takhout, herplant en herstructuren wandelpaden) onder droge terreinomstandigheden in 2020 uitgevoerd moeten worden.

Sinds 2014 mag bij de recreatieplas De Merwelanden de Blauwe Vlag worden gehesen. De Blauwe Vlag is het keurmerk voor schone en veilige stranden en jachthavens. Jaarlijks vindt een herkeuring plaats.

De extreme droogte en langdurige hitte in de zomer hebben ervoor gezorgd dat ondanks de continuering en opschaling van vorige jaren opgestarte beheersingsmaatregelen (verbeteren waterdoorstroming, baggeren en terugdringen ganzenoverlast) er gedurende het zwemseizoen, begin mei tot en met eind september, op verschillende momenten een overschrijding is gemeten van de blauwalgen-fluorwaarden in de zwemplas Merwelanden.

Op de door het waterschap in afspraak met de provincie Zuid-Holland gemaakte melding van aanwezigheid van blauwalgen wordt door het Parkschap direct actie ondernomen. Op en rond de zwemplas wordt dan op verschillende manieren kenbaar gemaakt dat de kwaliteit van het zwemwater een waarschuwing behoeft. Een algeheel verbod tot zwemmen is in 2019 niet afgekondigd. Wel heeft er in totaal 1 week een waarschuwing blauwalg en 3 weken een negatief zwemadvies gegolden.

In de gemeenteraadsvergadering van juni 2019 heeft de fractie Gewoon Dordt de motie "Walg, blauwalg" ingediend.

"Samenvattend is de conclusie dat niet financiën maar techniek de beperkende factor is bij het terugdringen van blauwalg in recreatieplas de Merwelanden. Alle realistische maatregelen om blauwalg terug te dringen in de gegeven situatie zijn getroffen. Uiteraard worden nieuwe ontwikkelingen ter bestrijding van blauwalg gevolgd om deze in de toekomst toe te kunnen passen".

Wat heeft het gekost?

HOLLANDSE BIESBOSCH overhead	Rekening 2018	Begroting 2019 na wijziging	Rekening 2019	
Personele lasten - OVERHEAD	151.969	171.604	172.704	
Personele baten - OVERHEAD	-55		-941	
Treasury - rente	7.633	15.643	3.469	
Treasury - verdeelde rente	-7633,15	-15.643	-3.469	
Totaal saldo der baten en lasten	151.915	171.604	171.763	-200

Toelichting:

Een deel van de kosten heeft betrekking op overhead in de vorm van management en financiële administratie zowel voor het beheer en onderhoud als voor de exploitatie van het Biesboschcentrum. De overige kosten voor deze onderdelen staan in tabellen hierna. De afwijkingen hebben betrekking op:

- een rentevoordeel van € 12.000, het resultaat hiervan landt in de navolgende tabellen. De resterende langlopende lening is in 2020 geheel afgelost; er wordt nog geen nieuwe lening aangetrokken.

RECREATIE- EN NATUURGEBIEDEN Hollandse Biesbosch	Rekening 2018	Begroting 2019 na wijziging	Rekening 2019	
Lasten				
Groen	523.264	501.795	470.432	
Infrastructuur	106.897	111.071	106.318	
Recreatieve voorzieningen	33.090	26.395	24.569	
Water en Oevers	138.332	131.625	136.721	
Administratie / Beheer	44.146	50.741	46.179	
	845.729	821.627	784.219	37.400
Baten				
Groen	66.201	19.916	40.989	
Infrastructuur	4.666	4.457	5.701	
Recreatieve voorzieningen	3.000	0	0	
Water en Oevers	4.974	4.928	4.979	
Administratie / Beheer	22		22	
	78.863	29.301	51.692	22.400
Totaal saldo der baten en lasten	766.866	792.326	732.527	59.800
Mutaties reserve	0	0	0	
Geraamd en gerealiseerd resultaat	766.866	792.326	732.527	59.800

Toelichting:

De lasten zijn € 37.400 voordelig en als volgt te verklaren:

- De voordelen hebben grotendeels betrekking op werkzaamheden welke in het groeiseizoen door de extreme droogte met een mindere frequentie uitgevoerd zijn dan onder gemiddelde groeiomstandigheden. Ook is 12 hectare door essentaksterfte getroffen recreatiebos op 18 februari 2019 niet meer toegankelijk voor publiek. Alle daar geplande reguliere onderhoudswerkzaamheden zijn door deze buitengebruikstelling daarom ook niet uitgevoerd. Bovenstaande niet uitgevoerde werkzaamheden bedragen per saldo € 36.000 (voordelig).
- Daarnaast is sprake van voordeel op de rentelasten, van in totaal € 7.100;
- De extra uitgaven (onder andere water en oevers) hebben betrekking op de energielasten t.b.v. gemalen ad. € 1.100 en verzekeringspremie voor steigers ad. € 5.100.

De baten zijn € 22.400 voordelig en als volgt te verklaren:

- De extra baten onder groen van in totaal € 21.100 (voordelig) hebben betrekking;
  - Extra pachtinkomsten ad. € 3.800 door het per 2019 verpachten van een perceel grasland;
  - Extra gebruiksvergoeding ad. € 5.600 voor het gebruik van de evenemententerreinen. De intensieve samenwerking met Dordrecht Marketing en het in de markt zetten van 'Trouwen in het Bos' doet het aantal reserveringen voor het evenemententerrein stijgen. Niet de toegezegde uitbreiding naar maximaal drie middelgrote evenementen maar een stijging van het aantal verhuringen aan groepen van 50 tot 100 personen is debet aan deze stijging;
  - Vergoeding ad. € 11.700 van team Grondzaken van de gemeente Dordrecht aan het Parkschap voor voorbereiding en toezicht van het onderhoud van kadastraal aan de gemeente Dordrecht toebehorende polder Stedelijk en overige gemeentelijke percelen.
- De extra baten onder infrastructuur ad. € 1.300 hebben voornamelijk betrekking op een gehonoreerde verzekeringsclaim van schade aan een verkeersgeleiding.

Onderhoudsfondsen

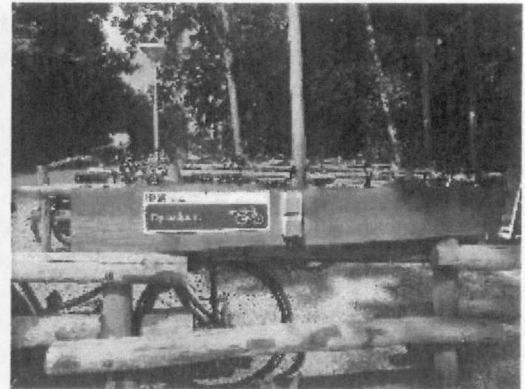
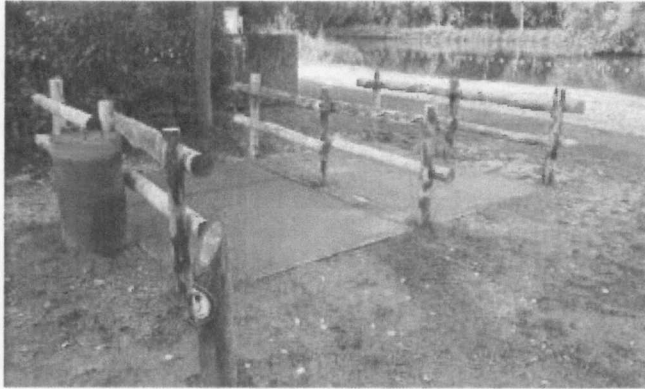
Er zijn diverse onderhoudsfondsen welke jaarlijks worden geactualiseerd. Voor de periode 2019-2028 is daarin het groot onderhoud omschreven en afgeprijsd.

- Onderhoudsfonds water en oevers: de landelijke problemen met de vervuilde stof PFAS hebben het Parkschap doen besluiten de geplande baggerwerkzaamheden voorlopig niet uit te voeren. Gemaakte (her)bemonstering moeten uitwijzen of met de (voorlopige) nieuwe regelgeving voor grond en baggerspecie er een depot gevonden kan worden welke de baggerspecie tegen een acceptabel storttarief accepteert. In deze complexe materie wordt het Parkschap ondersteund door het Ingenieursbureau Drechtsteden.

Wel uitgevoerd in 2019:

- verwerken van uitgerijpte baggerspecie welke in 2017 tijdens baggerwerkzaamheden is vrijgekomen en op de kant is gezet;
- na bekend worden landelijke problemen met vervuilde stof PFAS (her)bemonsteren verschillende waterbodems;
- groot onderhoud aan natuurlijke oeverbeschoeiing van de recreatieplas de Merwelanden;
- het opschonen en op diepte houden van de greppels in de grienden in natuur- en recreatiegebied de Hollandse Biesbosch en Oost- en Zuidhaven.
- Onderhoudsfonds recreatieve voorzieningen: het doorgeschoven budget van 2018 is ingezet ter afwerking van de ondergrond van de in 2018 met cofinanciering bij de recreatieplas Merwelanden geplaatste speelwerktuigen. Ook heeft er groot onderhoud plaatsgevonden aan straatmeubilair. De in het gebied geplaatste picknick tafels hebben een grote opknapbeurt ondergaan.

- Onderhoudsfonds infrastructuur: het doorgeschoven budget van 2018 is ingezet voor het afwerken van de bermen van de in 2018 geasfalteerde fiets- en wandelpaden. In de nabijheid van de recreatieplas de Merwelanden en het Biesboschcentrum zijn verschillende van natuurlijke materialen vervaardigde fietsenstallingen met de daarbij behorende afzettingen geplaatst.

- Onderhoudsfonds groen (gras en beplanting): ook dit jaar is natuurlijk restmateriaal wat niet ter plekke verwerkt kan worden, afgevoerd naar een erkend verwerkingsbedrijf. De toename van de verhuur van het evenemententerrein en de extreme droogte hebben er voor gezorgd dat de noodzakelijke renovatiewerkzaamheden aan de grasmatten niet hebben kunnen plaatsvinden. Deze uit 2018 doorgeschoven werkzaamheden kunnen alleen in het groeiseizoen plaatsvinden. Budget voor deze werkzaamheden zal daarom nogmaals een jaar doorgeschoven worden.
- Onderhoudsfonds gebouwen: ten laste van 2019 is groot onderhoud aan de volgende opstallen gepleegd. Bij dit onderhoud is rekening gehouden dat dit niet conflicteert met de planvorming rondom "Revitalisering bezoekerscentrum" en het nog ontbreken van een definitieve bestemming voor de Zuileshoeve.
  - Biesboschcentrum, vervangen deuren en groot onderhoud dakbegroeiing;
  - Herstel houtrot en planmatig schilderwerk aan diverse opstallen;
  - Groot onderhoud sanitair toiletgroep recreatieplas de Merwelanden.

5.2 Handhaving en toezicht

De handhavende aandacht voor het rechtsgebied van het Nationaal Park inclusief het natuur- en recreatiegebied De Hollandse Biesbosch is toegespitst geweest op het "heel, schoon en veilig" kunnen aanbieden aan onze gebruikers.

Naast de uitvoerende taken voor toezicht en handhaving onder aansturing van de beheerder van het natuur- en recreatiegebied de Hollandse Biesbosch is de coördinatie van de taken en inzet van alle handhavende partijen in het hele Nationaal Park voor twintig uur belegd bij Staatsbosbeheer. De kosten van deze bij Staatsbosbeheer in dienst zijnde coördinator bedragen € 30.000,- per jaar. Opgebracht door Rijkswaterstaat, Evides en vier gemeenten welke verantwoordelijk zijn voor de openbare orde en veiligheid (OOV) in het Nationaal Park. Genoemde gebiedspartijen hebben inzake de te leveren coördinatie met Staatsbosbeheer een dienstverleningsovereenkomst (DVO Biesbosch) afgesloten.

De handhaving in natuur- en recreatiegebied de Hollandse Biesbosch vindt plaats door 1 BOA in dienst van het Parkschap, 1 BOA gedetacheerd door de afdeling OVV van de gemeente Dordrecht en ingehuurde BOA's van Handhaving Drechtsteden. Daarbovenop is nog één parkwachter zonder BOA-bevoegdheid werkzaam voor enkele uren per week. De bij Staatsbosbeheer in dienst zijnde coördinator zet zwaar in om de bij verschillende werkgevers opererende handhavers gezamenlijk in te zetten in het gehele rechtsgebied van het Parkschap. Dit heeft geleid tot het optimaliseren van roosters waarbij getracht wordt een zo groot mogelijke inzet te garanderen. Uit veiligheidsoverwegingen en goed werkgeverschap is het wenselijk dat handhavers zo min mogelijk alleen op pad gaan, maar er in koppels wordt gepatrouilleerd. De BOA's in dienst van het Parkschap zijn na een al in 2018 genomen bestuursbesluit in 2019 na een akkoord van het

Ministerie van Justitie en Veiligheid gerechtigd tot het mogen dragen en inzetten van geweldsmiddelen (handboeien, wapenstok en peperspray).

Wat heeft het gekost?

TOEZICHT EN HANDHAVING Hollandse Biesbosch	Rekening 2018	Begroting 2019 na wijziging	Rekening 2019	
Lasten				
Toezicht en handhaving	114.096	137.032	77.467	
	114.096	137.032	77.467	59.600
Baten				
Toezicht en handhaving	13.007	7.500	14.032	
	13.007	7.500	14.032	6.500
Totaal saldo der baten en lasten	101.089	129.532	63.435	66.100

Toelichting:

- De lasten zijn € 59.600 lager, deels vanwege het om niet detacheren door de gemeente Dordrecht van een buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA) bij het Parkschap. Per 1-1-2020 worden voor deze inzet kosten in rekening gebracht. Daarnaast is de BOA in vaste dienst deels ingezet voor toezicht in de Nieuwe Dordtse Biesbosch;
- De baten zijn € 6.500 hoger, als gevolg van meer ontvangen leges ad. € 2.600, baten ad. € 1.900 inzake een invorderingsbeschikking en de hier verantwoorde aflossing ad. € 2.000 van de via een fietsenplan door de bij het Parkschap in dienst zijnde BOA aangeschafte fiets voor woon- en werkverkeer.

5.3 Biesboschcentrum Dordrecht

Aantal bezoekers

128.400 bezoekers bezochten in 2019 het Biesboschcentrum. Een stijging ten opzichte van 2018 en een recordaantal voor het Biesboschcentrum. Al in september ontving Marco Stam (Voorzitter Algemeen Bestuur Nationaal Park De Biesbosch) de 100.000ste bezoeker. Een echtpaar afkomstig uit België, het buurland van waaruit we ook dit jaar weer meer bezoekers mochten ontvangen.

Het Biesboschcentrum heeft een goed seizoen gedraaid. Zowel het aanbod aan rondvaarten en excursies als de verhuur van fluisterbootjes en kano's heeft gezorgd voor een recordomzet van het centrum.

De belangrijkste vaartochten waren gelijk aan voorgaande jaren. De Bevertocht is 43 keer gevaren met in totaal 786 deelnemers. Rondje Hollandsche Biesbosch is 314 keer gevaren met in totaal 8571 deelnemers.

Doordat de accu's van de Sterling gedurende het seizoen steeds slechter werden, kon tegen het eind van het seizoen helaas niet meer dan één tocht per dag gevaren worden.

Het aantal groepsreserveringen dat dit jaar geboekt is, is 270, variërend van een wandeling onder leiding van een gids tot een vaartocht. Dit is 30 minder dan in 2018, waarvan de helft wordt verklaard door het beëindigen van de samenwerking met Nature's Gift en de andere helft door het beperkte functioneren van de Sterling vanaf september 2019.

Educatie

Dit jaar zijn geen nieuwe educatieve programma's ontwikkeld. Door bezuinigen en de ontwikkelingen van de afgelopen jaren is er onvoldoende mogelijkheid geweest om te investeren in vernieuwing het aanbod aan educatieve programma's. De bestaande schoolprogramma's worden wel actief onderhouden, met ondersteuning van de vrijwillige schoolgidsen.

Van het Educatief Erf, dat vorig jaar weer toegankelijk is gemaakt en voorzien van educatieve elementen, wordt nog te weinig gebruik van gemaakt. Dit komt mede door een tekort aan schoolgidsen die het bijbehorende programma kunnen begeleiden. Zodra weer meer schoolgidsen beschikbaar zijn, kan het programma meer gepromoot worden bij scholen.

Vrijwilligers

Het aantal vrijwilligers is in 2019 gestegen naar 84. Desondanks is er nog een groot tekort aan schoolgidsen. Dit wordt veroorzaakt door uitstroom als gevolg van leeftijd of gezondheidsproblemen. In januari 2020 start een nieuwe schoolgidsencursus.

Vrijwilligers worden meer en meer ingezet voor andere werkzaamheden dan alleen de begeleiding van educatieve activiteiten. Ook voor onderhoud, pont varen, bezoekerscontact en facilitaire zaken wordt een groep van 20 vrijwilligers ingezet. Alle vrijwilligers worden voorzien van een vrijwilligerscontract met het Biesboschcentrum.

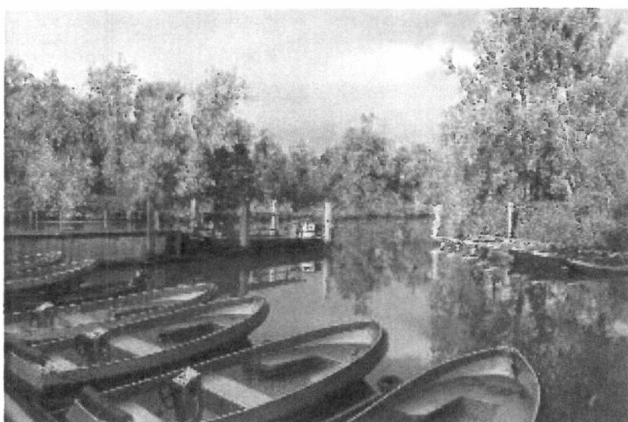
Evenementen

Ook in 2019 werden weer de evenementen 'Op stap met de schaapskudde', de 'Biesbosch Bijendag' en de 'Historische dag' georganiseerd in het recreatiegebied de Hollandse Biesbosch

Uitbreiding fluistervloot

Er zijn twee nieuwe fluisterbootjes aangekocht, die in 2019 al veelvuldig zijn ingezet voor de verhuur, wat mede heeft bijgedragen aan een record omzet van het Biesboschcentrum. . De Sterling kampt met technische problemen. Door de slechte conditie van de accu's kan momenteel nog maar beperkt gevaren worden. Nieuwe accu's zijn in bestelling en worden in maart 2020 geleverd. Voor de wintermaanden zijn afspraken gemaakt over de huur van een boot van een ondernemer, zodat de continuïteit van het rondvaartaanbod wordt gewaarborgd.

Green Key

Het blijkt steeds moeilijker te zijn om het certificaat te behouden, omdat de nadruk bij de toetsing op steeds meer eisen ligt en vaak investeringen nodig zijn om aan die eisen te kunnen blijven voldoen. Dit vraagstuk en de krappe bemensing van het centrum maken het behouden van Green Key een uitdaging voor 2020.

Wat heeft het gekost?

BIESBOSCHCENTRUM DORDRECHT Hollandse Biesbosch	Rekening 2018	Begroting 2019 na wijziging	Rekening 2019	
Lasten				
Gebouw en inrichting	144.878	171.296	149.833	21.500
Algemeen	295.800	266.778	303.293	-36.500
Promotie & marketing	104.718	179.200	164.488	14.700
Voorlichting & educatie	39.161	52.687	49.326	3.400
Rondvaarten (Sterling)	116.979	107.009	85.905	21.100
Exploitatie pontje en Verhuringen	222.113	188.267	206.315	-18.000
Revitalisering Biesboschcentrum	0	75.000	27.799	47.200
	923.650	1.040.237	986.959	53.300
Baten				
Gebouw en inrichting	29.616	26.761	24.015	-2.700
Algemeen	45.212	45.031	47.885	2.900
Promotie & marketing	72		764	800
Voorlichting en educatie	6.867	13.222	4.389	-8.800
Rondvaarten (Sterling)	172.787	148.856	174.003	25.100
Exploitatie pontje en Verhuringen	275.107	236.125	265.383	29.300
Revitalisering Biesboschcentrum	0	75.000	27.799	-47.200
	529.661	544.995	544.238	-800
Totaal saldo der baten en lasten	393.989	495.242	442.721	52.500
Mutaties bestemmingsreserves	16.241	2.183	15.833	-13.700
Geraamd en gerealiseerd resultaat	410.230	497.425	458.554	38.900

Toelichting:

- De lasten voor **gebouw en inrichting** zijn € 21.500 lager dan begroot. Dit wordt voor € 17.650 veroorzaakt door een voordeel op de kapitaallasten en heeft grotendeels betrekking op het doorgeschoven investeringskrediet voor de tentoonstelling. De realisatie van de tentoonstelling vindt in 2020 plaats in het kader van de revitalisering van het Biesboschcentrum. Hierdoor ontstaat in 2019 een voordeel op de kapitaallasten, met een gelijktijdig nadeel op de mutaties reserves. Daarnaast is sprake van een voordeel op de energielasten, mede in verband met de zachte winter, en een nadeel op de schoonmaakkosten.
- De lasten van het Biesboschcentrum **Algemeen** zijn € 36.500 nadelig, hetgeen voor € 29.500 is gerelateerd aan personeel, inhuur en vrijwilligers. In 2019 was onder andere sprake van meerdere langdurige zieken.
- Het voordeel van € 14.700 op de lasten van **promotie & marketing** heeft deels betrekking op minder vervangende inhuur voor de inzet voor NLDelta en deels op een onderuitputting van het handgeld. Dit laatste komt door het moeten doorschuiven van de productie van een algemene folder NP De Biesbosch en de tentoonstelling 75 jaar Biesbosch bevrijd naar 2020.
- De lagere lasten voor de **rondvaarten** ad. € 21.200 kunnen grotendeels worden verklaard door minder inzet van personeel en vrijwilligers en minder inkoop van catering voor charters, respectievelijk € 6.700 en € 9.700;
- De hogere lasten voor de **verhuur** van ca. € 18.000 hebben betrekking op personeel en inhuur en op extra kosten aan een bootje en zijn gerelateerd aan de hogere opbrengsten en een uitkering van de verzekering (schade).
- De lasten voor het project **Revitalisering Biesboschcentrum** zijn € 47.500 lager als begroot als gevolg van vertraging in de uitvoering door een wisseling van projectleiding op dit project. Dit resulteert in eenzelfde daling van subsidiebatens.
- Het voordeel op de **baten** (exclusief revitalisering) bedraagt per saldo € 46.600. Als gevolg van het mooie weer (net als in 2018), maar zeker ook de mogelijkheid om via een webwinkel online te kunnen boeken (eveneens net als in 2018), kon de hoge opbrengst van vorig jaar worden gecontinueerd. De inkomsten uit de verhuur van de groepsruimte en voor educatie uit het programma voor scholen daarentegen lopen terug; dit heeft een aantal oorzaken, die in 2020 van een aanpak worden voorzien.

De **mutatie reserves** hebben betrekking op de begrote toevoeging aan de bestemmingsreserve tentoonstelling (€ 18.333) en onttrekking reserve donaties (uitgaven Beverbos ad. € 2.500). De begrote onttrekking aan de reserve tentoonstelling ad. € 13.650 (afschrijving) heeft niet plaatsgevonden; er is in 2019 niet geïnvesteerd (zie 1e bullit hierboven).

6. Gebouwen en gronden

De (erf)pacht voor de gronden (Hollandse Biesbosch) in gebruik bij StayOkay, golfbaan Crayestein, Skicentrum Drechtsteden, restaurant de Merwelanden en twee agrariërs is in rekening gebracht. Het betalingsgedrag van één pachter blijft verontrustend: het bedrag aan opstaande facturen voor de erfpacht van 1,91 hectare grond bedraagt al jaren een bedrag van ruim € 20.000,--. Wel maakt debiteur met enige regelmaat "kleine" bedragen over en blijft daardoor binnen de termijn van twee jaar in gebreke blijven van de jaarlijks te betalen erfpacht canon van € 11.258. Door bovengenoemd betalingsgedrag is het niet mogelijk de erfpachtovereenkomst te ontbinden, dit mag slechts - conform het Burgerlijk Wetboek - wanneer de termijn van twee jaar wordt overschreden. Conform de erfpachtovereenkomst ontvangt de debiteur bij niet tijdig betalen van de canon een boete en worden de invorderingsacties van de ingeschakelde deurwaarder gecontinueerd. Onder deze gegeven omstandigheden rest het Parkschap ondersteund door de Afdeling Financiën van het Servicecentrum Drechtsteden niets anders deze crediteur op alle aan haar beschikbaar gestelde manieren te "achtervolgen" en te blijven herinneren aan zijn betalingsverplichtingen.

Het gebruik van de wielerveding is aan de hand van het aantal leden met DRC de Mol afgerekend. Er zijn rekeningen voor de huur gestuurd aan Drechtwerk Groen en Biestro Biesboschcentrum voor het medegebruik van opstallen in eigendom van het Parkschap.

Zuileshoeve

Na het tekenen van een intentieverklaring met de beoogd exploitant van de Zuileshoeve is er voor het verkrijgen van de noodzakelijke voortgang - om deze door het Parkschap als strategisch aankoop aangekochte hoeve tot recreatief rustpunt te ontwikkelen - de nodige expertise ingekocht. Deze experts hebben o.a. de volgende onderzoeken en rapporten afgerond:

- adviesmemo Zuileshoeve waarin een juridische uiteenzetting wordt gegeven van de beoogde samenwerking tussen Parkschap Nationaal Park de Biesbosch en exploitant;
- taxatie /concept huurovereenkomst ecolodge;
- taxatie / concept erfpachtovereenkomst Zuileshoeve;
- concept samenwerkingsovereenkomst renovatie en verbouwing Zuileshoeve;
- bouwhistorische opname en waardestelling;
- quick scan natuurtoets;
- verkennend bodemonderzoek/nulsituatie;
- asbestinventarisatierapport/saneringswerkzaamheden.

Ook de beoogd exploitant heeft niet stilgezeten. Zijn plannen zijn inmiddels besproken in een vooroverleg met het omgevingsloket.

De resultaten van bovenstaande werkzaamheden zijn van dien aard dat het ontwikkelen van de Zuileshoeve tot recreatief rustpunt nog steeds uitvoerbaar lijkt. De erfpachtovereenkomst en de huurovereenkomst worden daarom begin 2020 ter goedkeuring voorgelegd aan het bestuur. Daarnaast zal het bestuur om goedkeuring gevraagd worden om de bestemmingsreserve Zuileshoeve te mogen inzetten om de vervallen woning weer bewoonbaar te maken. De daadwerkelijke investeringen voor een nieuwe bestemming zijn afhankelijk van de te maken vervolgspraken met de beoogd exploitant.

Onderhoudsfonds gebouwen

Aan de hand van de door Servicecentrum Drechtsteden vervaardigde meerjarenadviezen voor groot onderhoud aan de bij het Parkschap in eigendom zijnde opstallen zijn ook de onderhoudsfondsen en de daaruit afgeleide meerjarenbegroting geactualiseerd.

7. Werken voor derden

Nieuwe Dordtse Biesbosch

Het beheer van een gedeelte van de Noorderdiepzone en het dagrecreatieterrein is door de gemeente Dordrecht belegd bij het Parkschap. Dit recreatieve beheer is via uitsluitend recht per april 2019 uitgevoerd door DrechtwerkGroen. In 2019 heeft het Parkschap in totaal voor

€ 233.970,-- aan kosten doorberekend aan de gemeente Dordrecht. Naast de onderhoudskosten gemaakt door DrechtwerkGroen zijn hier ook de kosten voor de aansturing door het Parkschap en handhaving en toezicht in verdisconteerd.

Polder Stedelijk

De in 2018 door Rijkswaterstaat aan de gemeente Dordrecht opgeleverde polder Stedelijk kent een minimale recreatieve invulling. Deze slechts per water bereikbare polder wordt in opdracht van de gemeente Dordrecht door het Parkschap beheerd. Dit basale beheer spits zich toe op het maaien van de ringdijk waardoor deze begaanbaar blijft voor wandelaars.

Doorberekening energiegebruik en overige kosten

De doorberekening van propaan voor de verwarming van beide dienstwoningen en het gebouw van de Stichting Volkssterrenwacht Mercurius heeft één op één met de gebruikers van genoemde opstallen plaatsgevonden. Met DrechtwerkGroen en Biestro Biesboschcentrum is hun aandeel in het gebruik van aardgas, propaan, elektriciteit en water voor het medegebruik van de opstallen Baanhoekweg 63 A en Baanhoekweg 53 doorbelast.

Ook heeft de in omvang beperkte doorbelasting van overige kosten plaatsgevonden. Het gaat hierbij voornamelijk om onderhoudswerkzaamheden rondom en aan objecten welke met toestemming op gronden van het Parkschap zijn geplaatst. Deze werken derden door reguliere opdrachtnemers van het Parkschap uitgevoerd zijn één op één in rekening gebracht bij de betreffende ondernemers in het gebied.

Met de afdeling Grondzaken van de gemeente Dordrecht is schriftelijke overeengekomen dat het Parkschap aan hen de kosten door kan berekenen voorn onderhoudswerkzaamheden aan versnipperde stukken grond gelegen in natuur- en recreatiegebied de Hollandse Biesbosch welke kadastrale toebehoren aan de gemeente Dordrecht.

Wat heeft het opgebracht?

GEBOUWEN EN GRONDEN Hollandse Biesbosch	Rekening 2018	Begroting 2019 na wijziging	Rekening 2019	
Lasten				
Gebouwen en Woningen	126.472	134.356	156.577	-22.200
Werk voor derden	36.002	25.000	46.190	-21.200
Werken derden - Nieuwe Dordtse Biesbosch	0	227.170	191.124	36.000
	<u>162.473</u>	<u>386.526</u>	<u>393.891</u>	<u>-7.400</u>
Baten				
Golfbaancomplex en skihelling (gronden)	104.367	101.833	103.525	1.700
Gebouwen en woningen	74.779	71.246	69.399	-1.800
Werk voor derden	44.591	25.000	46.975	22.000
Werken derden - Nieuwe Dordtse Biesbosch	21.895	257.170	233.974	-23.200
	<u>245.632</u>	<u>455.249</u>	<u>453.873</u>	<u>-1.400</u>
Totaal saldo der baten en lasten	-83.159	-68.723	-59.983	-8.700
Mutaties bestemmingsreserves	0	0	0	
Geraamd en gerealiseerd resultaat	-83.159	-68.723	-59.983	-8.700

Toelichting:

- **Gebouwen en woningen:** de lasten zijn € 22.200 hoger dan begroot als gevolg van de uitgevoerde adviezen en onderzoeken en het laten opstellen van contracten voor het in erfpacht kunnen uitgeven van de Zuileshoeve. De baten zijn niet geheel gerealiseerd vanwege het ontbreken van erfpacht Zuileshoeve.
- De **werken voor derden** zijn hoger dan begroot (lasten € 21.200 en baten € 22.000), de extra werkzaamheden hebben betrekking op het eens per vijf jaar terugzetten van de beplanting onder het hoogspanning tracé welke de Hollandse Biesbosch doorkruist. Deze wettelijke taak is van een opdracht ad. € 12.500 voorzien door de gemeente Dordrecht.
- Het Parkschap voert een deel van het beheer van de **Nieuwe Dordtse Biesbosch (NDB)** op basis van een Samenwerkingsovereenkomst (SOK) uit, welke voor het gehele dienstjaar 2019 zijn begroot. Doordat medio mei voor het eerst beheerkosten zijn gemaakt door het Parkschap zijn de beheerkosten dit 1^e jaar lager dan begroot. De werkzaamheden worden op nacalculatiebasis doorbelast aan de gemeente Dordrecht, de raming is voor de Hollandse Biesbosch daarom in principe budgetneutraal. Met de inzet van de eigen BOA voor toezicht en handhaving zijn wel de directe kosten in de lasten geboekt, maar geen indirecte kosten. Hierdoor ontstaat een voordelig saldo ten opzichte van de begroting.

8. Algemene dekkingsmiddelen Hollandse Biesbosch

Wat heeft het opgebracht?

Er is naast de deelnemersbijdrage van de gemeente Dordrecht, nog enkele jaren sprake van een uittredesom en daarnaast van de begrotingsboekjaarsubsidie van de provincie Zuid-Holland.

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN Hollandse Biesbosch	Rekening 2018	Begroting 2019 na wijziging	Rekening 2019	
Lasten				
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	
	0	0	0	
Baten				
Bijdrage deelnemers in het nadelig saldo	914.072	1.057.234	1.057.234	
Uittredesom en begrotingsubsidie	464.930	464.930	474.481	
	1.379.002	1.522.164	1.531.715	9.600
Totaal saldo der baten en lasten	-1.379.002	-1.522.164	-1.531.715	9.600
Mutaties algemene- en bestemmingsreserves	32.061	0	165.417	
Geraamd en gerealiseerd resultaat	-1.346.941	-1.522.164	-1.366.298	-155.900

Toelichting:

- De begrotingboekjaarsubsidie is (eenmalig) geïndexeerd, hetgeen resulteert in een voordeel;
- Als gevolg van de onderuitputting van enkele budgetten kan € 165.417 aan de algemene reserve voor de Hollandse Biesbosch worden toegevoegd.

9. Investerings

In 2019 zijn twee nieuwe fluisterboten aangeschaft op een naar voren gehaald investeringskrediet van 2020.

Het meerdere malen doorgeschoven krediet voor de tentoonstelling van € 136.500 is niet benut. Eind 2019 heeft de aanbesteding plaatsgevonden, waarna uitvoering in 2020 zal plaatsvinden.

B. Financiële paragrafen

10. Programmarekening

10.1 Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen betreffen die inkomsten waarvan de besteding niet gerelateerd is aan een vooraf bepaald doel en staan zo ter vrije afweging door het bestuur. De besteding is dus niet gebonden; er staat geen verplichtingen tegenover.

10.2 Algemene uitkeringen

De deelnemers in het Parkschap staan garant voor het nadelig exploitatiesaldo. De verdeling van het negatief saldo over de deelnemers en de voormalige deelnemers is hierna verwoord evenals de *compensabele BTW*, welke is doorgeschoven naar de deelnemers, en per deelnemer weergegeven.

10.2.1 Parkschapsaangelegenheden:

De gemeentes Dordrecht, Drimmelen en Altena dragen naar rato van het inwoneraantal d.d. 1 januari van het verslagjaar bij aan het restant. Voor 2019 is dit de verdeling op basis van het inwoneraantal d.d. 1 januari 2017 (CBS-cijfers). In 2019 is de begroting gewijzigd onder wijziging van de deelnemersbijdragen. In deze wijziging zijn ook de gevolgen van de gemeentelijke herindeling verwerkt. In 2019 hebben de deelnemers daarnaast € 6.500 extra bijgedragen aan de voorzieningen oplaadpalen en zonnepont waarbij elke deelnemer eenzelfde bijdrage deed. Conform de afspraak met de belastingdienst wordt de compensabele BTW welke in rekening is gebracht bij het schap, doorgeschoven naar de deelnemers. Deze kunnen zelf hun recht op compensatie effectueren.

Op basis van de verdeelsleutels bedraagt de verdeling van de deelnemersbijdrage € 165.630 en de BTW BCF ad. € 83.819 per deelnemer:

- Gemeente Altena € 45.862 (€ 43.696 + € 2.166) exclusief € 22.953 BTW BCF
- Gemeente Dordrecht € 96.156 (€ 93.992 + € 2.167) exclusief € 49.617 BTW BCF
- Gemeente Drimmelen € 23.612 (€ 21.445 + € 2.167) exclusief € 11.250 BTW BCF

De subsidiebijdrage van de Provincie Zuid-Holland is voor de periode 2018-2021 100% van de omvang van de deelnemersbijdrage 2017. Van de uittredesommen van de provincie Noord-Brabant en de gemeente Sliedrecht is een deel, te weten met de omvang van de deelnemersbijdragen 2017, verwerkt in de exploitatie. Deze werkwijze betekent dat voor het eerst in 2022 geen bijdrage van de provincie Noord-Brabant meer beschikbaar is. De bijdrage is in totaal € 143.431 en per voormalige deelnemer:

- Provincie Zuid Holland € 64.691 (indexering van € 62.912)
- Provincie Noord Brabant € 62.912
- Gemeente Sliedrecht € 15.828

10.2.2 Natuur- en recreatiegebied De Hollandse Biesbosch:

Dit onderdeel wordt voor 100% gefinancierd door de gemeente Dordrecht. De deelnemersbijdrage en de BTW BCF bedragen:

- Gemeente Dordrecht € 1.057.234 exclusief € 228.351 BTW BCF

De subsidiebijdrage van de Provincie Zuid-Holland is voor de periode 2018-2021 100% van de omvang van de deelnemersbijdrage 2017. Van de uittredesom van de gemeente Sliedrecht is een deel, te weten met een omvang van de deelnemersbijdrage Sliedrecht in 2017, verwerkt in de begroting om deze te sluiten.

- Provincie Zuid Holland € 347.309 (indexering van € 337.758)
- Gemeente Sliedrecht € 127.172

Omdat de deelnemer garant staat voor het tekort is geen post onvoorzien opgenomen.

10.3 Weerstandsvermogen en risico's

Het weerstandsvermogen kan in algemene zin worden gedefinieerd als de mate waarin het schap in staat is tegenvallers op te vangen. De twee elementen, die relevant zijn voor de beoordeling van het weerstandsvermogen, zijn enerzijds de relevante risico's en anderzijds de weerstandscapaciteit. Onder relevante risico's worden in dit verband verstaan exploitatie- en overige risico's die niet anderszins zijn te ondervangen. Weerstandscapaciteit is de verzamelterm van al die bronnen waaruit de financiële gevolgen van tegenvallers bekostigd kunnen worden. Gesteld kan worden dat het weerstandsvermogen zich op een adequaat niveau bevindt indien het schap in staat is om substantiële tegenvallers op te vangen zonder dat afbreuk wordt gedaan aan eerder vastgesteld beleid en de hieraan gekoppelde niveaus van programma's en activiteiten. Op grond van de BBV is de financiële weerbaar- en wendbaarheid vervat in enkele kengetallen. In de bedrijfsvoering van het Parkschap staat een adequaat risicomanagement voorop en is de (financiële) weerstandscapaciteit het sluitstuk van het risicomanagement. In dat kader zijn alle risico's belicht waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd of die niet tot afwaardering van activa hebben geleid en die van materiële betekenis kunnen zijn voor het balans totaal of de financiële positie.

10.3.1 Weerstandscapaciteit

De bronnen van het Parkschap om financiële tegenvallers ten gevolge van relevante risico's (zie dit hoofdstuk) te kunnen ondervangen (de weerstandscapaciteit) bestaan uit:

1. De reserves op de balans;
2. De verzekeringsportefeuille;
3. De garantstelling door de deelnemers.

10.3.2 Reserves

Reserves kunnen worden onderscheiden in algemene en bestemmingsreserves. De algemene reserve dient onder andere ter egalisatie van exploitatiesaldi. Dit houdt in dat positieve jaarresultaten in de algemene reserves worden gestort en bij een negatief jaarresultaat vindt een onttrekking plaats. Algemene reserves zijn vrij aanwendbaar bij tegenvallers (bufferfunctie). Bestemmingsreserves daarentegen dienen een specifiek doel en zijn dus in principe niet vrij inzetbaar in geval van tegenvallers (bestedingsfunctie).

De algemene reserve is gesplitst in een deel Parkschap en een deel Hollandse Biesbosch. De bestemmingsreserves hebben alle betrekking op de Hollandse Biesbosch.

Vanuit het Parkschap was € 40.000 van het resultaat 2015 bestemd voor projecten in het kader van de Waterdriehoek en ontsluiting (Biesboschdeal). Hiervan is een beperkt bedrag uitgegeven in 2017; de resterende middelen ad. € 30.833 voor de Waterdriehoek blijven als resultaatbestemming 2015 beschikbaar.

De reservepositie per 31 december 2019 bedraagt in totaal € 1.059.058 en is als volgt opgebouwd:

• Algemene reserve Parkschap	€ 105.671
• Algemene reserve Hollandse Biesbosch	€ 499.533
• Bestemmingsreserves Hollandse Biesbosch:	
– Reserve Zuileshoeve	€ 144.590
– Reserve donaties	€ 23.005
– Reserve onderhoud tentoonstellingen	<u>€ 284.886</u>
Totaal reserves	€ 1.057.684

Zie voor het verloop van de reserves de bijlage 'Staat van reserves'.

De totaalstand van de reserves per 31 december 2018 bedroeg € 841.192, welke per 31 december 2019 is gestegen naar € 1.057.684. Er zijn in 2019 geen nieuwe reserves aangemaakt; er is per saldo geen sprake van "vanaf 1 januari 2019 opgebouwde reserves".

Het financiële aandeel van de provincie Zuid-Holland in de reserves bedraagt 25%, zijnde het percentage van haar voormalige deelnemersbijdrage (zowel met betrekking tot het Parkschaps- als

het Hollandse Biesbosch-deel). Als ijkpunt voor de hoogte van de reserves geldt de vastgestelde jaarrekening 2017; de omvang van de algemene reserves bedroeg per 31-12-2017 € 422.460.

10.3.3 Verzekeringen

Binnen het schap zijn voorzieningen getroffen voor voorzienbare lasten in verband met risico's en verplichtingen waarvan de omvang en/of het tijdstip van optreden (per balansdatum) min of meer onzeker zijn (bijvoorbeeld groot onderhoud). Naast het treffen van voorzieningen bestaat ook de mogelijkheid bepaalde risico's te verzekeren. Het schap doet dit onder andere op het gebied van risico's van brand, ongevallen, aansprakelijkheid, bedrijfsauto en vaartuigen. Binnen deze risico's is niet alles gedekt, wat het treffen van preventieve maatregelen, voor zover deze in het vermogen van het schap liggen om te beïnvloeden, des te belangrijker maakt.

10.3.4 Financiële kengetallen

In onderstaande tabel is een drietal financiële kengetallen opgenomen die inzicht geven in de financiële positie van het Parkschap (conform BBV-regelgeving).

Aangezien het Parkschap geen leningen verstrekt, geen grondexploitatie kent en geen belastingen heft, zijn die kengetallen niet van toepassing.

Jaarverslag 2019	Verloop van de kengetallen		
	Verslag 2018	Begroting 2019	Verslag 2019
Kengetallen:			
netto schuldquote	13,3%	30,5%	-0,2%
solvabiliteitsratio	32,5%	32,2%	35,7%
structurele exploitatieruimte	-7,1%	-11,9%	-1,7%

Noot: de totale baten in de berekening van de netto schuldquote en de structurele exploitatieruimte zijn inclusief de verhaalde btw bcf.

De netto schuldquote van het Parkschap is laag. De resterende lening is nagenoeg afgelost; in 2020 vindt de laatste aflossing plaats. Landelijk wordt een schuldquote van maximaal 130% als toelaatbaar gezien.

De solvabiliteit is de laatste jaren gemiddeld circa 34,5% (geen grote afwijkingen). De jaarrekening 2019 wijkt hiervan niet veel af.

De negatieve structurele exploitatieruimte betreft een tekort. Dit betekent dat een deel van de structurele lasten wordt gefinancierd met incidentele baten, in geval van de onderhavige jaarrekening door eindige uittredesommen. De oorsprong hiervan is de uittreding van enkele deelnemers. Het fors lagere negatieve percentage in de jaarrekening 2019 wordt veroorzaakt door de incidenteel fors lagere lasten voor de reguliere activiteiten (exclusief subsidies) in 2019 ten opzichte van begroot, de baten uit reguliere activiteiten (exclusief subsidies) daarentegen zijn ruim gehaald.

De kengetallen moeten in samenhang worden gezien voor een goede duiding van de financiële positie van het Parkschap:

De netto schuld is relatief laag, dit is positief, echter het eigen vermogen is –in relatieve zin (solvabiliteitsratio)- ook laag. Het Parkschap heeft dit laatste altijd gerelateerd aan het gegeven dat de deelnemers garant staan. De structurele exploitatieruimte is negatief (hoewel incidenteel beperkt negatief), in tegenstelling tot eerdere jaren, hetgeen is veroorzaakt door een terugtrekkende overheid. Al met al een beeld dat aandacht behoeft.

Er zijn geen beleidsindicatoren voor het Parkschap van toepassing, uit de regeling van BZK van 24 maart 2016 (tot vaststelling van de beleidsindicatoren die door gemeenten in de programma's en programmaverantwoording)

10.3.5 Risicoparagraaf

De scope van de risicoparagraaf betreft de periode van 3 jaar, 2020 – 2022.

Nieuwe ontwikkelingen – Parkschap

In november 2019 heeft het AB Parkschap de intentie uitgesproken tot liquidatie van de GR. Wanneer daadwerkelijk tot liquidatie per 1-1-2020 wordt besloten, zal de Parkschapsorganisatie worden ontmanteld (en zullen eventuele frictiekosten moeten worden voldaan).

Voor de nieuwe samenwerking (3 gemeentes en SBB) zijn de te maken financiële afspraken maatgevend voor het uitgavenniveau. Daarnaast geldt dat op projectmatige basis incidentele middelen door partners beschikbaar kunnen komen (investeringsagenda).

Voor de huidige samenwerking binnen de GR (het gezamenlijke deel) ontstaat (op termijn) als gevolg van uittreding een tekort op jaarbasis van € 141.652 (waarvan € 15.828 gerelateerd aan de gemeente Sliedrecht, en tweemaal € 62.912 aan de beide provincies). Voor 2022 ontstaat een tekort van maximaal € 125.824 (aandeel beide provincies); 2022 valt binnen de scope van de risicoparagraaf.

De beheermaatregelen zijn het aanvragen van subsidies en het beperken van de omvang van de aanstelling van de directeur. De provincie Zuid-Holland voorziet in een subsidiekader alwaar op termijn nieuwe middelen voorhanden komen. De aanstelling van 1 fte directeur is interim. Afhankelijk van de ambities van de deelnemers kan de omvang van de aanstelling worden heroverwogen. Het risicopercentage wordt geschat op 40% (Parkschap).

Organisatiekosten Parkschap / Hollandse Biesbosch

- a) Het Parkschap volgde de CAO gemeentebestuurders. De salarisontwikkeling van gemeentebestuurders in 2019 bedroeg 3,25% per 1-10-2019 en 2% voor de pensioenen en nog eens 3% in 2020 (1-1, 1-7 en 1-10); deze ontwikkelingen zijn deels verwerkt in de begroting 2020 en worden geheel verwerkt in de begroting 2021. De niet in de begroting opgenomen gevolgen hiervan voor 2020 worden als financieel risico toegevoegd aan de risicoparagraaf. Voor 2020 wordt gerekend met een risico-omvang van 2,5% van de salarislasten
- b) Daarnaast is het Parkschap per 1/1/2020 aangesloten bij de werkgeversvereniging, waardoor de cao-SGO van toepassing is geworden. Deze overgang heeft positieve gevolgen voor de werknemers, onder andere met betrekking tot de toeslag voor onregelmatig werken. Het bestuur heeft besloten, na een wens en bedenkingenprocedure, tot het van toepassing worden van de cao-SGO. De gevolgen hiervan zijn ingeschat op € 15.000 op jaarbasis en worden pas voor 2021 in de begroting verwerkt (leidend tot een hogere deelnemersbijdrage). De gevolgen van de cao sgo is daarom als financieel risico toegevoegd aan de risicoparagraaf voor de Hollandse Biesbosch.
- c) Het Parkschap krijgt nog niet alle kosten doorbelast. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om de kosten van de salarisadministratie door het SCD en kosten voor het financieel pakket K2F. Wel is sprake van dienstverleningsovereenkomsten voor de financiële administratie en het werkplekbeheer. Met ingang van 1-1-2018 neemt het Parkschap meer diensten af van het SCD (en van het centraal bedrijfsbureau van de gemeente Dordrecht). Voor een deel van dit pakket aan diensten is vooralsnog een prijs afgesproken binnen de budgetten van het Parkschap. Voor een deel van de werkzaamheden worden nog geen kosten berekend. Het risicobedrag is verhoogd naar € 60.000 per jaar; voor de periode 2020-2022 is het reële risico met een kans van 75% geschat op € 135.000 (waarvan 40% Parkschap en 60% Hollandse Biesbosch).

N.B. Voor extra opgaven kan gebruik gemaakt worden van het ambtelijk apparaat van de deelnemers.

Extern gefinancierde voorzieningen – Parkschap / Hollandse Biesbosch

Een aantal recreatieve voorbeeldvoorzieningen (ter stimulering van duurzame recreatie) in de vorm van een ecolodge, oplaadpalen en zonnepont de Grienduif (fietsveer) zijn met externe middelen gefinancierd. De vervanging op termijn vormt een risico. De beheersmaatregel betreft niet vervangen wanneer geen nieuwe externe middelen voorhanden zijn. In 2019 is eenmalig een extra deelnemersbijdrage verstrekt, die in 2019 en 2020 wordt gebruikt om de exploitaties van de

oplaadpalen en de zonnepont te continueren. De exploitatie van de ecolodge vindt kostendekkend plaats.

Gedurende de liquidatie van de GR Parkschap en het ontvlechten en invlechten van deze exploitaties zal worden ingezet op het continueren van deze exploitaties door de (rechts)opvolgers van het Parkschap. Het risico betreft het beëindigen van deze exploitaties en daarmee (deels) ook een imago-risico (loslaten stimulans duurzame ontwikkelingen). Wanneer de exploitaties niet zullen worden gecontinueerd, zal sprake zijn van ontmantelingskosten (PM).

Wanneer de zonnepont onder de vlag van het Biesboschcentrum gaat varen, is een (beperkt) exploitatietekort nog steeds een risico. Aangezien in 2019 en 2020 (2x €4.500) niet is gedoteerd aan de voorziening, ontstaat er op de onderhoudsvoorziening ter vervanging van de accu's voor de zonnepont op termijn, een tekort. Dit tekort zal via de reserves voor de Hollandse Biesbosch kunnen worden opgevangen. Er is in de tabel voor de Hollandse Biesbosch een nieuw risico opgenomen.

Eindigheid 'uittredesommen' voormalige partners – Hollandse Biesbosch

Per 2018 zijn een aantal deelnemers uitgetreden. Voor de Hollandse Biesbosch heeft dit betrekking op de provincie Zuid-Holland en de gemeente Sliedrecht.

De bijdrage van de provincie Zuid-Holland voor 'beheer' wordt gedurende 8 jaar (2018-2025) gecontinueerd via een gegarandeerde begroting-boekjaarsubsidie; het gaat om een bedrag van in totaal € 337.758 op jaarbasis.

Per 2024 is de uittredesom van de gemeente Sliedrecht op. Dit betekent dat per 1/1/2024 een tekort ontstaat van € 127.172.

De financiering van het bezoekerscentrum en het beheer van de Hollandse Biesbosch op termijn is dus nog onzeker. Dit risico valt buiten de scope van 3 jaar, maar wordt wel genoemd.

Beheer en onderhoud recreatie- en natuurgebieden - Hollandse Biesbosch

Na de aankoop in 2011 van de woning van de Zuileshoeve is gestart met het onderzoek om deze woning met naastliggende schuur en hoogstamboomgaard te laten ontwikkelen (door een derde) tot een kleinschalige recreatieve voorziening. Het risico bestaat dat als er niet tot overeenstemming wordt gekomen de locatie (na noodzakelijke investeringen) wordt uitgegeven voor alleen bewoning. Tot de woning inkomsten oplevert in de vorm van erfpacht worden de kapitaallasten opgevangen binnen de bestaande begroting. Er is weinig onderhoud gepleegd in afwachting van de toekomstige bestemming. Dit heeft geleid tot verval.

Er zijn middelen gereserveerd in een bestemmingsreserve om de woning bewoonbaar te kunnen maken. Het risico dat de middelen niet toereikend zijn, is hierdoor te overzien maar wel aanwezig. Het bestuur ontvangt voorjaar 2020 een investeringsvoorstel met de beoogde dekking, waaronder aanvullende dekking uit de algemene reserve.

Ondernemersrisico – Hollandse Biesbosch

Gezien de aard van de activiteiten die met name in en rond het Biesboschcentrum Dordrecht zijn georganiseerd, zijn de inkomsten onder meer afhankelijk van externe factoren als de weersomstandigheden, de ontwikkelingen op de vrijetijdsmarkt, als ook de economische situatie en de ontwikkeling bij partners. Verder spelen ook digitale boekingsmogelijkheden en beheersing van kosten een rol. Met name het online boeken heeft tot een forse verbetering van de opbrengst geleid.

Het onderhoud in de Sterling- en Otterpolder (o.a. Griendmuseumpad) in eigendom van Staatsbosbeheer staat echter al enige jaren onder druk. Dit is het gebied waarin excursies vanuit het Biesboschcentrum plaatsvinden. Het gaat hierbij om middelen voor het onderhoud en/of vervanging van recreatieve voorzieningen, maar bijvoorbeeld ook om het ontbreken van middelen voor het baggeren van kreken. Het risico bestaat in eventuele beperkte recreatie- en excursiemogelijkheden.

Dit leidt tot een niet nader te kwantificeren ondernemersrisico (PM).

Fiscale positie - Hollandse Biesbosch

Op de fiscale positie van de gemeenschappelijke regeling Parkschap NP De Biesbosch (GR) namen we het standpunt in dat er geen sprake is van een vpb-plicht, primair omdat de GR fungeert als functionele overheid binnen haar rechtsgebied. Dit standpunt is getoetst door een fiscalist. Deze oordeelt dat de primaire denklijn van de GR (het meest) in overeenstemming is met de juridische en financiële basis van de GR. Een mogelijk risico betreft de exploitatie van het Zuid-Hollandse

deel, het aanbod in de vorm van beleefbare natuur voor de burger, gericht op het overdragen van natuurkennis en natuurbesef. Voorjaar 2017 is de uitwerking voorgelegd aan de Belastingdienst. Mondeling is aangegeven dat de conclusie, gemotiveerd door de samenhang van activiteiten, zeker verdedigbaar is, maar de uitwerking anders moet worden opgezet. Dit moet nog worden opgepakt. Het risico op vpb lijkt minimaal, maar kan pas definitief worden uitgesloten op het moment dat de Belastingdienst daadwerkelijk komt controleren. Tot het aanpassen van de uitwerking, handhaven we het risico (€ 23.000 op jaarbasis).

In onderstaande tabel is de maximale risico-omvang in euro's en het reële risico weergegeven. Het imago-risico's gerelateerd aan het beëindigen van de duurzame voorzieningen en PM (is niet in euro's uitgedrukt). De eindigheid van de uittredesommen van de Hollandse Biesbosch valt buiten de scope van 3 jaar.

De omvang van de algemene reserve aandeel Parkschap bedraagt per 31/12/2019 circa € 106.000 en vormt het weerstandsvermogen, naast de garantstelling door de deelnemers. De actuele risico-inschatting voor het Parkschap bedraagt circa: € 112.000 en is te zien in onderstaande tabel.

Risicotabel Parkschap

Omschrijving risico Parkschap	max.2020-2022	risico x kans
Tekort m.i.v. 2022 (voor 2022)	125.824	50.330
Cao-ontwikkeling salarislasten (2020)	10.000	7.500
Volledige doorberekening organisatiekosten Dordrecht/SCD	72.000	54.000
Ontmantelingskosten exploitaties	PM	PM
Totalen	207.824	111.830

Er is sprake van een beslag op de reserve van € 30.833 (resultaatsbestemming voor cofinanciering van projecten inzake de Waterdriehoek). De hiervoor gecorrigeerde omvang van de algemene reserve dekt de risico's maar deels; de weerstandsratio bedraagt 0,67 (in de primaire begroting 2020 is een weerstandsratio van 0,92 gepresenteerd voor het Parkschap). Wanneer de GR daadwerkelijk wordt opgeheven, wordt de algemene reserve aangewend voor frictie.

De omvang van de algemene reserve Hollandse Biesbosch bedraagt per 31/12/2019 circa € 500.000 en vormt het weerstandsvermogen, naast de garantstelling door de deelnemers. De hiervoor gecorrigeerde omvang van de algemene reserve dekt de risico's volledig; Dit resulteert in een geactualiseerde weerstandsratio van 2,6 (in de begroting 2020 is een weerstandsratio van 2,3 gepresenteerd voor de Hollandse Biesbosch).

Risicotabel Hollandse Biesbosch

Omschrijving risico De Hollandse Biesbosch	max.2020-2022	risico x kans
Cao-ontwikkeling salarislasten (2020)	20.000	15.000
Volledige doorberekening organisatiekosten Dordrecht/SCD	108.000	81.000
Overgang cao sgo (alleen 2020)	20.000	15.000
Ondernemersrisico Biesboschcentrum	PM	PM
Exploitatietekort en voorziening zonnepont Grienduil	24.000	15.000
Groot onderhoud Zuileshoeve	72.000	36.000
Risico in relatie tot vennootschapsbelasting	69.000	31.050
Totalen	313.000	193.050

10.4 Onderhoud kapitaalgoederen

De budgetten 2019 voor onderhoud kapitaalgoederen zijn inclusief de overheveling 2018 (zie jaarrekening 2018, en onderstaande tabel).

Onderhoudsvoorziening	Budget begroting 2019	Budget doorschuif 2018	Totaal budget	Realisatie 2019	Restant budget	Budget doorschuif 2020
Groen (gras, vegetatie en beplanting)	5.300	4.930	10.230	-5.320	4.910	4.910
Infrastructuur	15.700	1.140	16.840	-11.670	5.170	5.170
Recreatieve voorzieningen	2.000	1.100	3.100	-2.930	verwaarloosbaar	0
Gebouwen	31.300	135.180	166.480	-16.390	150.090	150.090
Water en oevers	120.300	107.670	227.970	-49.180	178.790	178.790
Rondvaart en verhuur	18.000	0	18.000	-2.064	15.936	15.000
SOM	192.600	250.020	442.620	-87.554	354.896	353.960

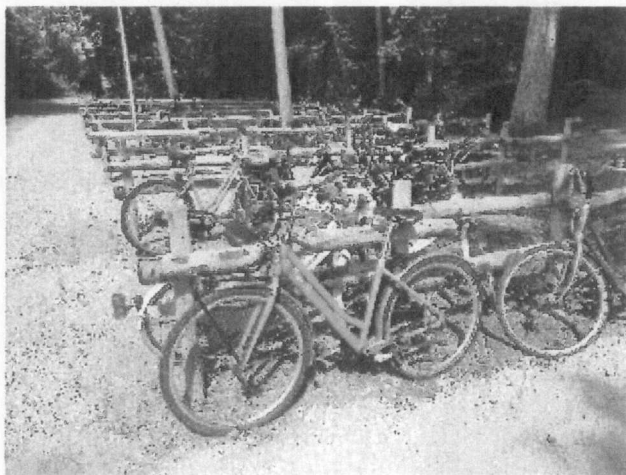
Groot onderhoud groen

Het totale werkbudget budget 2019 van € 10.230 is op € 4.910 na uitgegeven aan jaarlijks terugkerende opruimwerkzaamheden in en om beplantingen en grasvegetaties.

De doorschuif naar 2020 betreft werkzaamheden aan de toplaag van de evenemententerreinen. De toename van het gebruik van het evenemententerrein en de extreme droogte hebben er voor gezorgd dat de noodzakelijke renovatiewerkzaamheden aan de grasmat niet hebben kunnen plaatsvinden. Deze uit 2018 doorgeschoven werkzaamheden zullen daarom - strak rondom de momenten dat er geen verhuur van de terreinen plaatsvindt - in 2020 uitgevoerd moeten worden

Groot onderhoud infrastructuur

Het totale werkbudget 2019 van € 16.840 is op € 5.170 na ingezet. Het doorgeschoven budget van 2018 (€ 1.140) is ingezet voor het afwerken van de bermen van de in 2018 geasfalteerde fiets- en wandelpaden. In de nabijheid van de recreatieplas de Merwelanden en het Biesboschcentrum zijn verschillende van natuurlijke materialen vervaardigde fietsenstallingen met de daarbij behorende afzettingen geplaatst. Het doorschuiven van € 5.170 naar 2020 zal ingezet worden voor het vervangen van verkeersgeleidingen en de daarbij behorende bebording.

Groot onderhoud recreatieve voorzieningen

Het totale werkbudget 2019 van € 3.100 is ingezet. Het doorgeschoven budget van 2018 (€ 1.100) is ingezet ter afwerking van de valondergrond van de in 2018 met cofinanciering bij de recreatieplas Merwelanden geplaatste speelwerktuigen. Ook heeft er groot onderhoud plaatsgevonden aan straatmeubilair. De in het gebied geplaatste picknick tafels hebben een grote opknappbeurt ter waarde van € 2.000,-- ondergaan.

Groot onderhoud gebouwen

Uit het totale werkbudget van 2019 van € 166.480 is voor € 16.390 planmatig onderhoud uitgevoerd conform de in het MJOP-gebouwen voorgeschreven acties.

De doorschuif naar 2020 betreft in totaal € 150.090 en bestaat uit:

- werkzaamheden aan de Zuileshoeve met een omvang van € 91.000;

- groot onderhoud Biesboschcentrum ad. € 49.780. Vanwege de nu nog ontbrekende concreet rondom het project "Revitalisering Biesboschcentrum" en daardoor slechts het meest urgente onderhoud wordt uitgevoerd, schuift dit bedrag van € 49.780 door naar 2020;
- doorschuiven naar 2020 een bedrag van ter grootte van € 9.310. Dit bedrag - conform het gestelde in de MJOP-gebouwen - aan te wenden ter afronding/starten van planmatig onderhoud aan:
  - € 2.000 magazijn Sionpolder;
  - € 1.300 dienstwoning Helpolder;
  - € 1.000 onderkomen bekramming;
  - € 700 ecolodge;
  - € 4.310 dienstwoning kanoloods

Groot onderhoud water en oevers

Van het totale werkbudget van 2019 van € 227.970 zijn voor € 49.180 werkzaamheden uitgevoerd. Ook het Parkschap is niet ontkomen aan de problemen welke dit jaar zijn ontstaan met de vervuilde stof PFAS. Het in Q-4 2018 vervaardigde MJOP-baggeren met de daarbij behorende waterbodemmonsters voldeed niet meer aan het door de landelijke overheid opgestelde (voorlopige) regelgeving ten aanzien van grond en baggerspecie. Wachtend op definitieve regelgeving heeft het Parkschap niet anders kunnen besluiten dan de baggerwerkzaamheden uit te stellen.

Wel uitgevoerd in 2019 ter grootte van een bedrag van € 49.180:

- verwerken van uitgerijpte baggerspecie welke in 2017 tijdens baggerwerkzaamheden is vrijgekomen en op de kant is gezet;
- na bekend worden landelijke problemen met vervuilde stof PFAS (her)bemonsteren verschillende waterbodems;
- groot onderhoud aan natuurlijke oeverbeschoeiing van de recreatieplas de Merwelanden;
- het opschonen en op diepte houden van de greppels in de grienden in natuur- en recreatiegebied de Hollandse Biesbosch en Oost- en Zuidhaven.

Gezien het nog ontbreken van een definitief handelingskader inzake de PFAS wordt er voor een bedrag van € 178.900 doorgeschoven naar 2020:

- baggerwerkzaamheden uit 2018 + 2019 met een omvang van € 83.790;
- werkzaamheden aan oeverbeschoeiingen van havens ter grootte van € 95.000 (werkzaamheden vinden in dezelfde werkgang plaats als het baggeren).

Groot onderhoud rondvaart en verhuur

In 2019 was de vervanging van de accu's van diverse fluisterboten geraamd. Er is besloten om de motoren en/of accu's van een aantal bootjes (watermunt, fuut, meerkoet, waterkers en waterlelie) een jaar uit te stellen; een budget van ruim € 15.000 wordt bij jaarrekening doorgeschoven naar 2020. Voor de hommel zijn de accu's wel vervangen in 2019.

N.B. Ondanks het intentiebesluit van 27 november 2019 tot ontbinding van de GR is er nog geen definitief besluit genomen en is handhaving van de voorzieningen voor groot onderhoud in de jaarrekening 2019 gerechtvaardigd.

10.5 Bedrijfsvoeringsparagraaf

Personeel

De inzet en aanstelling van medewerkers bij het Parkschap is gevarieerd. Er is sprake van detachering en dienstverleningsovereenkomst (DVO) vanuit de gemeente Dordrecht. Daarnaast zijn arbeidscontractanten in dienst van het Parkschap. Tenslotte is sprake van flexibele inhuur. Het Servicecentrum Drechtsteden verzorgt de financiële- en personeelsadministratie voor de arbeidscontractanten van het Biesboschcentrum Dordrecht en adviseert de inkoop (via DVO). Ook wordt er veel werk verricht door vrijwilligers, met name als gids voor bezoekers (dit geldt zowel bij het Biesboschcentrum Dordrecht als bij SBB/Bezoekerscentrum Drimmelen).

Vanuit Staatsbosbeheer zijn verschillende medewerkers betrokken bij het Parkschap. De afspraken hierover zijn vastgelegd in de Samenwerkingsovereenkomst Staatsbosbeheer en de Gemeenschappelijke Regeling Parkschap Nationaal Park De Biesbosch. Voor de uitvoering van het beheer van het recreatiegebied De Hollandse Biesbosch maakt het Parkschap gebruik van de diensten van Drechtwerk (uitsluitend recht). Ook het beheer in de Nieuwe Dordtse Biesbosch (een deel van de Noorderdiepzone en het recreatieterrein) valt hieronder.

Automatisering

De medewerkers, die werkzaam zijn op de locaties Sionpolder en het Biesboschcentrum zijn middels een glasvezelverbinding aangesloten op het stadskantoor in Dordrecht. Het Parkschap heeft een eigen website, www.biesboschcentrumdordrecht.nl, welke wekelijks wordt geactualiseerd. De werkplekondersteuning wordt verzorgd door het SCD, evenals de personeelsadministratie en een deel van de financiële administratie. In het Biesboschcentrum wordt gebruik gemaakt van het bedrijfsvoeringssysteem Recreatex, dat wordt ondersteund door het SCD en waarvoor geautomatiseerde verwerking naar het financiële pakket K2F plaatsvindt.

Organisatie

Met de vorming van één Parkschap is de werkorganisatie voor bestuursondersteuning, vastgesteld in de bestuursvergadering van 25 februari 2011, als volgt:
Een directeur (0,67 fte), Beleid 0,5 fte, Beheer 0,2 fte en Bezoek 0,2 fte, directiesecretaresse (0,45 fte), boekhouding (0,40 fte) en control (een equivalent van € 42.000).
Medio 2019 gaat het om: directeur 1 fte, Beheer 0,1 fte, Beleid 0,67 fte (waarvan 0,07 fte inzet t.b.v. de gastheren), management-ondersteuning 0,5 fte en control een equivalent van € 50.000. Daarnaast is via de samenwerkingsovereenkomst met Staatsbosbeheer sprake van een capaciteit voor bestuursondersteuning vanuit Staatsbosbeheer van een equivalent van € 50.000.

Huisvesting

De medewerkers van Parkschap zijn gehuisvest op meerdere locaties, te weten: het Biesboschcentrum Dordrecht (incl. verhuurloket), de Sionpolder, het Stadskantoor Dordrecht en in het Biesboschmuseum (tot zomer 2020), alwaar ook de medewerkers van Staatsbosbeheer gehuisvest zijn.

10.6 Verbonden partijen

Het Parkschap is een gemeenschappelijke regeling waarin de gemeentes Altena, Dordrecht, Drimmelen deelnemen. Zij staan garant bij een nadelig exploitatiesaldo voor het gezamenlijke deel, bestuursondersteuning en Parkschapsbeleid. De gemeente Dordrecht staat garant voor de Hollandse Biesbosch. Zie hoofdstuk 9. onder Algemene dekkingsmiddelen.

10.7 Financieringsparagraaf

Treasury is het besturen en beheersen, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële positie en de hieraan verbonden risico's. Meer concreet gaat het om financiering van het beleid tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden, het te allen tijde zorgen voor voldoende liquide middelen, waarbij een tijdelijk overschot tegen een zo hoog mogelijk rendement wordt belegd, en het daarbij afdekken van met rente- en kredietrisico's.

In het kader van de Wet financiering decentrale overheden (Wet FIDO) is een Financieringsstatuut verplicht. Dit statuut heeft tot doel kaders aan te geven, waarbinnen het schap haar geldstromen beheert. Het Financieringsstatuut voor het Parkschap is 20 mei 2011 door het Algemeen Bestuur vastgesteld en maakt deel uit van de financiële beheerverordening van het Parkschap. Voor een nadere uiteenzetting van het treasury-beleid verwijzen wij naar het genoemde Financieringsstatuut.

Het omslagpercentage van de rente is in de begroting 2018 verlaagd naar 1% op grond van de gewijzigde BBV. De rentelasten in de jaarrekening 2019 zijn bijna € 12.200 lager dan begroot, de leningen zijn nagenoeg afgelost en de rente op de lopende rekening is nihil.

De wettelijk toegestane kasgeldlimiet voor gemeenschappelijke regelingen is 8,2%; de rente-risiconorm 20% (Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden, artikel 2).

In alle kwartalen van 2019 bleef het Parkschap (ruim) binnen de toegestane kasgeldlimiet (zie het overzicht hieronder). Dit wordt mede veroorzaakt door het feit dat het Parkschap subsidies (soms tot 100%) bevoorschot krijgt.

Wanneer in drie achtereenvolgende kwartalen sprake is van overschrijding moet nieuwe langlopende financiering worden onderzocht.

Kasgeldlimiet Parkschap De Biesbosch

Bedragen * €1.-

1) Berekening kasgeldlimiet 2019:

Begrotingstotaal (lasten)	3.408.513
Wettelijk percentage	8,20%
Kasgeldlimiet	279.498

2) Kwartaaluitkomsten kasgeldlimiet 2019:

	<u>1e kwartaal</u>	<u>2e kwartaal</u>	<u>3e kwartaal</u>	<u>4e kwartaal</u>
Gem. netto vlottende schuld (+)	-327.001	-128.949	-507.031	-651.604
Kasgeldlimiet	279.498	279.498	279.498	279.498
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	606.499	408.447	786.529	931.102

In 2013 heeft het Parkschap een specifieke werkrekening voor schatkistbankieren geopend. M.i.v. 1 januari 2014 moet het saldo van de BNG-rekening van het Parkschap boven de drempelwaarde van € 250.000 worden afgeroomd naar de specifieke werkrekening voor schatkistbankieren. De BNG-rekening van het Parkschap is momenteel nog onderdeel van het rekeningstelsel van de gemeente Dordrecht en wordt daarin meegenomen voor wat betreft het schatkistbankieren.

10.8 Grondbeleid

Het Parkschap heeft geen grondexploitatie, derhalve wordt er geen grondbeleid ontwikkeld.

C. JAARREKENING

11. Overzicht baten en lasten (exploitatie)

De programmarekening beoogt het inzicht in de financiën van het schap te vergroten en biedt daartoe een samenhangend inzicht in de ontwikkeling van de exploitatie en de belangrijkste vermogensbestanddelen.

In deze paragraaf wordt in een totaaloverzicht de aan de verschillende programma's gerelateerde baten en lasten gepresenteerd. Het betreft een totaaloverzicht van de in de programmaverantwoording gepresenteerde deelloverzichten.

Tabel 11. Overzicht baten en lasten (exploitatie) exclusief BTW BCF

Programma	Gewijzigde begroting						Rekening					
	2019						2019					
	Lasten primaire begroting	Lasten na wijziging	Baten primaire begroting	Baten na wijziging	Totaal saldo B&L	Mutaties reserves	Geraamd resultaat	Lasten	Baten	Gerealiseerd totaal saldo B&L	Mutaties reserves	Gerealiseerd resultaat
Bestuursondersteuning en parkschapsbeleid												
Personeelslasten - OVERHEAD	181.108	207.108	-25.616	-25.616	181.492		181.492	206.687	-25.616	181.071		181.071
Personeelslasten - Recreatie	54.760	74.760	0	-20.000	54.760		54.760	57.411	-21.046	36.365		36.365
Algemene kosten - OVERHEAD	85.138	81.138	-12.500	-18.500	62.638		62.638	76.260	-20.688	55.572		55.572
Parkschapsbeleid algemeen	55.945	0	-8.000	0	0	0	0	2.750	-2.667	83		83
NLDelta	0	212.560	0	-212.560	0	0	0	0	-3.118	-3.118		-3.118
STEP-exploitaties	19.092	32.092	-17.197	-23.697	8.395	8.395	8.395	22.087	-22.031	55		55
Gastheerschap	12.000	12.000	-12.000	-12.000	0	0	0	13.402	-13.372	29		29
Deelnemersbijdragen & uittredesommen	0	0	-274.985	-307.285	-307.285		-307.285	0	-305.300	-305.300		-305.300
mutatie algemene reserve - Parkschap	0		-57.745			0	0				35.242	35.242
saldo	408.043	619.658	-408.043	-619.658	0	0	0	378.595	-413.838	-35.242	35.242	0
Natuur- en recreatiegebied De Hollandse Biesbosch												
OVERHEAD												
Overhead Hollandse Biesbosch	171.604	171.604	0	0	171.604		171.604	172.704	-941	171.763		171.763
RECREATIE EN NATUURGEBIEDEN												
Groen	501.795	501.795	-19.916	-19.916	481.879		481.879	470.432	-40.989	429.443		429.443
Infrastructuur	111.071	111.071	-4.457	-4.457	106.614		106.614	106.318	-5.701	100.617		100.617
Recreatieve voorzieningen	26.395	26.395	0	0	26.395		26.395	24.569	0	24.569		24.569
Water en oevers	131.625	131.625	-4.928	-4.928	126.697		126.697	136.721	-4.979	131.742		131.742
Administratie / beheer	50.741	50.741	0	0	50.741		50.741	46.179	-22	46.157		46.157
mutatie algemene reserve						0	0				0	0
subtotaal recreatie & natuurgebieden	821.627	821.627	-29.301	-29.301	792.326	0	792.326	784.219	-51.692	732.527	0	732.527
TOEZICHT & HANDHAVING												
Toezicht & handhaving	137.032	137.032	-7.500	-7.500	129.532		129.532	77.467	-14.032	63.435		63.435
subtotaal toezicht & handhaving	137.032	137.032	-7.500	-7.500	129.532	0	129.532	77.467	-14.032	63.435	0	63.435
BIESBOSCHCENTRUM DORDRECHT												
Gebouw en inrichting	161.296	171.296	-26.761	-26.761	144.535		144.535	149.833	-24.015	125.819		125.819
Algemeen	265.829	266.778	-45.031	-45.031	221.747		221.747	303.293	-47.885	255.408		255.408
Promotie & Marketing	139.200	179.200	0	0	179.200		179.200	164.488	-764	163.724		163.724
Voorlichting & educatie	63.627	52.687	-13.222	-13.222	39.465		39.465	49.326	-4.389	44.937		44.937
Rondvaarten Halve Maen / Sterling	107.010	107.009	-148.856	-148.856	-41.847		-41.847	85.905	-174.003	-88.098		-88.098
Exploitatie pontje en verhuuringen	121.497	188.267	-169.347	-236.125	-47.858		-47.858	206.315	-265.383	-59.068		-59.068
Ondernemend BC	0	75.000	0	-75.000	0		0	27.799	-27.799	0		0
mutatie bestemmingsreserves	18.333		-16.150			2.183	2.183				15.833	15.833
subtotaal Biesboschcentrum Dordrecht	876.792	1.040.237	-419.367	-544.995	495.242	2.183	497.425	986.959	-544.238	442.721	15.833	458.554
GEBOUWEN EN GRONDEN												
Golfbaancomplex en skihelling (gronden)	0	0	-101.833	-101.833	-101.833		-101.833	0	-103.525	-103.525		-103.525
Gebouwen en woningen	134.356	134.356	-71.246	-71.246	-63.110		63.110	156.577	-69.399	87.178		87.178
Werken voor derden	25.000	25.000	-25.000	-25.000	0		0	46.190	-46.975	-785		-785
Werk voor derden - NDB	227.170	227.170	-257.170	-257.170	-30.000		-30.000	191.124	-233.974	-42.850		-42.850
subtotaal overige baten & lasten	386.526	386.526	-455.249	-455.249	-68.723	0	-68.723	393.891	-453.873	-59.983	0	-59.983
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN												
Bijdrage deelnemers in nadelig saldo	0	0	-944.234	-1.057.234	-1.057.234		-1.057.234	0	-1.057.234	-1.057.234		-1.057.234
Uittredingsommen & begrotingsubsidie	0	0	-464.930	-464.930	-464.930		-464.930	0	-474.481	-474.481		-474.481
mutatie algemene reserve - resultaat	0		-73.000								165.417	165.417
subtotaal algemene dekkingsmiddelen	0	0	-1.482.164	-1.522.164	-1.522.164	0	-1.522.164	0	-1.531.715	-1.531.715	165.417	-1.366.298
VPB												
							0					0
TOTAAL	2.801.624	3.176.684	-2.801.624	-3.178.867	-2.183	2.183	0	2.793.835	-3.010.328	-216.492	216.492	0
							mutaties reserves	18.333	-2.500			
							resultaat Parkschap	35.242				
							resultaat HB	165.417				
							Totaal lasten en baten	3.012.828	-3.012.828			

Voor de meer gedetailleerde plussen en minnen worden verwezen naar de tabellen en toelichting in het Jaarverslag.

Het overzicht incidentele baten en lasten staat in het volgende hoofdstuk. Er is geen post onvoorzien. De bijlage 4a. Staat van materiële vaste activa bevat de afschrijvingen en de toegerekende rente in 2019.

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Parkschap NP De Biesboch. De bezoldiging van de leden van het Algemeen Bestuur (en overige topfunctionarissen) over het jaar 2019 is als volgt:

Leidinggevende topfunctionarissen met bezoldiging boven € 1.700

	G.B.J. de Baaij
1 Functie (functienaam)	Directeur
2 In dienst vanaf (datum begin functievervulling)	15-okt-17
3 In dienst tot en met (datum einde functievervulling)	7-feb-19
4 (Fictieve) dienstbetrekking?	Ja
5 Deeltijdfactor (minimaal 0,025 fte)	100%
6 Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	10.092
7 Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	1.523
8 Totaal bezoldiging	11.615
9 Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	20.197

Vergelijkende cijfers 2018

1 (Fictieve) dienstbetrekking?	Ja
2 Deeltijdfactor (minimaal 0,025 fte)	100%
3 Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	99.265
4 Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	13.478
5 Totaal bezoldiging	112.743
6 Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	189.000

Leidinggevende topfunctionarissen met bezoldiging onder € 1.700

Naam	Functie
C.C. Koets	Waarnemend directeur

Leidinggevende topfunctionarissen die regeling voor ingehuurde topfunctionarissen toepassen met bezoldiging boven € 1.700

	I.C.L.W. Koenraats
1 Functie (functienaam)	Directeur a.i.
2 In dienst vanaf (datum begin functievervulling)	1-apr-19
3 In dienst tot en met (datum einde functievervulling)	Heden
4 Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	9
5 Werkelijk uurtarief lager dan het (gemiddeld) maximum uurtarief?	Ja
6 Totale bezoldiging	107.329
7 Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	214.200

Vergelijkende cijfers 2018

1 Uurtarief	n.v.t.
2 Totale bezoldiging	n.v.t.
3 Toepasselijk bezoldigingsmaximum	n.v.t.

Toezichthoudende topfunctionarissen met bezoldiging onder €

1.700

Naam	Functie
B.C.M. Stam	Voorzitter AB/DB
H. van der Linden	lid AB
R.J. van Vugt	lid AB/DB
J.M. van Oosten	lid AB
L. Schuitmaker	lid AB/DB
J.G.M. Vissers	lid AB

Toelichting

Het bezoldigingsmaximum voor de Directie. Dit maximum wordt niet overschreden door de Directeur.

Het bijbehorende bezoldigingsmaximum voor de voorzitter van het algemeen en dagelijks bestuur bedraagt € 29.100 en voor de overige leden van het algemeen en dagelijks bestuur € 19.400. Deze maxima worden niet overschreden, daar de bestuursleden hun taken onbezoldigd hebben verricht.

12. Totaal saldo van baten en lasten, mutaties reserves en gerealiseerd resultaat

Onder dit hoofdstuk worden ook de incidentele baten en lasten verantwoord. Onder incidentele baten en lasten worden tijdelijke posten verstaan die zich in principe gedurende maximaal drie jaar voordoen. De notitie m.b.t. incidentele baten en lasten d.d. januari 2012 geeft aan dat meerjarige tijdelijke geldstromen waarvan de eindigheid vastligt vanwege een raadsbesluit en/of een toekenningbesluit worden geclassificeerd als incidentele baten en lasten, ook als de geldstroom langer is dan 3 jaar.

De incidentele baten en lasten zijn voor 2018 onder te verdelen in enkele onderwerpen, te weten de transitie, (subsidie)projecten, waaronder verdienmodellen en NL Delta, uittredesommen en overige incidentele posten:

(Subsidie)projecten

1. Na afronding van het Interreg IVA 2 Zeeën STEP resteren nog beperkt middelen van het beleidsprogramma **Ondergedompeld** (2009/2010); deze middelen zijn voorzien van een bestemming, ter dekking van bepaalde uitgaven. Voor 2019 betrof het de vrijval van € 12.500 voor de huur van het kantoor in het Biesboschmuseum. Daarnaast is een bijdrage verstrekt voor het procesmanagement Waterdriehoek en een bijdrage aan het marketing-project Nederland Waterland (ook Waterdriehoek).
2. Evides heeft een bijdrage toegezegd t.b.v. een **vaarkaart** voor de Biesbosch van in totaal € 20.000, waarvan in 2019 € 2.667 is besteed; de daadwerkelijke realisatie vindt naar verwachting in 2020 plaats.
3. Het Parkschap heeft samen met Staatsbosbeheer en het Haringvliet (o.a. Natuurmonumenten) op grond van een Bidbook **NLDelta** prijzengeld ontvangen en projecten uitgevoerd. Ook is sprake van subsidie van de provincie Zuid-Holland voor programmamanagement, een trekker voor communicatie en enkele overige posten. De subsidievaststelling bleek hoger dan verwacht, hetgeen een klein voordeel oplevert.
4. De **oplaadpalen en de zonnepont** kosten per saldo geld, voor 2019 hebben de deelnemers en Staatsbosbeheer eenmalig een bijdragen van € 13.000 verstrekt om de exploitatie binnen het Parkschap mogelijk te maken. N.B. Een deel van dit bedrag is als vooruitontvangen op de balans geboekt, ter continuering van deze exploitaties in 2020.
5. Het Parkschap voerde onderzoeken uit en implementeerde **verdienmodellen** onder de noemer 'De Biesbosch verdient het', gefinancierd door de provincies Noord-Brabant en Zuid-Holland. De 2^e tranche van deze subsidies loopt nog voor het onderdeel Ondernemend Biesboschcentrum, dit subsidietraject zal naar verwachting medio 2020 worden afgerond. N.B. De middelen zijn aangevuld met middelen vanuit de Waterdriehoek en een bestemmingsreserve van het Parkschap. Het volledige project zal voorjaar 2021 worden afgerond.

Uittredesommen en begroting-boekjaarsubsidie

6. Per 1/1/2018 zijn de provincies Zuid-Holland en Noord-Brabant en de gemeente Sliedrecht uitgetreden. De **uittredesommen** zijn eindig (2022/2023) en als incidenteel aangemerkt.
7. Daarnaast is -evenals in de begroting 2019- ook 15% van de begrotingsboekjaarsubsidie van de provincie Zuid-Holland als incidenteel aangemerkt, het deel wat betrekking heeft op ontwikkeling. Het gaat om het na 4 jaar niet meer gegarandeerde deel van de voormalige deelnemersbijdrage. De overige 85% heeft betrekking op beheer (Hollandse Biesbosch).

Overige incidentele posten

8. Tenslotte kon in 2019 per saldo € 200.659 worden toegevoegd aan de algemene reserves (rekeningresultaat).

De posten zijn in tabel 12.1 verantwoord onder de begrotingspost, waar ze zijn financieel zijn verantwoord.

Tabel 12.1 Incidentele baten en lasten

Programma	lasten begroot	baten begroot	saldo	lasten werkelijk	baten werkelijk	saldo
Bestuursondersteuning en Parkschapsbeleid	18.500	-144.341	-125.841	23.355	-153.434	-130.080
ALGEMENE KOSTEN						
huur Biesboschmuseum	12.500	-12.500	0	12.500	-12.500	0
Bijdragen projecten Waterdriehoek	6.000	-6.000	0	8.188	-8.188	0
Parkschapsbeleid algemeen - vaarkaart Evides	0	0	0	2.667	-2.667	0
NL Delta - subsidie vaststelling progr.management	0	0	0	0	3.118	3.118
Bijdrage SBB oplaadpalen	0	6.500	6.500	0	2.907	2.907
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN						
Deelnemersbijdrage oplaadpalen en zonnepont	0	6.500	6.500	0	2.736	2.736
15% begrotingboekjaarsubsidie provincie ZH	0	-60.101	-60.101	0	-60.101	-60.101
bijdrage provincie Noord-Brabant	0	-62.912	-62.912	0	-62.912	-62.912
bijdrage Sliedrecht	0	-15.828	-15.828	0	-15.828	-15.828
Natuur- en recreatiegebieden Hollandse Biesb	75.000	-202.172	-127.172	27.799	-154.971	-127.172
Ondernemend Biesboschcentrum	75.000	-75.000	0	27.799	-27.799	0
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN						
bijdrage Sliedrecht	0	-127.172	-127.172	0	-127.172	-127.172
Mutatie reserves	0	0	0	200.659	0	200.659
Toevoeging Algemene Reserve - Parkschap	0	0	0	35.242	0	35.242
Toevoeging Algemene Reserve - Holl. Biesbosch	0	0	0	165.417	0	165.417
Totaal incidentele baten en lasten 2016	93.500	-346.513	-253.013	251.813	-308.405	-56.592

In onderstaande tabel is het totaal saldo van baten & lasten en het begrote en gerealiseerde resultaat aangegeven. De mutaties in de reserves zijn hierdoor meer zichtbaar.

Tabel 12.2 Totaal saldo der baten & lasten en geraamd en gerealiseerd resultaat

	begroot	werkelijk		begroot	werkelijk
Totaal saldo baten & lasten - lasten	3.176.684	2.793.835	Totaal saldo baten & lasten - baten	3.178.867	3.010.328
Dotatie aan reserve onderhoud tentoonstelling	18.333	18.333	Onttrekking reserve donaties	2.500	2.500
			Onttrekking reserve tentoonstelling	13.650	0
Toevoeging AR-Parkschap - resultaat 2019:		35.242			
Toevoeging AR-Hollandse Biesbosch - resultaat 2019:		165.417			
Geraamd en gerealiseerd resultaat - laste	3.195.017	3.012.828	Geraamd en gerealiseerd resultaat -	3.195.017	3.012.828

Het totaal saldo van baten en lasten in de gewijzigde begroting 2019 was € 2.183 voordelig (het saldo van de begrote mutaties op de reserves).

Het totaal saldo van baten en lasten in de jaarrekening 2019 is € 216.492 voordelig, een verschil met de begroting van € 214.309 (voordelig).

Na het verwerken van alle afgesproken mutaties op de reserves is bij jaarrekening 2019 sprake van een voordelig totaal saldo van € 200.659, welke per saldo op grond van art.42, 5^e lid is toegevoegd aan de algemene reserves, te weten € 35.242 aan de algemene reserve Parkschap en € 165.417 algemene reserve Hollandse Biesbosch.

13. Balans per 31 december 2019

De financiële positie van het Parkschap Nationaal Park De Biesbosch is op te maken uit de balans (tabel 13):

Tabel 13. Balans per 31 december 2019

ACTIVA	Ultimo 2018	Ultimo 2019
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	0	0
- Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	0	0
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling	0	0
Materiële vaste activa	1.261.466	1.162.237
- Investerings met een economisch nut		
- gronden uitgegeven in erfpacht	94.915	94.915
- overige investeringen met een economisch nut	668.161	623.179
- Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	498.390	444.143
Financiële vaste activa	472.337	456.308
- Overige langlopende leningen u/g		
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden	472.337	456.308
Totaal vaste activa	1.733.804	1.618.545
Vlottende activa		
Voorraden	27.820	27.179
- overige grond- en hulpstoffen		
- Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie		
- Gereed product en handelsgoederen	27.820	27.179
- Vooruitbetalingen		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	185.729	1.102.629
- Vorderingen op openbare lichamen	81.452	1.023.925
- Verstrekte kasgeldleningen		
- Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen		
- Overige vorderingen	104.276	78.704
- Overige uitzettingen		
Liquide middelen	536.757	174.749
- Kassaldi	4.463	5.234
- Bank- en girosaldi	532.294	169.516
Overlopende activa	101.437	38.604
- Vooruit gefactureerde bedragen	0	0
- Van Europese of Nederlandse overheden nog te ontvangen voorschotbedragen specifieke uitkeringen	36.038	0
- Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	65.399	38.604
Totaal vlottende activa	851.742	1.343.161
Totaal generaal	2.585.546	2.961.706

PASSIVA	Ultimo 2018	Ultimo 2019
Vaste passiva		
Eigen vermogen	841.192	1.057.684
- Algemene reserve	404.544	605.204
- Bestemmingsreserves	436.647	452.480
- Nog te bestemmen resultaat	0	0
Voorzieningen	472.101	593.503
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's		
- Onderhoudsrealisatievoorzieningen	472.101	593.503
- Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting		
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	113.333	56.667
- Obligatieleningen	0	0
- Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	0	0
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	113.333	56.667
- binnenlandse bedrijven	0	0
- overige binnenlandse sectoren	0	0
Overig	0	0
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	0	0
- Waarborgsommen	0	0
- Verplichtingen uit hoofde van financial lease-overeenkomsten	0	0
Totaal vaste passiva	1.426.626	1.707.853
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	128.881	226.721
- Kasgeldleningen		
- Bank- en giroaldi		
- Crediteuren	128.881	226.721
Overlopende passiva	1.030.039	1.027.132
- Nog te betalen bedragen	368.442	281.980
- Van Europese of Nederlandse overheidslichamen ontvangen, nog te besteden specifieke uitkeringen	344.880	261.726
- Overige vooruitontvangen bedragen	316.717	483.426
Totaal vlottende passiva	1.158.920	1.253.853
Totaal generaal	2.585.546	2.961.706

Voor een toelichting op de balans wordt verwezen naar hoofdstuk 14. en verder.

De niet uit de balans blijkende verplichtingen (van enige omvang) hebben betrekking op de aanbesteding van het beheer aan Drechwerk (uitsluitend recht), dienstverleningsovereenkomsten met het SCD voor werkplekbeheer en het beheer van de applicatie Recreatex van het Biesboschcentrum (16 werkplekken) ad. € 45.000 en Financiële administratie inclusief Digifac van ca. € 28.000, het contract met de schaapherder (onbepaalde tijd, 8 maanden in een jaar) ad. € 32.242 (2019), de huur van het kantoor van het Biesboschmuseum ad. € 12.500 op jaarbasis (tot 1/7/2020). Alle bedragen exclusief btw.

Detacheringsovereenkomsten met medewerkers van de gemeente Dordrecht zijn hierin niet meegenomen.

Daarnaast zijn er voor kleinere bedragen diverse overeenkomsten, waarvan de belangrijkste zijn de gebruiksovereenkomsten met SBB en overeenkomsten voor de controle op gemalen.

Toelichting op de balans per 31 december 2019

14. Vaste activa

De vaste activa bestaan uit de materiële en financiële vaste activa met de volgende onderdelen (zie tabel 14.1):

Tabel 14.1 Materiële en financiële vaste activa

A. Immateriële vaste activa	Boekwaarde	Boekwaarde
	per 31-12-2018	per 31-12-2019
sluiten van geldleningen / saldo van agio en disagio	0	0
Onderzoek en ontwikkeling	0	0
Totaal	0	0

B. Materiële vaste activa	Boekwaarde	Boekwaarde
	per 31-12-2018	per 31-12-2019
In erfpacht uitgegeven gronden	94.915	94.915
Overige investeringen met een economisch nut	668.161	623.179
Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	498.390	444.143
Totaal	1.261.466	1.162.237

N.B. in erfpacht uitgegeven gronden ad. € 94.915 is een vast bedrag.

C. Financiële vaste activa	Boekwaarde	Boekwaarde
	per 31-12-2018	per 31-12-2019
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	472.337	456.308
Totaal	472.337	456.308

Totaal vaste activa	1.733.804	1.618.545

Het verloop van deze activa is weergegeven in onderstaande tabellen en wordt indien relevant toegelicht.

De boekwaarde van de erfpachtgronden is in het boekjaar niet gemuteerd. Voor de in erfpacht uitgegeven gronden is een onderbouwing in bijlage 2. Staat van in erfpacht uitgegeven gronden gegeven.

Het onderstaande overzicht (tabel 14.2a) geeft het verloop van de boekwaarde van de 'Overige investeringen met economisch nut' weer.

Tabel 14.2a Verloop boekwaarde 'Overige investeringen met economisch nut'

	Boekwaarde 31-12-2018	Investeringen	Desinves- teringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2019
Gronden en terreinen	207.509	0	0	0	0	0	207.509
Woonruimten	81.494	0	0	3.543	0	0	77.950
Bedrijfsgebouwen	240.596	0	0	25.220	0	0	215.376
Vervoermiddelen	80.564	18.825	0	17.343	0	0	82.046
Overige materiële vaste activa	57.998	0	0	17.700	0	0	40.297
Totaal	668.161	18.825	0	63.806	0	0	623.179

Er was in 2019 geen sprake van bijdragen van derden direct gerelateerd aan de investering noch van een duurzame waardeverminderingen (afwaardering).

Voor de afzonderlijke activa die onderdeel uitmaken van de verschillende categorieën in de tabel wordt verwezen naar de 'Staat van materiële vaste activa' met een uitsplitsing naar de categorieën in de balans (bijlage 4b).

In de staat van vaste activa zijn ook de activa opgenomen die geheel zijn gefinancierd met incidentele middelen; het gaat om de luisterstoelen, de ecolodge, de zonnepont Grienduul en de oplaadpunten voor elektrisch varen. Voor deze activa geldt dat na afloop van de levensduur niet opnieuw middelen beschikbaar zijn voor vervanging.

In de staat van vaste activa zijn eveneens die productiemiddelen opgenomen, die inmiddels zijn afgeschreven en die nog in gebruik zijn. Ook hiervoor geldt dat geen middelen, (geen

exploitatiebudget) beschikbaar is voor vervanging (er staan immers geen kapitaallasten meer in de begroting). Vervanging dient te zijner tijd plaats te vinden via bijdragen van derden.

De specificatie van de in het boekjaar gedane investeringen met economisch nut staan in onderstaand overzicht vermeld.

Tabel 14.2b Investeringen met economisch nut in boekjaar 2019

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2019	Cumulatief t/m 2019	Aangegane verplichtingen	Besteding inclusief verplichtingen
Biesboschcentrum Dordrecht					
2 fluisterbootjes (2019)	22.500	18.825	18.825	0	18.825
Tentoonstelling Biesboschcentrum (2013)	136.500	0	0	0	0
Totaal	159.000	18.825	18.825	0	18.825

Toelichting

Biesboschcentrum Dordrecht

- Er zijn 2 fluisterbootjes aangeschaft.
- In het 4^e kwartaal van 2019 heeft een aanbesteding voor de tentoonstelling van het Biesboschcentrum plaatsgevonden. In 2019 hebben nog geen uitgaven plaatsgevonden voor de daadwerkelijke realisatie van de tentoonstelling. Het krediet wordt doorgeschoven naar 2019.

Het verloop van de boekwaarde van de 'Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut' is weergegeven in tabel 14.3.

Tabel 14.3 Verloop boekwaarde Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

	Boekwaarde 31-12-2018	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2019
Gronden en terreinen	151.054	0	0	11.434	0	139.619
Grond-, weg- en waterbouwk. werken	47.820	0	0	4.589	0	43.230
Bedrijfsgebouwen	41.920	0	0	2.494	0	39.426
Wegen	178.136	0	0	21.136	0	157.000
Overige materiële vaste activa	79.462	0	0	14.594	0	64.868
Totaal	498.390	0	0	54.248	0	444.143

Er hebben in 2019 geen investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut plaatsgevonden; er waren dan ook geen bijdragen van derden. Er hebben geen duurzame waardeverminderingen (desinvesteringen) plaatsgevonden.

Voor de afzonderlijke activa die onderdeel uitmaken van de verschillende categorieën in de tabel wordt verwezen naar de 'Staat van materiële vaste activa' met een uitsplitsing naar de categorieën in de balans (bijlage 4b).

Het verloop van de boekwaarde van de financiële vaste activa is weergegeven in tabel 14.4.

Tabel 14.4 Verloop boekwaarde financiële vaste activa

	Boekwaarde 31-12-2018	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2019
Bijdrage activa in eigendom van derden	472.337	0	0	16.029	0	0	456.308
Totaal	472.337	0	0	16.029	0	0	456.308

De bijdrage aan activa in eigendom van derden heeft betrekking op een investering in de riolering in de Hollandse Biesbosch door de gemeente Dordrecht. De riolering is in 2011 opgeleverd.

15. Vlottende activa

15.1 Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden zijn nogmaals opgenomen in onderstaande tabel.

Tabel 15.1 Voorraden

	Boekwaarde	Boekwaarde
	per 31-12-2018	per 31-12-2019
Winkelvoorraad	27.820	27.179
Totaal	27.820	27.179

15.2 Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder betreft het debiteurensaldo en kan als volgt gespecificeerd worden:

Tabel 15.2 Specifieke uitzettingen korter dan 1 jaar.

	Saldo 31-12-2019	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2019	Balanswaarde 31-12-2018
Vorderingen op openbare lichamen	1.023.925	0	1.023.925	81.452
Overige vorderingen	78.704	0	78.704	104.276
Totaal	1.102.629	0	1.102.629	185.729

De vordering op openbare lichamen heeft voor € 1.022.981 betrekking op de gemeente Dordrecht (diverse posten, waaronder het 2^e deel van de deelnemersbijdrage en de afrekening van de werkzaamheden voor de Nieuwe Dordtse Biesbosch).

De overige vorderingen hebben betrekking op diverse posten, waarvan de grootste posten betrekking hebben op erfpacht voor de skihelling, huur en doorbelasting aan DrechtwerkGroen en de Biestro (samen € 59.620).

15.3 Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Tabel 15.3 Liquide middelen

	Saldo per 31-12-2018	Saldo per 31-12-2019
Kassaldi	4.463	5.234
Banksaldi	532.294	169.516
Totaal	536.757	174.749

De omvang van de liquide middelen per 31-12-2019 is laag, en ten opzichte van het saldo per 31-12-2018 afgenomen als gevolg van met name de forse toename van het debiteurensaldo. Daarnaast is nogmaals sprake van een toename van de doorschuif van onderhoud van ca. € 90.000 (zie tabel in paragraaf 10.5). De balanspost 'nog te betalen bedragen' daarentegen is ca. € 90.000 gedaald ten opzichte van 31-12-2018.

15.4 Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

Tabel 15.4a Overlopende activa

	Saldo	Saldo
	per 31-12-2018	per 31-12-2019
Provincie Zuid-Holland	36.038	0
Van EU en NL overheidslichamen nog te ontvangen:	36.038	0
Vooruit gefactureerde bedragen	0	0
Vooruit gefactureerde bedragen	0	0
Vooruitbetaalde bedragen	2.022	7.284
Overige nog te ontvangen bedragen	63.377	31.320
Vooruitbetaalde en nog te ontvangen bedragen	65.399	38.604
Totaal	101.437	38.604

Het verloop van de in de balans opgenomen nog van Europese en Nederlandse overheidslichamen te ontvangen voorschotten, die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, is weergegeven in tabel 15.4b.

Tabel 15.4b Overlopende activa; nog van EU en NL overheidslichamen te ontvangen voorschotten m.b.t. een specifiek bestedingsdoel

	Saldo 31-12-2018	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen	Saldo 31-12-2019
Provincie Zuid-Holland - NLDelta	36.038	0	39.156	-3.118	0
Totaal	36.038	0	39.156	-3.118	0

De afrekening van de subsidie m.b.t. onder andere programmamanagement voor NLDelta heeft in 2019 plaatsgevonden, resulterend in een klein voordelig saldo (zie ook **wat heeft het gekost** in hoofdstuk 4).

16. Vaste Passiva

16.1 Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

Tabel 16.1a Eigen vermogen

	Saldo per 31-12-2018	Saldo per 31-12-2019
Algemene reserve	404.544	605.204
Bestemmingsreserves	436.647	452.480
Totaal	841.192	1.057.684

Het jaarrekeningresultaat 2019 is aan de algemene reserves (AR) toegevoegd. Het verloop in 2019 wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven.

Tabel 16.1b Verloop reserves

	Saldo 31-12-2018	Te bestemmen	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2019
Algemene reserve	404.544	0	200.659	0	605.204
Algemene reserve Parkschap	70.429	0	35.242	0	105.671
Algemene reserve Hollandse Biesbosch	334.115	0	165.417	0	499.533
Bestemmingsreserves Holl. Biesbosch	436.647	0	18.333	-2.500	452.480
Bestemmingsreserve donatie	25.505	0	0	-2.500	23.005
Bestemmingsreserve onderhoud tentoonstelling	266.553	0	18.333	0	284.886
Bestemmingsreserve Zuileshoeve	144.590	0	0	0	144.590
Nog te bestemmen resultaat	0	0	0	0	0
Totaal reserves	841.192	0	218.992	-2.500	1.057.684

De reserves zijn onderdeel van het weerstandsvermogen. De AR is een egalisatiereserve en beoogt voor- en nadelen bij jaarrekening op te vangen.

De volgende reserves zijn bestemd ter dekking van specifieke investeringen:

- Reserve Donaties ter dekking van investering met een specifieke bestemmingen, met name ten behoeve van het BeverBos van voormalig sponsor Dupont.
- Reserve Onderhoud Tentoonstelling ter dekking van een vernieuwingsinvestering t.b.v. de tentoonstelling / Biesboschcentrum.
- Reserve Zuileshoeve ter dekking van kosten groot onderhoud bij toekomstige bestemming.

Toelichting op de mutaties in 2019

- De toevoeging aan de Algemene reserve heeft betrekking op het rekeningresultaat Parkschap en Hollandse Biesbosch;
- De mutaties op de bestemmingsreserves zijn conform de begroting.

Het niveau van de reserves wordt toereikend geacht voor het opvangen van de gevolgen van risico's over de periode 2020-2022. Zie ook hoofdstuk 10 Weerstandsvermogen en risico's. De ontwikkeling van de reserves vanaf 2015 is in tabel 16.1c weergegeven.

Tabel 16.1c Ontwikkeling van de reserves door de jaren

	2015	2016	2017	2018	2019
	Werkelijk	Werkelijk	Werkelijk	Werkelijk	Werkelijk
Algemene reserve	605.369	694.345	422.460	404.544	605.204
Bestemmingsreserve	224.016	279.055	420.406	436.647	452.480
Totaal	829.384	973.401	842.867	841.192	1.057.684

Voor 2020 zijn de volgende onttrekkingen voorzien:

- Bestemmingsreserve tentoonstelling ad. € 13.650, de investering in een nieuwe tentoonstelling wordt na investeren gestort in een 'bestemmingsreserve afschrijving economisch nut', waarna de afschrijving van de geactiveerde uitgaven jaarlijks worden onttrokken. De onttrekking aan de reserve tentoonstelling 2019 was begroot in 2019 en zal daadwerkelijk plaatsvinden in 2020 voor een door het bestuur d.d. 17 februari 2020 goed te keuren omvang;
- Bestemmingsreserve donaties ad. € 2.500 voor geraamde uitgaven aan het Beverbos.

16.2 Voorzeningen

Het verloop van de voorzieningen in 2019 wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

Tabel 16.2a Verloop Voorzeningen voor Groot Onderhoud (GO)

	Saldo 31-12-2018	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Saldo 31-12-2019
Voorziening GO Gras ruigte en rietvegetatie	11.691	11.964	0	5.320	18.335
Voorziening GO Infrastructuur	62.433	35.084	0	11.668	85.849
Voorziening GO Recreatieve voorz.	28.006	7.454	0	2.933	32.527
Voorziening GO Water en Oevers	152.509	95.894	0	49.178	199.225
Voorziening GO gebouwen	146.996	45.263	0	16.386	175.872
Voorziening GO Sterling, Zonnepont 7, Verhuur	52.467	9.825	0	2.064	60.228
Voorziening GO Castor (toezicht & handhaving)	0	1.200	0	0	1.200
Voorziening ecolodge	0	2.267	0	0	2.267
Voorziening GO Zonnepont Grienduil	18.000	0	0	0	18.000
Totaal	472.101	208.951	0	87.549	593.503

Alle aanwendungen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht. Het gaat om aanwendungen ten behoeve van onderhoudsactiviteiten in de jaarschijf 2019 en voor onderhoudsactiviteiten uit jaarschijf 2018 welke zijn doorgeschoven op grond van de jaarrekening 2018.

Voor een toelichting op de uitgangspunten voor het groot onderhoud en de mutaties van de voorziening wordt verwezen naar hoofdstuk 10.5 Onderhoud kapitaalgoederen. De ontwikkeling van de voorzieningen is in tabel 16.2b weergegeven.

Tabel 16.2b Ontwikkeling van de voorzieningen door de jaren

Boekjaar	2015	2016	2017	2018	2019
	Werkelijk	Werkelijk	Werkelijk	Werkelijk	Werkelijk
Voorzeningen	382.741	425.240	376.446	472.101	593.503
Totaal	382.741	425.240	376.446	472.101	593.503

16.3 Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is als volgt:

Tabel 16.3a Langlopende schulden

	Saldo per 31-12-2018	Saldo per 31-12-2019
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	113.333	56.667
Totaal	113.333	56.667

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het jaar 2019:

Tabel 16.3b Verloop langlopende schulden

	Saldo 31-12- 2018	Vermeer- deringen	Aflossingen	Saldo 31-12- 2019
Lening bank Nederlandse gemeenten	113.333	0	56.667	56.667
Totaal	113.333	0	56.667	56.667

Er zijn in 2019 geen nieuwe geldleningen aangetrokken voor vaste financiering. De totale rentelast voor het jaar 2019 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 6.256.

In de bijlagen bij de productenrekening 2019 is het verloopoverzicht van de leningenportefeuille meer gedetailleerd opgenomen.

Solvabiliteit

Een oordeel over de vermogenspositie kan worden gevormd middels bepaling van de solvabiliteitsratio. Solvabiliteit kan daarbij worden gedefinieerd als de mate waarin een instelling in staat is aan haar korte en lange verplichtingen te voldoen. Deze maatstaf kan worden bepaald door de verhouding te bepalen tussen het eigen vermogen (reserves) en het vreemd vermogen (opgenomen financiering).

Tabel 16.3c Solvabiliteit

	Saldo per 31-12-2018	Saldo per 31-12-2019
Eigen vermogen	841.192	1.057.684
Vreemd vermogen	1.744.354	1.904.022
Ratio (EV/VV)	48%	56%

Door de wijze waarop de gemeenschappelijke regeling is gevormd, is het niet direct noodzakelijk om een hoge solvabiliteit te hebben; de participanten staan garant bij eventuele exploitatietekorten. Hierdoor hoeft het schap niet over veel eigen middelen te beschikken om tegenvallers op te kunnen vangen. Tegelijkertijd gaan deelnemers er steeds meer vanuit dat het schap tegenvallers wel kan opvangen.

17. Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

Tabel 17. Vlottende passiva

	Saldo per 31-12-2018	Saldo per 31-12-2019
Schulden < 1 jaar	128.881	226.721
Overlopende passiva	1.030.039	1.027.132
Totaal	1.158.920	1.253.853

17.1 Kortlopende schulden

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Tabel 17.1 Vlottende passiva: verbijzondering kortlopende schulden < 1 jaar

	Saldo per 31-12-2018	Saldo per 31-12-2019
Bank saldo	0	0
<i>Gemeente Dordrecht</i>	<i>52.860</i>	<i>186.780</i>
<i>Overige crediteuren</i>	<i>76.021</i>	<i>39.941</i>
Crediteuren	128.881	226.721
Totaal	128.881	226.721

De kortlopende schulden (crediteuren) betreffen voor de gemeente Dordrecht voornamelijk enkele DVO's (financiële dienstverlening en werkplekondersteuning) en een detachering van de teamleider Biesboschcentrum. De post overige crediteuren heeft betrekking op diverse kleine posten, waarvan de Coöperatie Bosgroep Midden Nederland U.A. ad. € 9.493, Timmerbedrijf Groeneveld ad. € 8.346, Centraal Beheer ad. € 3.626 en Grafisch bedrijf Tuijtel B.v. ad. € 3.198 de grootste.

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

Tabel 17.2a Vlottende passiva: verbijzondering overlopende passiva

	Saldo per 31-12-2018	Saldo per 31-12-2019
Gemeente Dordrecht	256.365	136.440
provincie Zuid-Holland	0	55.355
Belastingdienst	2.051	43.507
Rente Bank Nederlandse Gemeenten	2.780	2.085
Overige nog te betalen bedragen	107.245	44.593
Nog te betalen bedragen	368.442	281.980
Subsidie provincies - verdienmodellen	132.320	49.166
Prijzengeld EZ - NL Delta	212.560	212.560
Van EU en NL overheidslichamen ontvangen voorschotten	344.880	261.726
Vooruitontvangen - uittredesom	214.513	321.513
Deelnemersbijdragen - governance	29.238	29.238
Deelnemersbijdragen - oplaadp/zonnep	0	3.765
Bijdragen inzake Ondergedompeld	52.720	32.032
Bijdrage Waterdriehoek Revitalisering BC	0	40.000
bijdrage inzet NLDelta	0	20.000
Vooruitontvangen bedragen - overig	20.247	36.878
Overige vooruitontvangen bedragen	316.717	483.426
Totaal	1.030.039	1.027.132

De post voor de gemeente Dordrecht heeft voor ca. € 108.019 betrekking op salarissen van december en voor € 12.500 voor het 4^e kwartaal van de DVO m.b.t. control en € 11.125 voor het 4^e kwartaal van de DVO m.b.t. projectmanagement Revitalisering Biesboschcentrum.

De grootste posten binnen de 'Overige nog te betalen bedragen' hebben betrekking op onder andere een DVO voor de revitalisering van het Biesboschcentrum (inkoopadvies) en de kosten van de accountantscontrole 2019.

De (voormalige) zes deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling Parkschap NP De Biesbosch bekostigen samen de uitwerking van een nieuwe governance (voor het 1^e deel met ondersteuning van het bureau Over Morgen). De bijdrage is in 2017 voldaan; het traject is nog niet afgerond.

De resterende middelen die in het kader van de uitvoering van het beleidsprogramma Ondergedompeld zijn verkregen (programmabureau en projecten) bedragen per 31/12/2019 nog € 32.032 en is deels geormerkt, waaronder de huur voor het kantoor in het Biesboschmuseum.

De in de balans opgenomen van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotten, die ontstaan door voorfinanciering van uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel hebben betrekking op subsidies verdienmodellen en prijzengeld en kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Tabel 17.2b Van EU en NL overheidslichamen ontvangen voorschotten m.b.t. een specifiek bestedingsdoel

	Saldo 31-12- 2018	Toe- voegingen	Vrijgeval- len bedragen	Saldo 31-12- 2019
Subsidie Provincies - verdienmodellen	132.320	0	83.154	49.166
Prijzengeld EZ - NL Delta	212.560	0	0	212.560
Totaal	344.880	0	83.154	261.726

De beide provincies hebben oorspronkelijk € 195.000 subsidie verleend voor de 2^e tranche verdienmodellen (Ondernemend bezoekerscentrum, Natuurbijdrage automobilisten en Biespas). De provincie Zuid-Holland heeft daarnaast € 47.500 beschikbaar gesteld voor de marketing van het programma. De provincie Noord-Brabant heeft haar subsidie 100% bevoorschot. De provincie Zuid-Holland heeft op grond van een wijzigingsverzoek van het Parkschap het teveel bevoorschot bedrag teruggevorderd. Het resterende bedrag heeft betrekking op een teveel ontvangen voorschot (alleen provincie Noord-Brabant, en op een resterend bedrag voor het verdienmodel Ondernemend Biesboschcentrum).

Tenslotte is in 2017 het gewonnen prijzengeld vanuit de prijsvraag Nationale Parken van wereldklasse door EZ overgemaakt aan het Parkschap, als penvoerder voor het partnerschap mte Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten.

Per 1/1/2019 voert de gemeente Dordrecht de resterende deelprojecten van het Parkschap uit. Enkele deelprojecten zijn nog niet afgerond. In 2020 zal het Parkschap het bedrag na goedkeurende accountantscontrole overmaken aan de partners Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en de gemeente Dordrecht; het resterende deel zal worden terugbetaald.

18. SISA

Het Parkschap heeft over 2019 geen bijdragen ontvangen die via SISA worden verantwoord.

19. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

19.1 Inleiding

Voor het Parkschap Nationaal Park De Biesbosch zijn in 2011 twee verordeningen en drie besluiten vastgesteld, waarvan enkele zijn gewijzigd. Het gaat om de verordeningen;

1. Financiële beheer verordening (gewijzigd 2017, ingangsdatum 2018)
2. Controle verordening

en de besluiten;

1. Financieringsstatuut Mandaat, volmacht en machtiging
2. Inkoop- en aanbestedingsbeleid (2018)

Het mandaat, de volmacht en de machtiging gaan vergezeld van een overzicht met tekenbevoegdheden d.d. 29 november 2013.

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die de financiële beheer verordening en de controleverordening daarop geeft. De programmarekening is opgesteld naar de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeente (BBV).

19.2 Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben.

Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen.

19.3 Balans - Vaste activa

Immateriële vaste activa

Bij geactiveerde kosten voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief worden deze kosten lineair in 4 jaar afgeschreven.

Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Materiële vaste activa

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut zijn meestal investeringen waarop langdurig onderhoud moet worden gepleegd (wegen, bruggen, openbaar groen, water e.d.). Er bestaat een nauwe relatie met de paragraaf onderhoud kapitaallasten. Deze investeringen werden bij voorkeur niet geactiveerd. Met ingang van 2018 zullen investeringen in maatschappelijk nut conform de wijziging in de BBV wel worden geactiveerd. De wijziging heeft voornamelijk consequenties voor de investeringen in fiets- en wandelpaden en de wielerved. De financiële verordening is in 2017 gewijzigd als gevolg van de wijzigingen in het BBV; de wijziging ging in op 1-1-2018.

De afschrijving start met ingang van het kalenderjaar volgend op het moment van ingebruikname.

Materiële vaste activa met economisch nut - In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

Overige investeringen met economisch nut

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) onderscheidt investeringen naar economisch en maatschappelijk nut. Investerings met een economisch nut betreffen vaste activa die verhandelbaar zijn (zoals gebouwen, grond, voertuigen) of waar inkomsten tegenover staan (bijvoorbeeld gronden in erfpacht).

Deze investeringen moeten worden geactiveerd en reserves mogen niet op deze investeringen in mindering worden gebracht. Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Er mag niet resultaatgericht worden afgeschreven, maar er moet consistent worden afgeschreven. Wel mogen bijdragen van derden die gerelateerd zijn aan de investering in mindering worden gebracht.

Activa met economisch nut met een afschrijvingsperiode tot en met 10 jaar worden met ingang van het kwartaal na ingebruikname afgeschreven. De overige activa wordt met ingang van het kalenderjaar volgend op het moment van ingebruikname afgeschreven. Slijtende investeringen worden lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening kan worden gehouden met een eventuele restwaarde.

Er geldt een ondergrens voor het activeren. Activa met een verkrijgingprijs van minder dan € 10.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze laatst genoemde worden altijd geactiveerd. Deelinvesteringen, zoals de aanschaf van accu's, zijn ondergebracht in de onderhoudsvoorziening.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.

De in de financiële verordening van het schap voorgeschreven afschrijvingstermijnen zijn:

Nieuwbouw woonruimten en bedrijfsgebouwen	30 jaar
Vaartuigen	4 -10 jaar
Technische installaties in bedrijfsgebouwen	15 jaar
Kantoormeubilair / telefooninstallaties	10 jaar
Aanhangwagens en auto's lichte motorvoertuigen	5 jaar
Groot onderhoud gronden en terreinen	10 -75 jaar
Automatisering	3 jaar
Overige bedrijfsmiddelen	5-10 jaar

Financiële vaste activa

Voor één investering in de openbare ruimte met maatschappelijk nut in de Hollandse Biesbosch geldt dat sprake is financiële vaste activa. Het gaat om een investering in de riolering in de Hollandse Biesbosch. Het schap heeft de bijdrage voor deze riolering aan Stadsbeheer Dordrecht vastgelegd in een overeenkomst welke voldoet aan de regelgeving voor te activeren bijdragen aan derden. Het bestuur heeft besloten tot activeren van de bijdrage.

Nieuwe investeringen worden onderscheiden in:

- routine investeringen, welke bij het vaststellen van de begroting 2019 zijn geautoriseerd;
- overige investeringen, waarvoor autorisatie wordt gevraagd middels een inhoudelijk uitgewerkt voorstel. Zie voor een bespreking van de investeringen hoofdstuk 9.

Voor meer informatie over het geraamde verloop van de investeringen wordt verwezen naar de staat van vaste activa, de staat van uit te voeren werken welke zijn opgenomen als bijlage bij de programmarekening.

19.4 Balans - Vlottende activa

19.4.1 Voorraden

Er is geen sprake van als onderhanden werken opgenomen bouwgronden; het schap heeft geen grondexploitatie (zie 10.9. Grondbeleid).

Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich met name voor indien voorraden incurant worden.

19.4.2 Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Bij verwachte oninbaarheid wordt het bestuur geïnformeerd. Het bestuur besluit over het afboeken van oninbare vorderingen met enige omvang.

19.4.3 Liquide middelen en overlopende posten.

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

19.5 *Balans – Vaste passiva*

19.5.1 Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de kapitaalgoederen.

19.5.2 Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

19.5.3 Verplichting voortvloeiend uit leasing

De waardering van de verplichting uit hoofde van de financial leasing vindt plaats tegen de contante waarde van de contractueel verschuldigde leasetermijnen. Het schap heeft geen financial lease.

19.6 *Balans - Vlottende passiva*

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Bijlagen

1.	Exploitatierkening (detail) / staat van baten en lasten (a + b)	1
2.	Staat uit te voeren werken	20
3.	Opbouw balanswaarde gronden in erfpacht	21
4.	Staat van Activa (a + b)	22
5.	Staat van reserves en voorzieningen	27
6.	Inkomstenverdeelstaat	28
7.	Kostenverdeelstaat	29
8.	Overzicht lang lopende lening	30

LASTEN		Bijlage 1. EXPLOITATIEREKENING in detail			
FCL	ECL	Omschrijving	Rekening 2018	Raming 2019	Rekening 2019
Hoofdfunctie 0					
ALGEMENE KOSTEN			362.873	363.005	340.357
Functie 0001					
60100100	O	PERSONEELSKOSTEN - overhead	216.516	207.107	206.687
11098		Doorbelaste personeelslasten (10% beh	9.591	9.706	9.706
35135		Gedetacheerd personeel	206.451	190.322	196.981
38157		Overige personeelskosten	258	0	0
38882		Reis- en verblijfkosten	216	7.080	0
60100110	R	PERSONEELSKOSTEN - recreatie	51.157	74.760	57.411
11010		Kostenplaats personeelskosten	79.775	80.960	80.834
11098		Doorbelaste personeelslasten	-29.669	-26.200	-25.327
35135		Inhuur extra werkzaamheden	0	20.000	0
38...		Personeelskosten	1.052	0	1.904
11098		Doorbelasting naar gastheren en Biesboschcentrum (laatste jaar).			
60100120	O	ALGEMENE KOSTEN - overhead	95.200	81.138	76.260
11040		Vacatiegelden	4.050	0	3.149
38043		Betaalde huren (woningen en gebouwen	12.500	12.500	12.500
38054		Servicekosten kantoor Biesboschmus.	4.175	4.000	3.937
38069		Kosten externe adviesopdrachten	26.140	14.911	0
38070		Accountantskosten	18.500	15.086	17.100
38114		Verzekeringen	1.338	0	1.752
38122		ICT overige kosten	23.676	28.326	24.335
38134		Contributies, lidmaatschappen en abonn	0	0	667
38137		Representatiekosten / horeca	1.090	2.757	371
38157		Overige niet duurzame goederen en diensten		0	9.122
38...		Overige personeelskosten	216	0	90
38882		Reis- en verblijfkosten	1.015	1.058	738
43329		Bijdrage SNP	2.500	2.500	2.500
38122		DVO met Dordrecht/SCD voor werkplekkosten en financiële administratie.			
Parkschapsbeleid			490.152	256.652	38.238
60100200	R	Parkschapsbeleid - algemeen	59	0	2.750
11098		Verrekenpost Salarissen en sociale laste	0	0	819
35110/35140		Inhuur	0	0	567
38069		Kosten externe adviesopdrachten	59	0	0
38137		Representatiekosten / Horeca	0	0	21
38157		Overige niet duurzame goederen en dier	0	0	1.344
60100210	R	Ecologie	15.610	17.192	16.016
11098		Doorbelaste personeelskosten	1.975	2.000	1.189
38005		Energiekosten	0	200	0
38122		ICT overige kosten	487	1.334	792
38046		Onderhoud en reparatiekosten	2.828	3.000	5.000
38157		Overige niet duurzame goed.en dienster	657	0	0
38049		Schoonmaakkosten (Stayokay)	6.120	7.035	6.173
38055		Provisiekosten online boeken	29	75	0
38114		Verzekeringen	767	800	0
72005		Bijdragen t.l.v. exploitatie t.g.v. voorzieni	2.267	2.267	2.267
73610		Afschrijvingslasten (automatisering)	475	475	594
74620		Rentelasten (buiten de module activa)	5	6	1

EXPLOITATIEREKENING in detail				BATEN	
FCL	ECL	Omschrijving	Rekening 2018	Raming 2019	Rekening 2019
Hoofdfunctie 0					
ALGEMENE KOSTEN			67.099	64.116	67.349
Functie 0001					
60100100	O	PERSONEELSKOSTEN - overhead	26.648	25.616	25.616
	35205	Vergoeding voor personeel	25.616	25.616	25.616
	43630	Overige inkomstenoverdrachten (niet Rij)	1.032	0	0
43630 betreft de bijdrage PZH voor programmamanagement verdienmodellen.					
60100110	R	PERSONEELSKOSTEN - recreatie	1.637	20.000	21.046
	38050	Overige baten (bijdrage SOK NLDelta)	1.585	20.000	20.993
	38...	Inhoudingen personeel	52	0	52
60100120	O	BIJDRAGEN 52101000	38.815	18.500	20.688
	38050	Overige baten	26.315	0	0
	38050	Overige inkomstenoverdrachten (niet Rij)	12.500	18.500	20.688
38050 Overige baten bestaan in 2019 uit de resterende middelen (programmabureau) Ondergedompeld voor de huur Biesbosch-museum ad. € 12.500 en proceskosten Waterdriehoek € 6.000.					
Parkschapsbeleid			467.931	248.257	41.189
60100200		Parkschapsbeleid - algemeen	0	0	2.667
	38050	Overige baten	0	0	2.667
60100210		Ecolodge	16.122	17.197	18.697
	38019	Opbrengst (btw laag)	16.122	17.000	18.697
	38020	Opbrengst (btw hoog)	0	197	0

LASTEN		Bijlage 1. EXPLOITATIEREKENING in detail			
FCL	ECL	Omschrijving	Rekening 2018	Raming 2019	Rekening 2019
60100220	R	Zonnepont "Grienduil"	9.669	8.450	2.736
	11010	Kostenplaats personeelskosten	740	0	0
	38157	Overige niet duurzame goed.en dienster	0	0	0
	38005	Energiekosten	0	2.000	0
	38901	Kosten vrijwilligers	963	2.500	0
	38046	Onderhoud en reparatiekosten	535	2.500	1.194
	38114	Verzekeringen	2.930	1.450	1.542
	72005	Bijdragen t.l.v. exploitatie t.g.v. voorzienii	4.500	0	0
60100230	R	Oplaadpunten	5.177	6.450	3.335
	11098	Doorbelaste personeelskosten	1.375	0	0
	38005	Energiekosten	394	2.000	1.715
	38030	Doorberekende kosten (0% of verlegd)	0	0	154
	38046	Onderhoud en reparatiekosten	2.566	3.000	1.011
	38114	Verzekeringen	455	450	455
	42760	Exploitatiebijdrage o.b.v. contract	386	1.000	0
60100240	R	Gastheerschap	9.559	12.000	13.402
	11098	Doorbelaste personeelskosten	6.027	6.500	4.809
	35110	Inhuur op formatie / gemeentelijke functi	0	0	1.388
	38130	Drukwerk en reproductiekosten	847	0	0
	38138	Advertentie- / Promotiekosten	0	0	1.115
	38157	Overige niet duurz.goederen en dienster	2.686	5.500	6.090
54261000		Project. Streeknetw./Beleef en geef	5.285	0	0
	11098	Doorbelaste personeelskosten	2.147		
	38130 / 38020	Drukwerk en reproductiekosten	0		
	38157	Overige niet duurzame goed.en dienster	3.138		
54271000		Donateursprogramma Biespas	201.357	0	0
	32028	Overige aankopen en uitbest.duurz.goec	20	0	0
	34325	Voorziening dubieuze debiteuren	0	0	0
	34999	Overige goederen en diensten	0	0	0
	35115	Inhuur uitzendkrachten	7.921	0	0
	61920 / 73610	Kapitaallasten	64.664	0	0
	74620	Rentelasten buiten module activa om	306	0	0
	35140	Inhuur specialistische kennis (beheerfee	128.447	0	0
60100300		NLDelta - Algemeen	61.742	212.560	0
	32028 / 35130	Overige aankopen en uitbest.duurz.goec	61.741	0	0
	38882	Reis- en verblijfkosten	1	0	0
	44805	overige kapitaaloverdrachten	0	212.560	0
60100310		NL Delta - governance	6.278	0	0
	38137	Representatiekosten	2.923	0	0
	35135	Inhuur interimmanagement/org.advies	3.000	0	0
	38882	Reis- en verblijfkosten	354	0	0
60100320		NL Delta - communicatie & branding	63.781	0	0
	35155	Inhuur specialistische kennis ICT	6.125	0	0
	38069	Kosten externe adviesopdrachten	9.253	0	0
	38157	Overige goederen en diensten	150	0	0
	38130	Drukwerk en reproductiekosten	1.425	0	0
	38138	Advertentie en promotiekosten	2.005	0	0
	11098	Personeelskosten	44.824	0	0
60100330		NL Delta - stimulering ontwikkeling arrangementen	6.235	0	0
	11098	Personeelskosten	4.561	0	0
	38069	Kosten externe adviesopdrachten	600	0	0
	38137	Representatiekosten / Horeca	482	0	0

EXPLOITATIEREKENING in detail				BATEN	
FCL	ECL	Omschrijving	Rekening 2018	Raming 2019	Rekening 2019
60100220		Zonnepont "Grienduil"	2.165	0	0
	38020	Opbrengst (btw hoog)	2.165	0	0
60100230		Oplaadpunten	473	6.500	3.335
	38020	Opbrengst (btw hoog)	473	0	240
	38050	Overige baten	0	6.500	3.094
60100240	R	Gastheerschap	6.672	12.000	13.372
	38020	Opbrengst (btw hoog)	6.321	0	13.372
	38050	Overige baten - gastheerovereenkomste	351	12.000	0
54261000		Project. Streeknetw./Beleef en geef	4.326	0	0
	38020	Opbrengst (btw hoog)	1.000	0	0
	38050	Overige baten	3.326	0	0
54271000		Donateursprogramma Biespas	203.170	0	0
	38050	Overige baten	-8.660	0	0
	34316	Overige ontvangsten	31.830	0	0
	42560	Bijdrage gemeente Dordrecht	124.223	0	0
	42600	Bijdrage Gemeente Drimmelen	28.039	0	0
	42610	Bijdrage Gemeente Werkendam	27.738	0	0
	34316	bijdrage SBB in aanloopkosten Biespas, en donaties t/m beëindiging.			
60100300		NLDelta - Algemeen	61.741	212.560	3.118
	42200	Inkomsten overdracht niet rijk	61.741	0	3.118
	43120	Inkomensoverdrachten van het rijk	0	212.560	0
60100310		NL Delta - governance	6.278	0	0
	42200	Inkomsten overdracht niet rijk	6.653	0	0
	43120	Inkomstoverdrachten van het rijk	-376	0	0
60100320		NL Delta - communicatie & branding	63.781	0	0
	42200	Inkomsten overdracht niet rijk	44.824	0	0
	43120	Inkomstoverdrachten van het rijk	18.958	0	0
60100330		NL Delta - stimulering ontwikkeling arrangementen	6.235	0	0
	43120	Inkomstoverdrachten van het rijk	5.090	0	0
	38050	Overige baten	1.145	0	0

LASTEN		Bijlage 1. EXPLOITATIEREKENING in detail			
FCL	ECL	Omschrijving	Rekening 2018	Raming 2019	Rekening 2019
	38157	Overige niet duurzame goederen en dier	582	0	0
	38882	Reis- en verblijfkosten (WKR)	10	0	0
60100340		NL Delta - Prijsvraag	25.459	0	0
	11098	Personeelskosten	5.000	0	0
	38069	Kosten externe adviesopdrachten	12.639	0	0
	38130	Drukwerk en reproductiekosten	423	0	0
	38137	Representatiekosten / Horeca	4.659	0	0
	38138	Advertentie- / Promotiekosten	39	0	0
	38157	Overige niet duurzame goederen en dier	2.685	0	0
	38882	Reis- en verblijfkosten	14	0	0
60100350		NL Delta - Verbindingen over water	42.576	0	0
	11 ...	Loonkosten	8	0	0
	35145 / 38069	Inhuur extra wzh (projecten)	42.500	0	0
	38882	Reis- en verblijfkosten	68	0	0
60100360		NL Delta - Viering 2021	24.601	0	0
	38069	Kosten externe adviesopdrachten	24.449	0	0
	38137	Representatiekosten / Horeca	152	0	0
60100270		Waterdriehoek	3.719	0	0
	43331	Overige bijdragen	3.719	0	0
54401000		Marketing verdienmodellen	2.196	0	0
	43331	Overige bijdragen	2.196	0	0
54421000		Concessies	2.600	0	0
	38069	Kosten externe adviesopdrachten	2.600	0	0
54441000		Natuurbijdrage recreatievaart	4.250	0	0
	38069	Kosten externe adviesopdrachten	4.250	0	0
Deelnemersbijdragen en uittredesommen			108.237	56.784	83.819
60100400	R	Deelnemersbijdragen Parkschap NP De Biesbosch	108.237	56.784	83.819
	43261	BCF Gemeente Dordrecht	74.695	33.609	49.617
	43271	BCF Gemeente Drimmelen	16.863	7.606	11.250
	43281	BCF Gemeente Altena	16.679	15.569	22.953
Totaal der lasten Parkschap			961.263	676.442	462.415
Totaal der baten Parkschap			911.286	676.442	497.657
60100499 - Mutaties reserves Parkschap NP de Biesbosch					
	71007	Toevoeging t.g.v. resultaat	0	0	35.242
Totaal der lasten Parkschap na mutatie reserves			961.263	676.442	497.657
Totaal der baten Parkschap na mutatie reserves			961.263	676.442	497.657
			0	0	0

EXPLOITATIEREKENING in detail				BATEN	
FCL	ECL	Omschrijving	Rekening 2018	Raming 2019	Rekening 2019
60100340		NL Delta - Prijsvraag	22.340	0	0
	42200	Inkomsten overdracht niet rijk	19.340	0	0
	43120	Inkomstoverdrachten van het rijk	3.000	0	0
60100350		NL Delta - Verbindingen over water	44.322	0	0
	43120	Inkomstoverdrachten van het rijk	41.322	0	0
	38050	Overige baten	3.000	0	0
60100360		NL Delta - Viering 2021	24.588	0	0
	38050	Overige baten	24.588	0	0
60100270		Waterdriehoek	3.719	0	0
	43630	Overige inkomstenoverdrachten (niet Rij)	3.719	0	0
54401000		Marketing verdienmodellen	0	0	0
56421000		Concessies	1.300	0	0
	43630	Overige inkomstenoverdrachten (niet Rij)	1.300	0	0
54441000		Natuurbijdrage recreatievaart	700	0	0
	43630	Overige inkomstenoverdrachten (niet Rij)	700	0	0
Deelnemersbijdragen en uittredesommen			376.255	364.069	389.119
60100400	R	Deelnemersbijdragen Parkschap NP De Biesbosch	234.603	222.417	245.688
	43260	Gemeente Dordrecht	87.209	96.159	94.904
	43261	BCF Gemeente Dordrecht	74.695	33.609	49.617
	43270	Gemeente Drimmelen	19.684	23.612	22.357
	43271	BCF Gemeente Drimmelen	16.863	7.606	11.250
	43280	Gemeente Altena	19.473	45.862	44.608
	43281	BCF Gemeente Altena	16.679	15.569	22.953
60100410	R	Bijdragen voormalige deelnemers Parkschap NP De Biesbosch	141.652	141.652	143.431
	43420	Ov.inkomensoverdr.niet Rijk - PZH	62.912	62.912	64.691
	43290	Ov.inkomensoverdr.niet Rijk - Sliedrecht	15.828	15.828	15.828
	43421	Ov.inkomensoverdr.niet Rijk - PNBr	62.912	62.912	62.912
Totaal der baten Parkschap			911.286	676.442	497.657
Totaal der lasten Parkschap			961.263	676.442	462.415
60100499		Mutaties reserves Parkschap NP de Biesbosch			
	71007	Onttrekking t.l.v. resultaat	49.977	0	0
Totaal der baten Parkschap na mutatie reserves			961.263	676.442	497.657
Totaal der lasten Parkschap na mutatie reserves			961.263	676.442	497.657

LASTEN		Bijlage 1. EXPLOITATIEREKENING in detail			
FCL	ECL	Omschrijving	Rekening 2018	Raming 2019	Rekening 2019
		Hoofdfunctie 5			
		Hollandse Biesbosch	2.405.700	2.789.863	2.643.591
		Functie 0056			
60560000	O	PERSONEELSKOSTEN - overhead	151.969	171.604	172.704
	11...	Kostenplaats personeelslasten	95.165	97.059	105.358
	11098	Doorbelaste personeelslasten (10%)	-13.681	-9.706	-10.895
	35135	Gedetacheerd personeel (manager BC)	37.925	39.729	25.369
	35135	Gedetacheerd personeel (boekhouding)	16.765	0	0
	38122	ICT overige kosten (DVO CBB/SCD)	15.000	44.522	49.519
	38...	Overige personeelskosten	795	0	3.353
60560010	T	Treasury	0	0	0
	51035	Rente langlopende leningen	7.633	15.643	3.469
	74620	Rentelasten (buiten de module activa)	-7.633	-15.643	-3.469
BEHEER NATUUR- EN RECREATIEGEBIEDEN			845.729	821.628	784.219
60560210	R	Groen	523.264	501.795	470.432
	21105	Betaalde belastingen	0	0	4.911
	33005	Betaalde (erf) pachten precario e.d.	3.984	4.507	4.055
	35140	Inhuur specialistische kennis	0	0	450
	38056	Begrazing door schaapskudde	31.697	32.659	32.242
	38046	Onderhoud en reparatiekosten	455.320	433.661	398.034
	38046	Overige onderhoudskosten	8.365	6.059	6.975
	33005	Bijdragen t.l.v. exploitatie t.g.v. voorzieni	11.695	11.964	11.964
	72005	Afschrijvingslasten (activa nrs: 10)	11.434	11.434	11.434
	73610	Rentelasten (buiten de module activa)	768	1.511	366
60560220	R	Infrastructuur	106.897	111.072	106.318
	32028	Overige aankopen en uitbest.duurz.goec	0	510	0
	38046	Onderhoud en reparatiekosten	25.965	21.440	20.985
	38114	Verzekeringen	0	0	1.514
	72005	Bijdragen t.l.v. exploitatie t.g.v. voorzieni	30.362	35.084	35.084
	73610	Afschrijvingslasten (activa nrs: 13)	47.039	47.039	47.039
	74620	Rentelasten (buiten de module activa)	3.531	6.998	1.696
60560230	R	Recreatieve voorzieningen	33.090	26.395	24.569
	38046	Onderhoud en reparatiekosten	20.658	13.551	12.105
	72005	Bijdragen t.l.v. exploitatie t.g.v. voorzieni	7.286	7.454	7.454
	73610	Afschrijvingslasten (activa nrs: 14)	4.890	4.890	4.890
	74620	Rentelasten (buiten de module activa)	256	500	120
60560240	R	Beheer	44.146	50.742	46.179
	11010	Kostenplaats personeelslasten	32.923	36.082	35.161
	38114	Verzekeringen	187	0	196
	38122	ICT overige kosten	8.480	11.323	8.506
	38133	Kantoorbehoeften	456	1.129	426
	38137	Representatie / horeca	42	0	0
	38157	Overige niet duurzame goed.en dienster	1.520	1.472	1.587
	38890	Overige personeelskosten (werkkosten)	539	735	304

EXPLOITATIEREKENING in detail			BATEN		
FCL	ECL	Omschrijving	Rekening 2018	Raming 2019	Rekening 2019
		Hoofdfunctie 5			
		Hollandse Biesbosch	2.454.002	2.792.047	2.824.841
		Functie 0056			
60560000	O	PERSONEELSKOSTEN - overhead	55	0	941
	38...	Inhoudingen personeel	55	0	941
BEHEER NATUUR- EN RECREATIEGEBIEDEN			78.863	29.302	51.692
60560210	R	Groen	66.201	19.916	40.989
	33020	Pachten (Hel- en zuilespolder)	4.869	5.041	8.415
	33021	Erfpacht (Baanhoekweg 25)	8.569	8.139	8.569
	33041	Gebruiksvergoeding (evenemententerrei)	4.163	6.737	12.380
	38050	Overige baten	8.174	0	11.625
	42560	Gemeente Dordrecht (extra deeln.bijdr.)	36.500	0	0
	43120	Inkomenoverdrachten vanuit het Rijk (S	3.926	0	0
60560220	R	Infrastructuur	4.666	4.457	5.701
	33041	Gebruiksvergoeding (wielercircuit)	4.666	4.457	4.662
	38050	Overige baten	0	0	1.039
60560230	R	Recreatieve voorzieningen	3.000	0	0
	38050	Overige baten	3.000	0	0
60560240	R	Beheer	22	0	22
	38...	Inhoudingen personeel	22	0	22

LASTEN		Bijlage 1. EXPLOITATIEREKENING in detail			
FCL	ECL	Omschrijving	Rekening 2018	Raming 2019	Rekening 2019
60560250	R	Water en Oevers	138.332	131.624	136.721
	38005	Energiekosten	4.940	4.274	5.400
	38046	Onderhoud en reparatiekosten	35.586	27.244	27.904
	38114	Verzekeringen	0	0	3.545
	72005	Bijdragen t.l.v. exploitatie t.g.v. voorzienii	93.738	95.894	95.894
	73610	Afschrijvingslasten (activa nrs: 16)	3.903	3.903	3.903
	74620	Rentelasten (buiten de module activa)	165	310	75
TOEZICHT EN HANDHAVING			114.096	137.032	77.467
60560260	R	Toezicht en Handhaving	114.096	137.032	77.467
	11010	Kostenplaats personeelslasten	48.134	49.930	51.124
	11098	Doorbelaste personeelslasten (NDB)	0	0	-23.353
	21105	Betaalde belastingen	0	0	405
	32028	Overige aankopen en uitbesteding duurz	0	0	2.027
	35100	Toezicht bijz. opsporingsambtenaar (BO.	39.362	60.247	20.320
	35101	Boa-registratiesysteem	2.914	2.735	2.622
	35140	Inhuur specialistische kennis	0	0	2.175
	38005	Energiekosten	1.539	1.685	3.058
	38046	Onderhoud kosten (vaartuigen en auto)	7.643	5.054	1.050
	38107	Inkoop catering	154	1.587	21
	38114	Verzekeringen	1.926	2.022	1.858
	38115	Kosten telecomunicatie	137	449	153
	38130	Drukwerk en reproductiekosten	483	1.572	1.141
	38157	Overige niet-duurzame goederen en dier	3.626	0	1.902
	38890	Overige personeelskosten (werkkosten)	5.189	4.027	5.555
	72005	Bijdragen t.l.v. exploitatie t.g.v. voorzienii	0	1.200	1.200
	73610	Afschrijvingslasten (activa nrs: 20)	2.875	6.175	6.121
	74620	Rentelasten (buiten de module activa)	112	349	90
	73610	kapitaallasten bestaan uit de Castor en de bedrijfsauto.			

EXPLOITATIEREKENING in detail			BATEN		
FCL	ECL	Omschrijving	Rekening 2018	Raming 2019	Rekening 2019
60560250	R	Water en Oevers	4.974	4.928	4.979
	38050	Overige baten	4.974	4.928	4.979
	38050	Bijdrage in exploitatiekosten gemalen			
TOEZICHT EN HANDHAVING			13.007	7.500	14.032
60560260	R	Toezicht en Handhaving	13.007	7.500	14.032
	37024	Legesinkomsten	9.548	7.500	10.100
	38030	Doorberekende kosten	0	0	1.902
	38050	Overige baten	3.428	0	0
	38...	Inhoudingen personeel	30	0	2.029

N.B. Kosten vergunningverlening (ontheffingen) onder overhead en Beheer natuur- en recreatiegebieden

LASTEN		Bijlage 1. EXPLOITATIEREKENING in detail			
FCL	ECL	Omschrijving	Rekening 2018	Raming 2019	Rekening 2019
BEZOEKERSMANAGEMENT			923.650	1.040.238	986.959
BEZOEKERSCENTRUM			818.932	861.038	822.471
60560100	R	Gebouw en inrichting	144.878	171.295	149.833
		21105 Betaalde belastingen	8.988	0	6.651
		32006 Aanschaf inventaris/meubilair	477	8.569	3.923
		38005 Energiekosten	14.263	26.011	16.289
		38115 Kosten telecommunicatie	382	0	346
		38101 Bank / girokosten	4.642	547	6.570
		38901 Kosten vrijwilligers (Beverbos)	2.092	1.500	3.363
		38102 Onderhoud BeverBos en Levende Have	0	1.000	33
		38122 ICT overige kosten (werkplek, Recreate)	47.251	49.095	45.996
		38046 Onderhoud en reparatiekosten	12.133	0	1.929
		38103 Onderhoud gebouw	4.376	5.989	12.930
		38105 Onderhoud horeca voorziening	579	1.879	386
		38106 Onderhoud groepsruimte	20	622	0
		38049 Schoonmaakkosten	18.509	14.233	22.705
		38114 Verzekeringen	836	15.881	1.010
		38.157 Overige niet-duurzame goederen dienst	0	0	-14
		38107 Milieu-kosten (afvalverwijdering)	3.320	2.812	2.208
		38xxx Overige personeelskosten	16	0	0
		73610 Afschrijvingslasten (activa nrs:30 autom.)	14.721	13.752	13.752
		74620 Rentelasten (buiten de module activa)	0	431	0
		73611 Afschrijvingslasten (activa nrs: 30 geb.)	11.340	26.359	11.340
		74620 Rentelasten (buiten de module activa)	934	2.616	416
38901 / 38102 voor het Beverbos worden m.i.v. 2017 gefinancierd vanuit de reserve Donaties.					
73611 kapitaallasten tentoonstelling worden gefinancierd vanuit vrijval bestemmingsreserve					
60560110	R	Algemeen	295.800	266.778	303.293
		11010 Kostenplaats personeelslasten	155.814	152.300	199.003
		35098 Doorbelasting gedetacheerd personeel (	11.934	19.700	-34.264
		35115 Inhuur uitzendkrachten	55.913	43.000	75.721
		38011 Activiteiten en evenementen	806	1.046	0
		38101 Bankkosten	0	0	104
		38106 Inkoop catering (charters)	7	0	0
		38107 Winkelbehoeften (inkoop artikelen)	27.739	30.157	33.905
		38109 Kasverschillen	-661	0	-428
		38144 Verzekeringen	2.438	0	3.104
		38130 Drukwerk en reproductiekosten	6.246	1.055	175
		38133 Kantoorbehoeften	1.145	2.481	867
		38134 Contributies, lidmaatsch.en abonnement	1.871	850	1.154
		38137 Representatie / horeca	22	0	1.042
		38138 Advertentie / promotiekosten	8.476	0	-451
		38157 Overige niet duurz.goederen en dienst	3.008	288	1.780
		38890 Overige personeelskosten (werkkosten)	10.619	10.610	10.032
		38901 Kosten vrijwilligers	9.146	5.291	10.026
		43801 Doorbetaling Beleef en geef	586	0	1.522
		41602 Doorbetaling Biespas	690	0	0

EXPLOITATIEREKENING in detail			BATEN		
FCL	ECL	Omschrijving	Rekening 2018	Raming 2019	Rekening 2019
BEZOEKERSMANAGEMENT			529.661	544.996	544.238
BEZOEKERSCENTRUM			529.589	544.996	543.474
60560100	R	Gebouw en inrichting	29.616	26.762	24.015
	36005	Huuropbrengst algemeen (groepsruimte)	11.187	9.669	6.675
	36006	Huuropbrengst Biestro	18.429	17.093	17.339
60560110	R	Algemeen	45.212	45.031	47.885
	38014	Opbrengst winkel (btw 0%)	-306	0	72
	38015	Opbrengst winkel (btw laag)	14.155	11.794	15.933
	38016	Opbrengst winkel (btw hoog)	28.069	33.237	30.178
	38029	Doorberekende kosten (btw laag)	193	0	0
	38050	Overige baten	427	0	-34
	38051	Donaties	1.127	0	0
	38...	Inhoudingen personeel	131	0	126
	38901	Opbrengsten vrijwilligers	157	0	76
	43801	Donaties Beleef en geef	584	0	1.534
	41602	Donaties Biespas	675	0	0

LASTEN

Bijlage 1. EXPLOITATIEREKENING in detail

FCL	ECL	Omschrijving	Rekening 2018	Raming 2019	Rekening 2019
60560120	R	Voorlichting en educatie	39.161	52.688	49.326
	11010	Kostenplaats personeelslasten	28.468	37.600	37.825
	35115	Inhuur uitzendkrachten	25	4.691	0
	38011	Activiteiten en evenementen	0	1.568	2.385
	38012	Tentoonstellingen	195	2.116	0
	38130	Drukwerk en reproductiekosten	10	0	2.612
	38157	Overige niet duurz.goederen en dienst	5	1.861	458
	38890	Overige personeelskosten (werkkosten)	414	0	784
	38901	Kosten vrijwilligers	10.044	3.351	5.262
	38901	Kosten vrijwilligers (bijdrage VVHB)	0	1.500	0
60560130	R	Rondvaarten Sterling en wandeltochten	116.979	107.010	85.905
	11010	Kostenplaats personeelslasten	7.898	5.600	9.696
	35115	Inhuur uitzendkrachten	46.834	47.388	39.552
	38046	Onderhoud en reparatiekosten (Sterling)	6.052	1.587	2.705
	38.106	Onderhoud groepsruimte	0	0	1.063
	38106	Inkoop catering (charters)	44.186	35.000	24.223
	38114	Verzekeringen	984	5.291	1.061
	38115	Kosten telecommunicatie	34	0	0
	38130	Drukwerk en reproductiekosten	0	0	160
	38157	Overige niet duurz.goederen en dienst	102	1.507	523
	38890	Overige personeelskosten (werkkosten)	223	1.089	376
	38901	Kosten vrijwilligers - wandeltochten	0	3.174	0
	38901	Kosten vrijwilligers - rondvaarten	3.659	3.174	3.345
	72005	Bijdragen t.l.v. exploitatie t.g.v. voorzieni	7.008	3.200	3.200
60560140	R	Exploitatie pontje en verhuringen	222.113	188.268	206.315
	11010	Kostenplaats personeelslasten	106.625	103.475	59.541
	11098	Doorbelaste personeelslasten	0	3.987	53.964
	21105	Betaalde belastingen	286	0	319
	32006	Aanschaf inventaris/meubilair (verhuurm	11.579	0	5.482
	35115	Inhuur uitzendkrachten reguliere wzh	39.165	38.000	41.558
	38005	Energiekosten	0	0	466
	38010	Doorberekende kosten (btw hoog)	0	0	31
	38042	Onderhoud botenhuis	1.377	0	610
	38046	Onderhoud en reparatiekosten (materiaa	25.134	10.893	14.480
	38103 / 38106	Onderhoud	703	0	0
	38114	Verzekeringen	17.659	3.751	3.601
	38130	Drukwerk en reproductiekosten	1.793	0	1.257
	38107	Inkoop catering (consumpties	0	0	453
	38157	Overige niet duurz.goederen en dienst	0	3.305	0
	38890	Overige personeelskosten (werkkosten)	819	3.048	574
	38901	Kosten vrijwilligers	2.708	1.282	4.122
	72005	Bijdragen t.l.v. exploitatie t.g.v. voorzieni	0	6.625	6.625
	73610	Afschrijvingslasten (activa nrs:35 fluister	12.043	11.406	11.222
	73611	Afschrijvingslasten (activa nrs: botenhuis	1.854	1.854	1.854
	74620	Rentelasten (buiten de module activa)	368	641	155
60560150	R	Marketing en promotie	104.718	179.199	164.488
	11010	Kostenplaats personeelslasten	65.366	109.422	116.427
	35115	Inhuur uitzendkrachten reguliere wzh	6.038	40.000	27.767
	38138	Advertentie / promotiekosten	26.994	29.778	18.931
	38157	Overige goederen en diensten	5.000	0	0
	38 ...	Overige personeelskosten	1.319	0	1.363

EXPLOITATIEREKENING in detail				BATEN	
FCL	ECL	Omschrijving	Rekening 2018	Raming 2019	Rekening 2019
60560120	R	voorlichting en educatie	6.867	13.222	4.389
	38021	Opbrengst schoolboot	1.561	0	1.110
	38022	Opbrengst schoolprogramma's	5.350	13.222	3.200
	38050	Overige baten	-63	0	55
	38...	Inhoudingen personeel	18	0	24
60560130	R	Rondvaarten Sterling en wandeltochten	172.787	148.856	174.003
	38009/38020	Opbrengst reserveringskosten/btw hoog	37	2.145	2.675
	38023	Opbrengst Sterling kaartverkoop	100.101	71.577	125.636
	38024	Opbrengst Sterling charters	25.240	34.309	21.100
	38017	Opbrengst catering (btw laag)	42.191	34.500	21.357
	38018	Opbrengst catering (btw hoog)	1.569	1.500	727
	38050	Overige baten	997	0	0
	38901	Inkomsten vrijwilligers	2.651	4.825	2.508
60560140	R	Exploitatie pontje en verhuringen	275.107	236.125	265.383
	38020	Opbrengst btw hoog	3.423	0	0
	38025	Opbrengst kano's	109.344	104.000	12.636
	38026	Opbrengst Kano-excursies o.l.v. vrijwillig	7.038	6.000	10.177
	38027	Opbrengst fluisterboten	127.919	117.000	233.026
	38028	Opbrengst pontje	11.268	8.000	413
	38050	Overige baten	16.077	1.125	9.091
	38...	Inhoudingen personeel	39	0	39
60560150	R	Marketing en promotie	72	0	764
	38050	Overige baten	0	0	690
	38...	Inhoudingen personeel	72	0	74

LASTEN		Bijlage 1. EXPLOITATIEREKENING in detail			
FCL	ECL	Omschrijving	Rekening 2018	Raming 2019	Rekening 2019
60560160		Ondernemend Bezoekerscentrum	0	75.000	27.799
	35140	Inhuur Specialistische kennis	0	35.000	21.784
	38069	Kosten externe adviesopdrachten	0	40.000	12.515
	38157	Overige niet duurzame goederen en dier	0	0	-6.500
GEBOUWEN EN GRONDEN			126.472	134.356	156.577
60560280	R	Gebouwen en woningen	126.472	134.356	156.577
	21105	Betaalde belastingen	6.843	0	5.260
	35140	Inhuur specialistische kennis	0	0	20.824
	38005	Energiekosten	6.654	7.482	4.417
	38115	Kosten telecomunicatie	646	1.640	186
	38046	Onderhoud en reparatiekosten	41.702	40.858	41.239
	38048	Onderhoud bedrijfswoning	597	0	9.214
	38114	Verzekeringen	200	14.897	7.690
	72005	Bijdragen t.l.v. exploitatie t.g.v. voorzienin	44.245	45.263	45.263
	73610	Afschrijvingslasten (actia nrs: 50 gebouw	24.398	21.935	21.935
	74620	Rentelasten (buiten de module activa)	1.188	2.281	550
WERKEN VOOR DERDEN			36.002	252.170	237.314
60560290	R	Diversen - doorberekende kosten	36.002	25.000	46.190
	38005	Energiekosten	19.673	20.000	23.896
	38046	Onderhoud- en reparatiekosten	7.338	5.000	5.268
	38010	Doorberekende kosten (btw hoog)	5.035	0	12.786
	38020	Doorberekende kosten (btw laag)	0	0	0
	38030	Doorbekende kosten (0% of verlegd)	413	0	1.081
	38107	Inkoop catering	0	0	2.859
	38122	ICT overige kosten	0	0	300
	38157	Overige niet duurz.goederen en dienster	3.544	0	0
60560291	R	Beheer Nieuwe Dordtse Biesbosch	0	227.170	191.124
	11098	Doorbelasting (BOA)	0	0	23.353
	32029	Kunstwerken	0	7.142	0
	35140	Salariskosten ondersteuning vanuit SBB	0	13.556	0
	38046	Onderhoud en reparatiekosten	0	109.680	148.251
	38057	Overige onderhoudskosten (zwerfvuil)	0	22.301	0
	38114	Verzekeringen (en belastingen)	0	5.021	0
	38157	Overige niet duurz.goederen en dienster	0	18.406	0
	35100	Toezicht bijz. opsporingsambtenaar (BO.	0	32.636	19.520
	73610	Afschrijvingslasten (activa nrs: 10)	0	18.427	0
	11098	de inzet van de beheerder mag niet worden doorbelast; het betreft overhead.			
	38157	betreft de post onvoorzien			
	73610	staat niet in actualijst; gemeente Dordrecht is eigenaar van deze activa.			

De in beheer zijnde gebieden betreffen delen van de Noorderdiepzone en het dagrecreatieterrein.

EXPLOITATIEREKENING in detail				BATEN	
FCL	ECL	Omschrijving	Rekening 2018	Raming 2019	Rekening 2019
60560160		Ondernemend Bezoekerscentrum	0	75.000	27.799
	43262	Inkomensoverdrachten	0	40.000	0
	43420	Inkomensoverdrachten Provincie	0	17.500	13.900
	43421	Inkomensoverdrachten Provincie NB	0	17.500	13.900
GEBOUWEN EN GRONDEN			179.146	173.079	172.925
RECREATIE - OBJECTEN					
60560270	R	Recreatieobjecten	104.367	101.834	103.525
	33020	Erfpacht (skihelling)	13.675	11.142	0
	33021	Erfpacht (golfbaan)	90.692	90.692	103.525
60560280	R	Gebouwen en woningen	74.779	71.246	69.399
	36005	Huuropbrengsten algemeen (woningen)	15.078	14.710	15.350
	36007	Huuropbrengst Sionpolder (Baanhoekwe	44.340	44.340	45.271
	33020	Erfpacht (Restaurant Merwelanden)	8.778	8.196	8.778
	33021	Erfpacht (Zuileshoeve)	0	4.000	0
	38050	Overige baten	6.583	0	0
	36005	Betreft de woningen in de Helpolder Merwelanden 37 en de Baanhoekweg 51			
WERKEN VOOR DERDEN			66.486	282.170	280.949
60560290	R	Diversen - doorberekende kosten	44.591	25.000	46.975
	38010	Doorberekende kosten (btw hoog)	43.034	24.000	45.250
	38020	Doorberekende kosten (btw laag)	892	1.000	643
	38030	Doorbekende kosten (0% of verlegd)	413	0	1.081
	38050	Overige baten	252	0	0
60560291	R	Beheer Nieuwe Dordtse Biesbosch	21.895	257.170	233.974
	35205	Vergoeding voor personeel	21.895	30.000	30.000
	38020	Opbrengst (btw hoog)	0	227.170	203.974
	35205	Het betreft de vergoeding voor de beheerder (overhead).			

LASTEN		Bijlage 1. EXPLOITATIEREKENING in detail			
FCL	ECL	Omschrijving	Rekening 2018	Raming 2019	Rekening 2019
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN Hollandse Biesbosch			207.783	232.835	228.351
60560300	R	BCF exploitatie	207.783	232.835	228.351
	43261	BCF Gemeente Dordrecht	207.783	232.835	228.351
TOTAAL HOLLANDSE BIESBOSCH					
HOOFDFUNCTIE 9					
Saldo van baten en lasten					
Totaal der lasten Hollandse Biesbosch			2.405.700	2.789.863	2.643.591
Totaal der baten Hollandse Biesbosch			2.454.002	2.792.047	2.824.841
60560399					
	71006	Dotatie reserve tentoonstelling	18.333	18.333	18.333
Dotatie algemene reserve					
	71007	Dotatie algemene reserve (splitsing)	120.406	0	0
	71007	Dotatie algemene reserve (resultaat HB)	33.444	0	165.417
Resultaat					
Totaal der lasten HB na mutatie reserves			2.577.882	2.808.197	2.827.341
Totaal der baten HB na mutatie reserves			2.577.883	2.808.197	2.827.341
			0	0	0
Totaal der lasten na mutatie reserves			3.539.146	3.484.640	3.324.998
Totaal der baten na mutatie reserves			3.539.146	3.484.639	3.324.998
Totaal der lasten na mutatie reserves excl. btw bcf			3.223.126	3.195.021	3.012.828
Totaal der baten na mutatie reserves excl. btw bcf			3.223.126	3.195.020	3.012.828

EXPLOITATIEREKENING in detail

BATEN

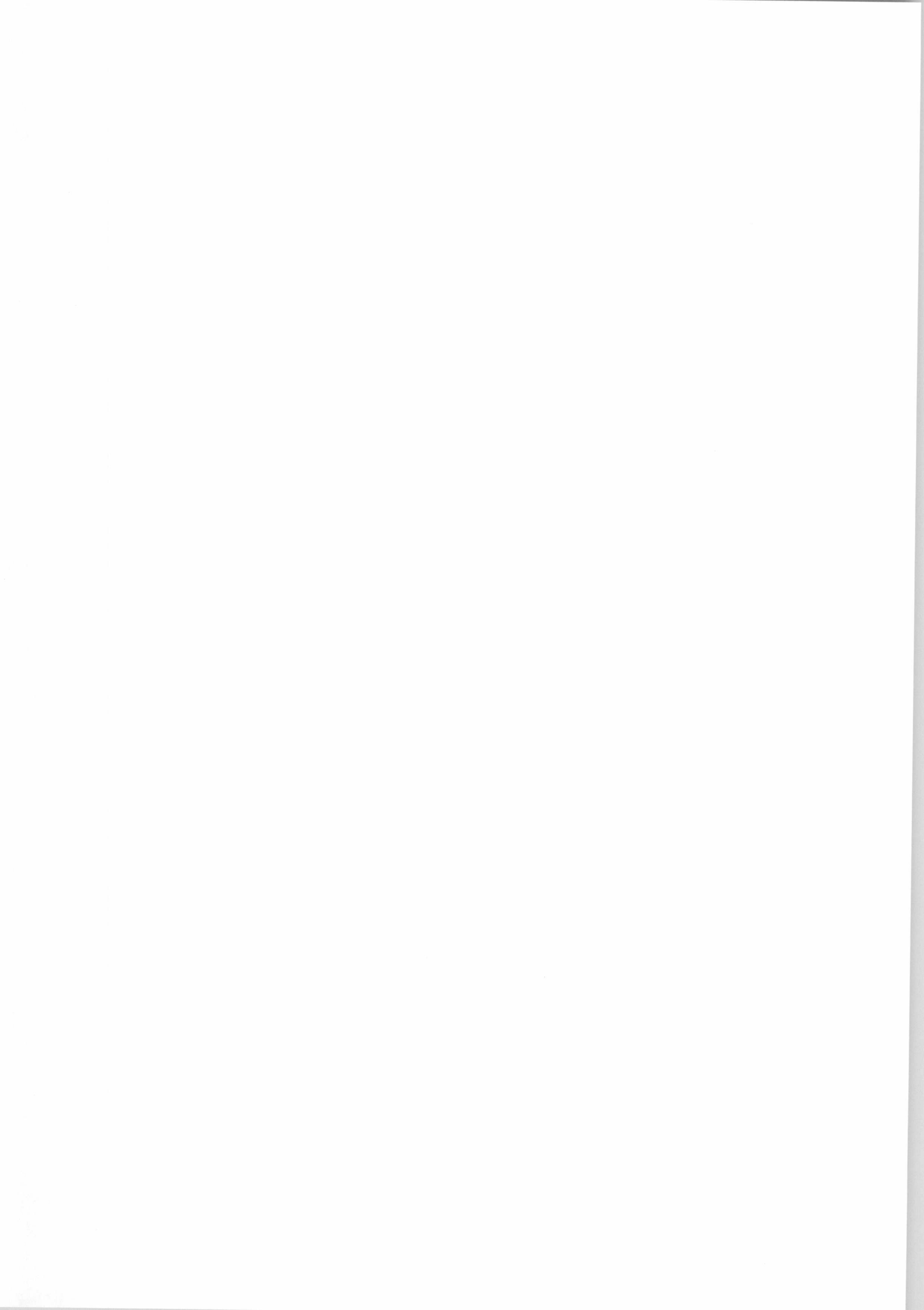
FCL	ECL	Omschrijving	Rekening 2018	Raming 2019	Rekening 2019
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN Hollandse Biesbosch			1.586.785	1.754.999	1.760.066
60560300	R	Nadelig exploitatiesaldo	1.121.855	1.290.069	1.285.585
	43260	Gemeente Dordrecht	914.072	1.057.234	1.057.234
	43261	BCF Gemeente Dordrecht	207.783	232.835	228.351
60560310	R	Inkomstenoverdrachten - voormalige deelnemers: subsidies en uittredesommen	464.930	464.930	474.481
	43420	Ov.inkomenoverdr.niet Rijk - PZH	337.758	337.758	347.309
	43290	Ov.inkomenoverdr.niet Rijk - Sliedrecht	127.172	127.172	127.172

TOTAAL HOLLANDSE BIESBOSCH

HOOFDFUNCTIE 9

Saldo van baten en lasten

Totaal der baten Hollandse Biesbosch			2.454.002	2.792.047	2.824.841
Totaal der lasten Hollandse Biesbosch			2.405.700	2.789.863	2.643.591
					<i>saldo:</i> -181.250,35
60560399	71005	Onttrekking reserve donaties	2.092	2.500	2.500
	71006	Onttrekking reserve tentoonstelling	0	13.650	0
Onttrekking algemene reserve:					
	71007	Onttrekking t.l.v. resultaat 2005/2006	1.383	0	0
	71007	Onttrekking algemene reserve (splitsing)	120.406	0	0
Resultaat					
Totaal der baten HB na mutatie reserves			2.577.883	2.808.197	2.827.341
Totaal der lasten HB na mutatie reserves			2.577.882	2.808.197	2.827.341
					<i>resultaat</i> 0
			0	0	0
Totaal der baten na mutatie reserves			3.539.146	3.484.639	3.324.998
Totaal der lasten na mutatie reserves			3.539.146	3.484.640	3.324.998
Totaal der baten na mutatie reserves excl. btw bcf			3.223.126	3.195.020	3.012.828
Totaal der lasten na mutatie reserves excl. btw bcf			3.223.126	3.195.021	3.012.828

Bijlage 1.b Overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld

	Taakveld	gerealiseerde lasten 2019	gerealiseerde baten 2019
0.4	Overhead	455.651	47.244
0.5	Treasury	3.469	0
0.9	Vpb	0	0
0.10	Mutaties reserves	18.333	2.500
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	200.659	0
1.2	Openbare orde en handhaving	77.377	14.032
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.257.338	2.949.052
	Totaal gerealiseerde baten en lasten	3.012.828	3.012.828

Bijlage 2. Staat van uit te voeren werken Uitgaven

Volg-nr.	Omschrijving	Geraamde kredieten	Rekening 2019
	Functie Investeringskredieten (excl. restantkredieten 2018)	<u>22.500,00</u>	<u>18.225,94</u>
70560301	Bedrijfsauto beheer	22.500,00	18.225,94
	Functie 91 Onttrekking (geraamde ontrekking excl. restant 2018)	<u>192.600,00</u>	<u>87.549,31</u>
89420056	Gras-Ruigte en Rietvegetatie (Groen)	5.300,00	5.319,82
89421056	Infrastructuur	15.700,00	11.667,97
89422056	Recreatieve voorzieningen	2.000,00	2.933,04
89423056	Water en oevers	120.300,00	49.178,12
89424056	Gebouwen	31.300,00	16.386,36
89426010	verblijf Ecolodge	0,00	0,00
89427010	zonnepont Grienduיל	0,00	0,00
89428056	Vloot	18.000,00	2.064,00
89429056	boot Castor	0,00	0,00
	Totaal der uitgaven	215.100,00	105.775,25
	Totaal der inkomsten	375.136,55	360.167,21

Inkomsten

Volg-nr.	Omschrijving	Geraamde kredieten	Rekening 2019
	Functie 56		
	Functie 91 Reserve en voorzieningen	<u>227.284,00</u>	<u>226.084,00</u>
89420056	Gras-Ruigte en Rietvegetatie (Groen)	11.964,00	11.964,00
89421056	Infrastructuur	35.084,00	35.084,00
89422056	Recreatieve voorzieningen	7.454,00	7.454,00
89423056	Water en Oevers	95.894,00	95.894,00
89424056	Gebouwen	45.263,00	45.263,00
89426010	verblijf Ecolodge	2.267,00	2.267,00
89427010	zonnepont Grienduיל	0,00	0,00
89428056	Vloot	9.825,00	9.825,00
89429056	boot Castor	1.200,00	
80301056	Reserve onderhoud tentoonstelling	18.333,00	18.333,00
91560001	Vrijgekomen middelen	<u>147.852,55</u>	<u>134.083,21</u>
	Afschrijving op geactiveerde kapitaalsuitgaven	147.852,55	134.083,21
	Totaal der inkomsten	375.136,55	360.167,21
	Totaal der uitgaven	215.100,00	105.775,25

BIJLAGE 3.

Opbouw balanswaarde gronden in erfpacht (2004):

1 Hel en Zuilespolder bestaat uit 121 ha, waarvan verpacht 32,43 ha (Balanswaarde vaste activa € 35.783,27 / 121 X 32,43)	€ 9.614,63
2 Golfbaancomplex (Balanswaarde vaste activa)	€ 80.121,08
3 Restaurant 13 are te Polder Crayestein	€ 298,67
4 Skibaan 1 ha en 90are (Balanswaarde inrichting Polder Crayestein ad. 22 ha € 50.543,51)	€ 4.365,12
5 Erfpacht NJHC (op 1,2470 ha) (Deze is gebaseerd op Moldiep, welke bestaat uit 27 ha; balanswaarde activa bosgrond Moldiep € 11.163,57)	€ 515,59
Totaal balanswaarde in erfpacht uitgegeven gronden	€ 94.915,09

		Oorspronk.						
objnr	Omschrijving	kapitaals- uitgaven	Vermeerdering	Bruto		Bijdrage Rijk, provincie, lagere overheden en EU		Netto invest. 31.12.2019
				Investering 31-12-2019	tot 01.01.2019	in 2019	t/m 31.12.2019	
Recreatie en Natuurgebieden (Groen)								
10	Bosgebied Moldiep	98.738,92		98.738,92	61.872,85		61.872,85	36.866,07
10	Moldiep vaarwater	203.631,69		203.631,69	17.315,11		17.315,11	186.316,58
10	Zuilespolder (aankoop)	881.751,59		881.751,59	796.054,83		796.054,83	85.696,76
10	3e Merwedehaven (aank. Grond)	501.508,92		501.508,92	444.719,99		444.719,99	56.788,93
10	Aankoop sionpolder	820.046,87		820.046,87	738.042,13		738.042,13	82.004,74
10	Inrichting Hel & Zuilespolder	2.933.516,96		2.933.516,96	2.618.987,74		2.618.987,74	314.529,22
10	Inrichting Polder Craystein	857.330,39		857.330,39	766.756,57		766.756,57	90.573,82
10	Sionpolder (2e Fase inrichting)	656.353,37		656.353,37	489.748,25		489.748,25	166.605,12
Recreatie en Natuurgebieden (Infrastructuur)								
13	Parkeren verl. Thermem (2011/12)	230.790,74		230.790,74				230.790,74
13	Renovatie fietspaden (1994)	54.031,25		54.031,25				54.031,25
13	Fietspaden (2011)	15.000,00		15.000,00				15.000,00
13	Wielersbaan Fietspaden (2014/15)	160.263,03		160.263,03				160.263,03
13	Fietspaden (2016)	54.263,37		54.263,37				54.263,37
13	Riolering pompen (2011)	188.610,48		188.610,48				188.610,48
13	Riolering drukriool (2011)	395.932,80		395.932,80				395.932,80
Recreatie en Natuurgebieden (Recreatieve voorz.)								
14	Speelobjecten rondom zwemplas	7.237,40		7.237,40				7.237,40
14	Ponton waterbus (aanlegsteiger)	138.900,00		138.900,00	75.315,12		75.315,12	63.584,88
14	Abri + verlichting ponton waterbus	27.701,36		27.701,36	22.161,09		22.161,09	5.540,27
14	Verlichting naar Restaurant (2017)	4.327,47		4.327,47				4.327,47
Recreatie en Natuurgebieden (Water en oevers)								
16	Oeverbescherming	21.401,64		21.401,64				21.401,64
16	Gemaal Hel & Zuilep.	5.101,03		5.101,03				5.101,03
16	Pompgemaal Sionpolder	45.251,81		45.251,81				45.251,81
16	Gemaal Hel en Zuilespolder	10.576,50		10.576,50				10.576,50
Toezicht en Handhaving								
20	Boot parkwacht	28.750,94		28.750,94				28.750,94
20	Bedrijfsauto beheer	16.228,32		16.228,32				16.228,32
Gebouwen en Inrichting (Bezoekerscentrum)								
30	Software (Recreatex, 2016)	41.694,62		41.694,62				41.694,62
30	Glasvezelkabel (2012)	54.130,75		54.130,75				54.130,75
30	Meubilair groepsruimte (2015)	10.000,00		10.000,00				10.000,00
30	Tentoonstelling Biesboschcentrum	136.500,00		136.500,00				136.500,00
30	Milieustraat (BC)	12.413,32		12.413,32				12.413,32
30	Bezoekerscentrum	1.568.482,07		1.568.482,07	1.295.520,62		1.295.520,62	272.961,45
Exploitatie en Verhuring								
35	RVS Roeiboten 6x (2013)	13.290,00		13.290,00				13.290,00
35	RVS Roei/Fluisterboten 2x (2013)	4.430,00		4.430,00				4.430,00
35	Fluisterbootjes 2x (2014)	18.040,50		18.040,50				18.040,50
35	Motoren Roei/fluisterboten 2x (2014)	6.600,00		6.600,00				6.600,00
35	Accu Fluisterbootjes 2X (2014)	5.000,00		5.000,00				5.000,00
35	Fluisterbootje (2015)	9.750,00		9.750,00				9.750,00
35	Accu's Roei/Fluisterb 2x (2015)	2.500,00		2.500,00				2.500,00
35	Accu's Fluisterbootje 1x (2015)	3.500,00		3.500,00				3.500,00
35	Accu's (Spindotter, 2015)	4.800,00		4.800,00				4.800,00
35	Fluisterbootje 6p. Greensilver 480 (	5.500,00		5.500,00				5.500,00
35	Accu's (2016)	2.250,00		2.250,00				2.250,00
35	Accu's (Balsemien 2016)	3.800,00		3.800,00				3.800,00
35	Fluisterbootje (2017)	4.500,00		4.500,00				4.500,00
35	Accu's Fluisterbootje (2017)	2.250,00		2.250,00				2.250,00
35	Fluisterbootjes 2x 6 p. Greensilver	18.824,95		18.824,95				18.824,95
35	Botenloods	55.629,03		55.629,03				55.629,03
Golfbaancomplex en Skihelling								
42	Golfbaancomplex	272.763,16		272.763,16				272.763,16

Afschrijvingen t/m 2018	aantal jaar	Boekwaarde 31.12.2018	Rente 2019	Afschrijving 2019	Kapitaallasten 2019	Boekwaarde 31.12.2019	Obj. nr.	Cat	Cat - verbijzondering
			366,13	11.434,16	11.800,30				
25.702,50	50	11.163,57				11.163,57	10	E	Gronden
88.196,19	75	98.120,39				98.120,39	10	E	Gronden
49.913,49	75	35.783,27				35.783,27	10	E	Gronden
36.694,17	75	20.094,76				20.094,76	10	E	Gronden
24.863,04	75	57.141,70				57.141,70	10	E	Gronden
271.738,72	50	42.790,50	103,72	6.290,58	6.394,30	36.499,92	10	M	Gronden (M)
67.202,51	50	23.371,31	56,65	1.811,48	1.868,13	21.559,83	10	M	Gronden (M)
81.713,31	50	84.891,81	205,77	3.332,10	3.537,87	81.559,71	10	M	Gronden (M)
			1.696,32	47.039,06	48.735,38				
181.423,09	10	49.367,65	119,66	9.873,53	9.993,19	39.494,12	13	M	Overige VA (M)
43.225,43	30	10.805,82	26,19	1.801,04	1.827,23	9.004,78	13	M	Wegen (M)
10.500,00	10	4.500,00	10,91	1.500,00	1.510,91	3.000,00	13	M	Wegen (M)
48.078,90	10	112.184,13	271,92	16.026,30	16.298,22	96.157,83	13	M	Wegen (M)
3.617,56	30	50.645,81	122,76	1.808,78	1.931,54	48.837,03	13	M	Wegen (M)
66.013,64	20	122.596,84	297,16	9.430,52	9.727,68	113.166,32	13	M	Financiële VA
46.192,16	60	349.740,64	847,72	6.598,88	7.446,60	343.141,76	13	M	Financiële VA
			119,51	4.889,76	5.009,27				
1.085,61	10	6.151,79	14,91	723,74	738,65	5.428,05	14	E	Overige VA
25.433,92	20	38.150,96	92,47	3.179,24	3.271,72	34.971,72	14	M	Grond & water (M)
4.432,24	10	1.108,03	2,69	554,03	556,71	554,00	14	M	Grond & water (M)
432,75	10	3.894,72	9,44	432,75	442,19	3.461,98	14	M	Overig VA (M)
			75,23	3.902,53	3.977,76				
12.841,05	25	8.560,59	20,75	856,07	876,82	7.704,52	16	M	Grond & water (M)
4.590,90	20	510,13	1,24	255,05	256,29	255,08	16	M	Overig VA (M)
27.516,93	20	17.734,88	42,99	2.262,59	2.305,58	15.472,29	16	M	Overig VA (M)
6.345,89	20	4.230,61	10,25	528,83	539,08	3701,79	16	M	Overig VA (M)
			89,86	6.120,76	6.210,62				
7.906,50	10	20.844,44	50,52	2.875,09	2.925,62	17.969,35	20	E	Vervoersmiddelen
	5	16.228,32	39,34	3.245,66	3.285,00	12.982,66	20	E	Vervoersmiddelen
			416,01	25.092,05	25.508,05				
22.932,02	5	18.762,60	45,48	8.338,92	8.384,40	10.423,68	30	E	Overige VA
29.771,90	10	24.358,85	59,04	5.413,08	5.472,12	18.945,78	30	E	Overige VA
3.500,00	10	6.500,00	15,76	1.000,00	1.015,76	5.500,00	30	E	Overige VA
	10						10	E	Overige VA
8.689,31	10	3.724,01	9,03	1.241,33	1.250,36	2.482,68	30	M	Overig VA (M)
154.678,11	30	118.283,34	286,70	9.098,72	9.385,42	109.184,63	30	E	Bedrijfsgebouwen
			154,83	13.076,60	13.231,43				
7.641,75	10	5.648,25	13,69	1.329,00	1.342,69	4.319,25	35	E	Vervoersmiddelen
2.547,25	10	1.882,75	4,56	443,00	447,56	1.439,75	35	E	Vervoersmiddelen
8.569,24	10	9.471,26	22,96	1.804,05	1.827,01	7.667,21	35	E	Vervoersmiddelen
2.310,00	10	4.290,00	10,40	660,00	670,40	3.630,00	35	E	Vervoersmiddelen
4.750,00	5	250,00	0,61	250,00	250,61		35	E	Vervoersmiddelen
3.656,25	10	6.093,75	14,77	975,00	989,77	5.118,75	35	E	Vervoersmiddelen
1.750,00	5	750,00	1,82	500,00	501,82	250,00	35	E	Vervoersmiddelen
2.625,00	5	875,00	2,12	700,00	702,12	175,00	35	E	Vervoersmiddelen
3.120,00	5	1.680,00	4,07	960,00	964,07	720,00	35	E	Vervoersmiddelen
1.375,00	10	4.125,00	10,00	550,00	560,00	3.575,00	35	E	Vervoersmiddelen
1.125,00	5	1.125,00	2,73	450,00	452,73	675,00	35	E	Vervoersmiddelen
1.900,00	5	1.900,00	4,61	760,00	764,61	1.140,00	35	E	Vervoersmiddelen
675,00	10	3.825,00	9,27	450,00	459,27	3.375,00	35	E	Vervoersmiddelen
675,00	5	1.575,00	3,82	450,00	453,82	1.125,00	35	E	Vervoersmiddelen
	10			941,25	941,25	17.883,70	36	E	Vervoersmiddelen
35.243,68	30	20.385,35	49,41	1.854,30	1.903,71	18.531,05	30	E	Bedrijfsgebouwen

Oorspronk.								
objnr	Omschrijving	kapitaals- uitgaven	Vermeerdering	Bruto	Bijdrage Rijk, provincie, lagere overheden en EU			Netto invest. 31.12.2019
				Investering 31-12-2019	tot 01.01.2019	in 2019	t/m 31.12.2019	
Gebouwen en Woningen								
50	Woning Merwelanden 39 (2011)	106.296,00		106.296,00				106.296,00
50	Werkplaats Sionpolder	428.008,84		428.008,84				428.008,84
50	Toiletgebouwen (Sterrenw. '05/06)	38.113,12		38.113,12				38.113,12
50	Toiletgebouwen Hel-/Zuilespolder	17.391,01		17.391,01				17.391,01
50	Toiletgebouw (herbouw 2010)	19.310,00		19.310,00				19.310,00
50	Glasvezel Sionpolder	40.939,13		40.939,13				40.939,13
Recreatie (STEP)								
54	Oplaadpunten (2013)	47.414,16		47.414,16			47.414,16	
54	Steiger oplaadpunt (Saarloos, 2013)	35.553,50		35.553,50			35.553,50	
54	Zonnepont "Grienduil" (2012)	107.089,50		107.089,50			107.089,50	
54	Ecolodge (2012)	64.827,26		64.827,26			64.827,26	
54	Software (t.b.v. boekingen ecol.)	2.375,00		2.375,00				2.375,00
30	Luisterstoelen (2012-2013)	88.644,22		88.644,22			88.644,22	
Afgeschreven activa								
33	Sterling	74.350,00						
33	Steiger Rondvaartboot	182.658,51						
35	Zonnepont VII	29.640,00						
35	Rolstoeltoegankelijk fluisterbootje	27.450,00						
50	Hekwerk werkplaats Sionpolder	25.961,00						
TOTAAL GENERAAL		11.923.955,50		11.609.856,99	7.326.494,30		7.670.022,94	3.787.105,73

Afschrijvingen t/m 2018	aantal jaar	Boekwaarde 31.12.2018	Rente 2019	Afschrijving 2019	Kapitaallasten 2019	Boekwaarde 31.12.2019	Obj. nr.	Cat	Cat - verbijzondering
192.642,08	20	80.121,08				80.121,08	42	E	Gronden
			550,15	21.934,55	22.484,69				
24.802,40	30	81.493,60	197,53	3.543,20	3.740,73	77.950,40	50	E	Woonruimten
326.081,20	30	101.927,64	247,06	14.266,96	14.514,02	87.660,68	50	E	Bedrijfsgebouwen
15.571,54	30	22.541,58	54,64	1.270,44	1.325,08	21.271,14	50	M	Bedrijfsgebouwen (M)
12.173,70	30	5.217,31	12,65	579,70	592,35	4.637,61	50	M	Bedrijfsgebouwen (M)
5.149,36	30	14.160,64	34,32	643,67	677,99	13.516,97	50	M	Bedrijfsgebouwen (M)
39.308,55	10	1.630,58	3,95	1.630,58	1.634,53	0,00	50	E	Overige VA
			1,44	593,75	595,19				
							54	E	Overige VA
							54	E	Overige VA
							54	E	Vervoersmiddelen
							54	E	Bedrijfsgebouwen
1.781,25	5	593,75	1,44	593,75	595,19		54	E	Overige VA
							30	E	Overige VA
	10							E	Vervoersmiddelen
	10							E	Overige VA
	10							E	Vervoersmiddelen
	10							E	Vervoersmiddelen
	10						50	E	Overige VA
2.050.705,03		1.733.803,99	3.469,47	134.083,21	137.552,68	1.618.545,73			

Bijlage 4b. Staat van materiële vaste activa - categorieën materiële vaste activa

Investerings met economisch nut						
	Investerings 2019	Saldo 31-12-18	Desinvestering	Afschrijving	Afwaardering	Saldo 31-12-2019
Gronden en terreinen						
Bosgebied Moldiep (10)		11.163,57		0,00		11.163,57
Moldiep vaarwater (10)		98.120,39		0,00		98.120,39
Zuilespolder (aankoop) (10)		35.783,27		0,00		35.783,27
3e Merwedehaven (aankoop grond) (10)		20.094,76		0,00		20.094,76
Aankoop Sionpolder (10)		57.141,70		0,00		57.141,70
Golfbaancomplex (42)		80.121,08		0,00		80.121,08
		302.424,77				
waarvan aandeel in erfpacht uitgegeven gronden		-94.914,77		0,00		
Totaal gronden en terreinen excl. in erfpacht uitgegeven gronden		207.510,00				207.510,00
Woonruimten						
Woning Merwelanden 39 (50)		81.493,60		3.543,20		77.950,40
Bedrijfsgebouwen						
Bezoekerscentrum (30)		118.283,34		9.098,72		109.184,62
Botenloods (30)		20.385,35		1.854,30		18.531,05
Werkplaats Sionpolder (50)		101.927,64		14.266,96		87.660,68
		240.596,33		25.219,98		215.376,35
Vervoermiddelen						
Accu's Fluisterbootje 1X (35)		875,00		700,00		175,00
Accu's Spindotter (35)		1.680,00		960,00		720,00
Accu's Roei en Fluisterboten (35)		750,00		500,00		250,00
Boot parkwacht 2016 (20)		20.844,44		2.875,09		17.969,35
Fluisterbootje 2016 (35)		4.125,00		550,00		3.575,00
Accu's 2016 (35)		1.125,00		450,00		675,00
Accu's Baisemien 2016 (35)		1.900,00		760,00		1.140,00
Motoren Roei/Fluisterboten (35)		4.290,00		660,00		3.630,00
Fluisterbootje 1x (35)		6.093,75		975,00		5.118,75
RVS roeiboten 6X (35)		5.648,25		1.329,00		4.319,25
RVS roeiboten/ Fluisterboten 2X (35)		1.882,75		443,00		1.439,75
Fluisterbootjes 2X (35)		9.471,26		1.804,05		7.667,21
Accu's Fluisterbootjes 2X (35)		250,00		250,00		0,00
Fluisterbootje 2017 (35)		3.825,00		450,00		3.375,00
Accu's fluisterbootje 2017 (35)		1.575,00		450,00		1.125,00
Fluisterbootjes 2X (35)	18.824,95			941,25		17.883,70
Bedrijfsauto 2018		16.228,32		3.245,66		12.982,66
	18.824,95	80.563,77		17.343,05		82.045,67
Overige materiële vaste activa						
Meubilair BC (30)		6.500,00		1.000,00		5.500,00
Software Ecolodge 54 (21)		593,75		593,75		0,00
Software Recreatex		18.762,60		8.338,92		10.423,68
Glasvezel BC (30)		24.358,85		5.413,08		18.945,77
Speelobjecten rondom zwempool(14)		6.151,79		723,74		5.428,05
Glasvezel SP (50)		1.630,58		1.630,58		0,00
	0,00	57.997,57		17.700,07		40.297,49
Totaal	18.824,95	668.161,27		63.806,30		623.179,91
Investerings met maatschappelijk nut						
	Investerings 2019	Saldo 31-12-18	Desinvestering	Afschrijving	Afwaardering	Saldo 31-12-2019
Gronden en terreinen						
Inrichting Hel & Zuilespolder (10)		42.790,50		6.290,58		36.499,92
Inrichting polder Crayestein (10)		23.371,31		1.811,48		21.559,83
Sionpolder tweede fase (10)		84.891,81		3.332,10		81.559,71
	0,00	151.053,62		11.434,16		139.619,46
Grond- en waterbouwkundige werken						
Ponton waterbus (14)		38.150,96		3.179,24		34.971,72
Abri + verlichting ponton waterbus (14)		1.108,03		554,03		554,00
Oeverbescherming (16)		8.560,59		856,07		7.704,52
	0,00	47.819,58		4.589,34		43.230,24
Gebouwen						
Toiletgebouw Sterrenwacht (50)		22.541,58		1.270,44		21.271,14
Toiletgebouw (50)		5.217,31		579,70		4.637,61
Toiletgebouw (50)		14.160,64		643,67		13.516,97
	0,00	41.919,53		2.493,81		39.425,73
Wegen						
Renovatie fietspaden (13)		10.805,82		1.801,04		9.004,78
Fietspaden 2016 (13)		50.645,81		1.808,78		48.837,03
Fietspaden (13)		4.500,00		1.500,00		3.000,00
Wielersbaan fietspaden		112.184,13		16.026,30		96.157,83
	0,00	178.135,76		21.136,12		156.999,64
Overige materiële vaste activa						
Verlichting naar Restaurant (14) 2017		3.894,72		432,75		3.461,98
Parkeren Thermen (13)		49.367,65		9.873,53		39.494,12
Gemaal Hel & zuilespolder (16)		510,13		255,05		255,08
Pompgemaal SP (16)		17.734,88		2.262,59		15.472,29
Gemaal Hel & zuilespolder (16)		4.230,61		528,83		3.701,78
Milieustraat (30)		3.724,01		1.241,33		2.482,68
	0,00	79.462,00		14.594,08		64.867,93
	18.824,95	498.390,49	0,00	54.247,51	0,00	444.143,00

Bijlage 5. Staat van reserves en voorzieningen

Naam Reserve	Vorig dienstjaar 2018			Saldo aan het begin van het Dienstjaar	Dienstjaar 2019			Toelichting
	Saldo aan het begin van het Dienstjaar	Vermeerderingen	Verminderingen		Vermeerderingen	Verminderingen	Saldo aan het einde Dienstjaar	
Reserves Hollandse Biesbosch								
Reserve Donaties	27.597	0	2.092	25.505	0	2.500	23.005	Bestemmingsreserve
Reserve onderh. Tentoonstelling	248.220	18.333	0	266.553	18.333	0	284.886	Bestemmingsreserve
Reserve Zuileshoeve	144.590	0	0	144.590	0	0	144.590	Bestemmingsreserve
Algemene reserve								
Reserve Parkschap	120.406	0	49.977	70.429	35.242	0	105.671	Algemene reserve
Reserve Hollandse Biesbosch	302.054	33.444	1.383	334.115	165.417	0	499.533	Algemene reserve
Totaal in €	842.867	51.777	53.452	841.192	218.992	2.500	1.057.684	

Naam Voorziening	Vorig dienstjaar 2018			Saldo aan het begin van het Dienstjaar	Dienstjaar 2019			Toelichting
	Saldo aan het begin van het Dienstjaar	Vermeerderingen	Verminderingen		Vermeerderingen	Verminderingen	Saldo aan het einde Dienstjaar	
Groot onderhoud Grienduif	13.500	4.500	0	18.000	0	0	18.000	zonnepont
Groot onderhoud Ecolodge					2.267	0	2.267	logies
Groot onderhoud groen	11.296	11.695	11.300	11.691	11.964	5.320	18.335	Onderhoud beplanting
Groot onderhoud infrastructuur	40.720	30.362	8.649	62.433	35.084	11.668	85.849	verhardingen
Reserve dubieuze debiteuren	8.660	0	8.660	0	0	0	0	Voorziening debiteuren
Groot onderhoud recreatieve voorzieningen	52.809	7.286	32.089	28.006	7.454	2.933	32.527	Bruggen/banken/steigers speelwerktuigen
Groot onderhoud water en oevers	98.357	93.738	39.586	152.509	95.894	49.178	199.225	Onderhoud waterwegen
Groot onderhoud gebouwen	114.306	46.512	13.822	146.996	45.263	16.386	175.872	Onderhoud gebouwen
Groot onderhoud Castor	0	0	0	0	1.200	0	1.200	vaartuig toezicht & handhaving
Reserve onderhoud Sterling Zonnepont	45.459	7.008	0	52.467	9.825	2.064	60.228	vaartuigen rondvaart
Totaal in €	385.105	201.101	114.105	472.101	208.951	87.549	593.503	

Bijlage 6. Inkomstenverdeelstaat

		0.4	0.10	1.2	5.7	
		Overhead	Mutaties reserves	Openbare orde en handhaving	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Eindtotaal
33	Pachten				-146.329	-146.329
352	Uitgeleend personeel	-25.616			-30.000	-55.616
36	Huren				-84.636	-84.636
37	Leges en andere rechten			-10.100		-10.100
38	Overige goederen en diensten	-21.628		-3.931	-818.621	-844.181
431	Inkomstenoverdrachten - Rijk					0
432	Inkomstenoverdrachten - gemeenten				-1.362.103	-1.362.103
434	Inkomstenoverdrachten - provincies				-505.829	-505.829
436	Inkomstenoverdrachten - overige overheden					0
438	Inkomstenoverdrachten - overige instellingen en personen				-1.534	-1.534
61	Financiële transacties					0
71	Mutatie reserves		-2.500			-2.500
	Eindtotaal	-47.244	-2.500	-14.032	-2.949.052	-3.012.828

Bijlage 7. Kostenverdeelstaat

		0.4	0.5	0.10	0.11	1.2	5.7	
		Overhead	Treasury	Mutaties reserves	Resultaat van de rekening van baten en lasten	Openbare orde en handhaving	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Eindtotaal
11	Salarissen en sociale lasten	107.318				27.771	563.031	698.120
21	Belastingen					405	17.141	17.546
32	Duurzame goederen					2.027	9.405	11.432
33	Pachten						4.055	4.055
351	Ingeleend personeel	222.350				25.117	249.130	496.597
38	Overige goederen en diensten	123.483				14.736	1.077.341	1.215.560
411	Sociale uitkeringen in geld							0
42	Subsidies							0
432	Inkomensoverdrachten - gemeenten						0	0
433	Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen							0
434	Inkomensoverdrachten - provincies							0
438	Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	2.500					1.522	4.022
51	Rente		3.469					3.469
71	Mutatie reserves			18.333	200.659			218.992
72	Mutatie voorzieningen					1.200	207.751	208.951
73	Afschrijvingen					6.121	127.962	134.083
	Eindtotaal	455.651	3.469	18.333	200.659	77.377	2.257.338	3.012.828

Bijlage 8. Staat van opgenomen langlopende leningen

Nummer	Oorspronkelijk bedrag	Ingang lening	Jaar van aflossing	Rente percentage	Restant bedrag	de rente of rente bestanddeel	de aflossing aflossingsbestanddeel	Restant-bedrag geldlening
1	2	3	4	5	6	7	8	9
40.0100328	850.000,00	02-05-2005	2020	3,68	113.333	3.476	56.667	56.667
Totaal generaal	850.000,00				113.333	3.476	56.667	56.667

Nationaal Park
De Biesbosch

Het Dagelijks Bestuur van Parkschap Nationaal Park De Biesbosch stemt in met de jaarstukken 2019.

Aldus besloten in de vergadering van het Dagelijks Bestuur d.d. 8 april 2020

de secretaris a.i.,

mw. I.C.L.W. Koenraats

de voorzitter,

B.C.M. Stam